

ကညီအလံာ်မၤလိ

တၢ်တတိၤ

KAREN GRADE ONE TEACHER'S BOOK

ကိုသရၢ်အဓိၤ

@KECD & KRCEE

ကညီအလံာ်ဖးတၢတတီၤ

လၢ

ကိုသရၣ်အဂီၢ်

@KECD & KRCEE

ဘၣ်တၢ်ကွဲးပိာ်ထွဲအီၤနကညီဘၣ်ကီဘၣ်ခဲကမံးတံာ်ကူၣ်သ့တၢ်မၤမုၢ်ကျါ(KRCEE)
အလံာ်ညီၣ်သိၣ်နီၣ် အတၢ်ကူၣ် ၂၀၁၀ အတၢ်န့ၣ်လီၤအသိး

တၢ်ကတိၤလၢညါ

ကညီအလံာ်ဖးလၢတၢ်တတိၤအဂီၢ်အံၤဘၣ်တၢ်ကွဲးအီၤဖၣ်ကညီဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲကမံးတံာ်ကူၣ်သ့
တၢ်မၤမုၢ်ကျါအလံာ်ညိၣ်သိၣ် ဒိၣ်န့ၣ်ကျဲအသိးန့ၣ်လီၤ.

လၢလံာ်အံၤအပူၤကပၣ်ဝဲဒၣ်ဒီးကညီလံာ်ခိၣ်ထံး, လံာ်မိၢ်ပုၤ၂၅ ဖျါၣ်, တၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၤ ၉ ဖျါၣ်,
တၢ်သီၣ်အယၢအဖုံ ၅ ဖျါၣ်, လံာ်မိၢ်ပုၤခါၣ်စး ၅ ဖျါၣ်, တၢ်ကတိၤဆဲးလၢတဖၣ်, တၢ်အ
လွဲၢတဖၣ်, နီၣ်ဂံၢ်လၢတၢ်ကွဲးအီၤလၢလံာ်မဲာ်ဖျါၣ်တဖၣ်, မိၢ်ပုၤကွၢ်ဂီၤတဖၣ်ဒီး တၢ်တဲပူၤဖုၣ်ဖိ
တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်အံၤအိၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ်ကျဲလၢတၢ်ကသိၣ်လိန့ၣ်ယုၤပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ်ဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.
တၢ်မုၢ်လူၤ ပိာ် ထွဲတၢ်န့ၣ်ကျဲတဖၣ်အံၤဒီးမၤကွၢ်အီၤန့ၣ်, တၢ်ကထံၣ်ဘၣ်တၢ်မၤလိန့ၢ်အီၤသ့ချ့,
သရၣ်ဒီး သရၣ်မုၢ်လၢအသိၣ်လိလံာ်အံၤကန့ၢ်တၢ်သ့ၣ်မံးမုၢ် လၢအစူးကါဝဲကျဲလၢလံာ်အံၤ
အပူၤအယိန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မုၢ်မၤသကိးဒ်လံာ်အံၤန့ၣ်ပုၤကျဲဒီး ပကသ့ထီၣ်ကညီကျိာ်ချ့ချ့, ကမုာ်ဘၣ်ပုၤလၢပမၤလိ
ဘၣ်လံာ် က ညီအယိဒီးပကတုအူပဖိတၢ်သ့ၣ်ပုၤကတၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤဒီးတၢ်စုလီၤယုာ်

@KEED & KRCEE

ဒဘိရၤထူ
ကညီလံာ်ဖးကမံးတံာ်

တၢ်မၤလိာ်လၢသရၣ်တဖၣ်အဂီၢ်

ကညီလိာ်ဖးလၢ တၢ်တတၢ်အဂီၢ်အံၤ, မ့ၢ်ဝဲဖိသၣ်တဖၣ်အတၢ်မၤလိာ်ဘၣ် ကညီလိာ်ခိၣ်ထံးလၢ တၢ်ကသိၣ်လိ အိၤလၢတၢ်ဖျၢၣ်အခိၣ်ထံးတပတီၢ်, အဆိကတၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်သိၣ်လိကညီလိာ်ခိၣ်ထံးအံၤ ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သးလၢတၢ်ကဘၣ်သိၣ်လိဖိသၣ်တဖၣ်, နိသိးကသ့ဖးကညီကျိၣ် ပံာ်ပံာ်ကျိၣ်ကျိၣ်ဘၣ်ဘၣ်ဒီးကသ့ကွဲးထုးလံာ်ဖျၢၣ်တဖၣ်လၢကျိၣ်ကျဲဘၣ်ဘၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သိၣ်လိကျိၣ်န့ၣ်, မ့ၢ်တၢ်ဆဲးကျိးလိာ်သးတခါလၢအဖျါဝဲ ခိဖျါနီၣ်ခိကွၢ်ဂီၤတၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သး လၢတဂၤဒီးတဂၤအဘၣ်စၢၤဒီးန့ၣ်ပၢၢ်လိာ်သးဘၣ်ဆၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါကွၢ်အိၤလၢတၢ်ကွဲး ဒီးပုၤလၢအမၤလိာ်ဘၣ်ဝဲတၢ်ကွဲးတၢ်ဖးတဖၣ်န့ၣ် ကွၢ်လီၤဝဲဒီးသ့ၣ်ညါဝဲန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တထံၣ်လိာ်အသးလၢမဲာ်သကိးမဲာ်ဘၣ်ဆၣ်ဆဲးကျိးလိာ်အသးလၢတၢ်ကွဲးဒီးဖးဝဲ ဘၣ်အဆိသ့ၣ်ညါဝဲန့ၣ်လီၤ. သတးဒီးတၢ်မၤလိာ်ကွဲးဖးကျိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ်ဝဲလၢပတၢ်ဆဲးကျိးလိာ်သးအဂီၢ်န့ၣ် လီၤ.

တၢ်သိၣ်လိကျိၣ်အခါန့ၣ်, တၢ်ကဘၣ်သိၣ်လိတၢ်ဖးလံာ်အသိၣ်, တၢ်ရူးလံာ်ဘျုးဘျုး, တၢ်ဒိကနၣ်ဒီး တဲပိာ်ထွဲ တၢ်ကတၢ်အဖျၢၣ်ပံာ်ပံာ်ကျိၣ်ကျိၣ် ဒီးတၢ်ကွဲးထုးလံာ်ဖျၢၣ်လၢကျိၣ်ကျဲဘၣ်ဘၣ်, ဒီးကကွဲးဝဲဆဲးဆဲးအဖျၢၣ်လီၤလဲအဂီၢ် လိၣ်တၢ်ပံးစုန့ၣ်ကျဲလၢအဘၣ်လၢအခိၣ်ထံးလံာ်လံာ်ဒီးအကါဒိၣ်မးလၢပဝဲသရၣ်တဖၣ်ကဘၣ်ဟံၣ်သးစဲလ့ၢ်ကလံာ် လၢဂံၢ်ခိၣ်ထံးကဘၣ်တၢ်ဆိလီၤအိၤကျိၣ်ကျဲလၢပဝဲသရၣ်တဖၣ်ကဘၣ်ဟံၣ်သးစဲလ့ၢ်ကလံာ်.

ဖဲကွဲးဖိတဖၣ်စးထီၣ်ဟဲတုၤကွဲးသိၣ်န့ၣ်, ဘၣ်မၤလိာ်န့ၣ်ဆိဝဲကျိၣ်အဆိ, တၢ်ကဘၣ်ဒုးညီန့ၣ်အိၤဒီး ကညီလံာ် မိာ်ပုၤဒီးတၢ်သိၣ်မိာ်ပုၤ, တၢ်သိၣ်အစၢၤအဒု သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဘၣ်မၤသ့ၣ်ညါဆိအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဒီး ကညီလံာ်မိာ် ပုၤအထီၣ်ဖိတဖၣ်, ဒီးကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ပၢၢ်မၤညီန့ၣ်အသးဒီး လံာ်မိာ်ပုၤအဖျၢၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ- ကဖးလိဝဲ “က-ကညီ သးကဆိ” န့ၣ်သိးတဖၣ်, အဝိမ့ၢ်အါထီၣ်ဒီး ဒိတလ့ၤဝဲ(ရူးဘံာ်မဲာ်ဝဲ)ကဘၣ်ဝဲကဘျုးဝဲဒီးစးထီၣ်သိၣ်လိဖးယုၤအိၤ ကညီလံာ်မိာ်ပုၤတဖၣ်တက့ၢ်.

ဒ်န့ၣ်အသိးတၢ်ဒၤန့ၣ်ယုာ်ထီၣ်ဖိတဖၣ်ဘၣ်ပးဖိသၣ်တဖၣ်ကဘၣ်မၤလိာ်န့ၣ်လ့ၢ်လၢတၢ်အိၣ်မူအပူၤခိဖျါ ကဘၣ်အဲၣ်တၢ်ကဆဲးကဆိ လၢအတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ်, ကဘၣ်အိၣ်ခိၣ်ယၢၤန့ၣ်ဆၢၣ် ဒီးထီၣ်ဖိတနီၤဘၣ်ပးကလုာ် အတၢ်သးဝံၣ်, မ့ၢ်န့ၣ်မ့ၢ်သိးနီၣ်တယၢ်အဂ့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ- ဝဲန့ၣ်သိၣ်လိတၢ်အလွဲၤအဂ့ၢ်အခါ, နဒၤန့ၣ်သိၣ်လိအိၤ ထီၣ်ဖိအမ့ၢ် “ယနီၣ်တယၢ်” ဒီးသ့ၣ်သကိးသ့ၣ်ဖိ လၢအဟံၣ်ဖျါယုာ်ဒီး တၢ် အလွဲၤတနီၤ, ဒီးတၢ်မ့ၢ်စူးကါ သ့ၣ်သ့ၣ် သ့ၣ်, တၢ်လၢလၢနခိၣ်နယၢၤတဖၣ် ဒီး ဒုးန့ၣ်အိၤလၢ ကထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢအမဲာ် ဒီးကိးယုၤအိၤ မ့တမ့ၢ် မၤအဟဲစိာ်တၢ် လၢ, ဖိ, သ့ၣ်သ့ၣ် တဂၤတမံၤဒီး တဲယုၤအိၤ ဒ်န့ၣ် သိးသ့ဝဲ ဒီးမ့ၢ်ကျဲတဘိလၢ ဖိသၣ်တဖၣ် မၤလိာ်န့ၣ်ဝဲညီန့ၣ်လီၤ.

သရၣ် တဖၣ်အမူအအါအိၣ်စ့ၢ်ကိးလၢ ကဘၣ်တဲယုၤဖိသၣ်တဖၣ်, လၢထီၣ်ဖိတဖၣ် အခိပညီဒီး ဒုးန့ၣ်ပၢၢ် အဝဲ သ့ၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီးရူးဘျုးန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်န့ၣ်ပၢၢ်ဝဲလံာ်ဒီး ကညီလၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်လၢအကအဲၣ်ဒီးမၤညီန့ၣ်အသး လၢ တၢ်အဲၣ်တၢ်ကဆဲးကဆိ, တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ ဒီးအိၣ်ဒီးလ့ၢ်လၢသကဲာ်ပဝဲလၢအဂ့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

သရၣ် တဖၣ်ကဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သးဒီး မၤလိာ်တၢ်ဝဲလၢဖိသၣ်တဖၣ်ကွဲးထုးလံာ်မိာ်ပုၤအဖျၢၣ်တဖၣ်န့ၣ်, ကဘၣ် ထုးဝဲလၢအကျဲ ဘၣ်ဘၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးဖဲအစးထီၣ်ကွဲးလိလံာ်သိၣ်အခါအံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ခိၣ်ထံးသ့ၣ်လီၤအသး အကါဒိၣ်မးဝဲလၢတၢ်လီၤ တၢ်လီၤဆဲးကဘၣ်အိၣ်ဝဲဒီးကစဲထီၣ်လၢအသးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ပးတၢ်ဒိကနၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ် ဖဲသရၣ်လံာ်အခါ ဖိသၣ်တဖၣ် ဒိကနၣ်တၢ်ကသ့ဒီး တၢ်ထုးန့ၣ်အသး ကအိၣ် ဝဲအဂီၢ် လိၣ်ဝဲဒၣ် လၢ သရၣ် တဖၣ်ကဘၣ်ဆိကမိာ်ထီၣ် တၢ်သိၣ်လိအကျဲလၢ အကထုးန့ၣ်ဖိသၣ်တဖၣ် အသးဒ်လဲၣ် ဒီးအဲၣ်ဒီးဝဲလၢ ဖိသၣ် န့ၣ်ဘၣ်တၢ် မနုၤလဲၣ်, ဒီးသရၣ် ကအဲၣ်ဒီးဟ့ၣ်ဖိသၣ်လၢတၢ်မနုၤလဲၣ်, ဆဲးအါလဲၣ် အဂ့ၢ်န့ၣ် သရၣ်ကဘၣ်ဆိကမိာ် လီၤတၢ်လီၤဆဲးဝဲမးဒီး ကဘၣ်ဆိလီၤကျဲတဖၣ် လၢကထုးန့ၣ်ဖိသၣ်အတၢ်သးစဲ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကဘၣ်ကတဲာ်ကတၢ်ရဲၣ်ကျဲဝဲ ဆဲးဆဲးဖိ ဖုၣ်ဖုၣ်ဖိဒီးအကဲ ဘျုး ကတၢ် လၢပုၤလၢကတူၢ်လိာ်ဒီးဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်သိၣ်လိတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ပးတၢ်ကတၢ်န့ၣ် ဖဲဖိသၣ်တဖၣ် နၢ်ဟူတၢ်သံကွၢ်အခါ စံးဆၢဝဲ, ကဘၣ်သ့န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ပးတၢ်ဒိတလ့ၤထီၣ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်, မ့ၢ်ဒ်သိးဖးဝဲကဘၣ်ပံာ်ပံာ်ကျိၣ်ကျိၣ်ဒီးကွၢ်နီၣ်လံာ်မိာ်ပုၤအဖျၢၣ်တဖၣ်က ဘၣ်မူၣ် မူၣ် နီၣ်နီၣ် ဒီး နၢ် ပၢၢ် ဝဲ ထီၣ်ဖိတဖၣ်အခိပညီ လၢတၢ်အဲၣ်ဒီး အဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ညါတဖၣ် လီၤတၢ်လီၤဆဲးဂ့ၢ်ဂ့ၢ် ဒီးဖးလံာ်ကဘျုး ပံာ်ပံာ်ကျိၣ်ကျိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကဘၣ်မၤလိာ်တၢ်ကဒီးလိလံာ်ဖျၢၣ်လၢအဘၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဒီးလံာ် ဖျၢၣ်မ့ၢ်ကမၢ်လံာ်ဒီးအ ခိပ ညီကကမၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. အကါဒိၣ် မး လၢ တၢ် ကကဒီးလံာ်ဖျၢၣ်ဘၣ် ဘၣ်လီၤတၢ်လီၤ ဆဲးအဂ့ၢ်န့ၣ် ကဘၣ်အိၣ်စဲ ထီ ယာ်ဝဲလၢ ပုၤ မၤလိာ်ဖိတဖၣ်အသ့ၣ်ကံာ်သးလဲအပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢသရၣ်တဖၣ် ကဟံသုၣ်ဟံသးဝဲ ဖဲတၢ်စးထီၣ်သိၣ်လိ ကညီအလံာ်ခိၣ်ထံးန့ၣ် သိၣ်လိအီၤလၢ ကဖး ဘျုးဆိဝဲလံာ်ခိၣ် ထံးအထီၣ်ဖိ တၢ်အဘၣ်ဘျုးဘျုးဘၣ်ဘၣ်ဒ်သိးအခိပညီဒီးအသီၣ် သုတဟးဂီၤတဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်အ ရူးလံာ်မိၢ်ပုၤအထီၣ်ဖိ ဒီးတၢ်နီၣ်လံာ်မိၢ်ပုၤအသီၣ်မ့ၢ်ဘၣ်လံးမးဖးယုၤအီၤကးခိၣ်ထံး ခးကဝီၤန့ၣ်အသိးဆူညါကွၢ်ကွၢ် တၢ်လၢဒးကတၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး တက့ၢ်. ဖးဝဲအသီၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ကွၢ်နီၣ်ဝဲဒီးမ့ၢ်ထံၣ်ညီနီၣ်ဝဲလံာ်န့ၣ်ကွဲးလိယုၤအီၤလၢပုၤ ကွဲးထူးလံာ်မိၢ်ပုၤအကျဲ, ဘၣ်ဘၣ်ဒ်တၢ်ဒုးန့ၣ်အိၣ် ဝဲလၢကညီလံာ်ဖးအပူၤအသိးတက့ၢ်.

တၢ်ဒၤန့ၣ်လံာ် အဆၢဒိၣ် ၁ တၢ်လၢ ၁၀ အပူၤ ပၣ်ယုၤဒီးလံာ်ဖး, တၢ်ဂဲၤလိ, ဒီးတၢ်မၤကွၢ်ကွၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

- ★ ကွၢ်တၢ်န့ၣ်ကျဲတဖၣ်ဒီး မၤလီၤတၢ်ဒ်သိး, ပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ် ကဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဖးလံာ် အသီၣ် လၢအဘၣ်ဝဲ ဒီးပံာ် ကျါဝဲဒီးကွၢ်နီၣ်တၢ်ထံဝဲကသ့န့ၣ်တက့ၢ်.
- ★ ဒုးဘၣ်ထွဲကွၢ်ဝဲလံာ်လၢအမၤလိဝဲဒီးအခိၣ်အယၢၤတၢ်အိၣ်သးကသ့ဝဲအဂီၢ်သရၣ်ကမၤလီၤတၢ်အတၢ်သိၣ်လိတ က့ၢ်.

အဒိ- ဆိကဆိ, ဆိန့ၣ် မ့ၢ်ထံၣ်ဝဲဒီးကဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲ လၢ “ဆးဘံ” တဘျီယီကသ့အဂီၢ်. လၢ, တၢ်ကတိၤတ ဖျါၣ် အံၤ မ့ၢ်န့ၣ်ဟူဝဲ မ့ၢ်တမ့ၢ် မ့ၢ် ထံၣ်လီၤဝဲလၢအဂီၢ်ဒီး ကသ့ၣ်ညါဝဲတဘျီယီလၢ အဘၣ်ထွဲဒီး “လးက့ၣ်ကိာ်” မ့ၢ်ထံၣ်ဝဲ, ကသ့ၣ်, ကဆိ, အဂီၢ်ဒီးအတၢ်ဆိကမိၣ်ကဆုၤ အီၤဆူ “ကး ခိၣ်ထံး” ဒီးဒုးဘၣ်ထွဲဝဲ ကသ့အဂီၢ်လိၣ် ဘၣ်သရၣ် အတၢ်ပံးစုန့ၣ်ကျဲန့ၣ်လီၤ.

- ★ ဖဲသရၣ် ဖးယုၤ ပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ် အလံာ်ဒီး အဝဲသ့ၣ်ဖးပိာ်သရၣ်အခံ မ့ၢ်တပံာ်တကျါဘၣ်န့ၣ် သရၣ်ကဒုးသ့ၣ် ညါပံးစုန့ၣ် ကျဲကွၢ်အီၤတဘျီယီ လၢကဘၣ်ဖးဝဲ ပံာ်ပံာ်ကျါကျါ နီၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ★ သရၣ် ကဟံသုၣ်ဟံသး လၢဖိသၣ်တဖၣ် အတၢ်ကွဲးလံာ်ဒီးထူးလံာ်အကျါအကျဲ ကဘၣ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ထူးလံာ် အကျါ အကျဲ မ့ၢ်တဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်, ကဘျီဝဲတဘျီယီဒီးသ့ၣ်ထီၣ်တၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးဖဲတၢ်စးထီၣ်ကွဲးလိလံာ် အဆၢ ကတီၢ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ဟံသုၣ်ဟံ သးလၢ တၢ်အကတီၢ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်ကတၢ်လၢသရၣ်အတၢ်သ့ၣ်လီၤတၢ်ချံဖိ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ★ လၢတၢ်သိၣ်လိအပူၤ သရၣ် တဖၣ် ကယုထၢကျဲ လၢအဖိလိာ်ဒီး ဖိသၣ်တဖၣ် အတၢ်အိၣ်အသး, ဖိလိာ်ဒီးတၢ် အိၣ်ဝးတရံးခိၣ် ယၢၤ အတၢ်အိၣ်အသး, ဒ်သိး ဖိသၣ်တဖၣ် ကသးဖဲအတၢ်မၤလိ ဒီးသးဖုံလၢ အတၢ်မၤလိအပူၤ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ★ တၢ်သိၣ်လိတကတီၢ်မ့ၢ်ဝဲ, ၄၅ မံးနံး, ဒီးတနံၤန့ၣ် တၢ်သိၣ်လိကအိၣ်ဝဲ ၅ ကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. တနံၣ်အတီၢ်ပူၤ တၢ်မၤလိ ကအိၣ်ဝဲ ၃၆ နံၤ ဒီးတၢ်မၤ လိကညီလံာ်ဖးအကတီၢ်ကအိၣ်ဝဲ ၃၆ x ၅ = ၁၈၀ ကတီၢ် x ၄၅ မံးနံး = ၈၁၀၀ မံးနံး = ၁၃၅ န့ၣ်ရံၣ်တနံၣ်အတီၢ်ပူၤတၢ်သိၣ်လိလံာ်ကညီကအိၣ်ဝဲ ၁၃၅ န့ၣ်ရံၣ်န့ၣ်လီၤ. ကညီလံာ်မိၢ်ပုၤအိၣ်ဝဲ ၂၅ ဖျါၣ် ဧၤအယံ, တဘၣ်သိၣ်လိအီၤချ့ဒီးချ့ဒုးတဂ့ၤ. မ့ၢ်မ့ၢ်သိၣ်လိအီၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီးလံာ်ဖျါၣ်တဖၣ်လၢအပၣ်လၢ တၢ်မၤလိအပူၤန့ၣ်ကွၢ်တၢ်သိၣ်လိခိၣ်ယၢၤဝးဝး ဟံၣ်ယီခိၣ်ယၢၤဝးဝး, ဒီးဒုးဘၣ်ထွဲအီၤလၢတၢ်မၤလိအပူၤဒ်သိး ဖိသၣ်တဖၣ်ကစီၣ်ခဲၣ်စီၣ်နါ, သးအိၣ်ယုသ့ၣ်ညါ အါထီၣ်တၢ်ဒီးသးဖဲအတၢ်မၤလိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တဘၣ်ဆိၣ်ဖိသၣ် အါကဲာ်ဆိး လၢကမၤလိန့ၣ်တၢ်တဂ့ၤ. ထူးန့ၣ်အသးဒ်သိး ကသးဖုံလၢဖဲမၤလိဘၣ်တၢ်အဂီၢ်ဒီးအတၢ်မၤ လိန့ၣ်တၢ် ကမ့ၢ်ဒ်ဖဲ အဝဲဝဲန့ၣ်အဂီၢ်သရၣ်ကဟံသုၣ်ဟံသးန့ၣ်လီၤ.

★ ကညီလံာ်ခိၣ်ထံးတၢ်မၤလိၣ်ရဲၣ်ကျဲၤလၢ ဇီန့ၣ်ညါအဂီၢ်

အဆၢခိၣ်	တၢ်ဆၢကတီၢ်	တၢ်ဂၤလိ	ဆၢကတီၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်ခဲလၢာ်	တၢ်မၤနီၣ်
၁. တၢ်ဆၢဂၤဆၢဝါ ဇီး တၢ် နး သုၣ်ဒါ လိာ် သး	၁	၂	၃	သရၣ် ကယုအါထီၣ် ဝါၣ် ဘၣ်ယး တၢ် ဆၢဂၤ ဖိသၣ်က ဆိးကါဝဲ လၢကိးမုၢ်န့ၢ်
၂. တၢ်ဖးကညီလံာ်ခိၣ်ထံး စး ဖျၢၣ် စိာ်ကဖိထီၣ် လံာ်ကညီအထါ	၄	၄	၈	မၤလိၣ်တၢ်လၢ ဖိသၣ်ကွၢ်နီၣ် တီၢ်ထံ လံာ်မံာ်ဖျၢၣ်ဇီး ဖးဝဲပံာ်တၢ်ကျဲၤကျဲၤကသ့
၃. တၢ်ကွဲးလိထုးလိကညီအလံာ် ခိၣ်ထံး	၄	၄	၈	မၤလိၣ်တၢ်လၢဖိသၣ်ကွၢ်နီၣ်တီၢ်ထံဝဲကဘၣ်
၄. တၢ်မၤလိ ဖး ဇီး ကွဲး တၢ် သီၣ် မိာ် ပုၤ ခွဲ ဖျၢၣ်	၈	၈	၁၆	မၤလိၣ်တၢ်လၢကွဲးထုးလံာ်ဖျၢၣ်အကျဲဘၣ်ဘၣ်
၂	၂	၃	၅	သရၣ်, သရၣ်မုၢ် ကကျဲၤကျဲၤကတၢ်လၢဖိသၣ်ကန့ၢ်ပာ် ကသ့ၣ်ညါဝဲလၢ ကဇီးလံာ်ဖျၢၣ်မုၢ်ကမၣ် အခီပညီကမၣ်
၂	၃	၅		
၂	၃	၅		
၂	၃	၅		
၂	၃	၅		
၂	၃	၅		
၂	၃	၅		
၂	၃	၅		
၂	၃	၅		
၅. တၢ်မၤလိ ဖးဇီးကွဲး တၢ်သီၣ်အယၢအဖုံ ၅ ဖျၢၣ်				သရၣ်, သရၣ်မုၢ် ကကျဲၤကျဲၤသီၣ်လိ အကျဲလၢ ဖိသၣ်တ ဖၣ် ကဟံၣ်သ့ၣ်ဟံးသးတၢ်ဖးလံာ်ပံာ်ဇီးကဇီး လံာ် ဖျၢၣ် ဘၣ်ဘၣ် ကန့ၢ်ပာ် ဝါၣ်ၣ်
၂	၂	၄	ကသ့ၣ်ညါဝဲလၢ ကဇီးလံာ်ဖျၢၣ်မုၢ်ကမၣ် အခီပညီကမၣ်	
၂	၂	၄		
၂	၂	၄		
၂	၂	၄		
၂	၂	၄		
၆. တၢ်မၤလိတၢ်ကတိၤဆဲးလၢ	၁	၂	၃	သရၣ်, သရၣ်မုၢ်တဖၣ်ကယုအါထီၣ်ဝါၣ် လၢတၢ်စး ကါ အီၤလၢ တနံၤဘၣ်တနံၤအတၢ်အိၣ်မုၢ်ဘၣ်ယးတၢ်ဆဲးတၢ် လၢဇီးမၤညီန့ၢ်အီၤ နိသိး ကကဲထီၣ်အလုၢ်အလၢ လၢကဆိၣ်မုၢ်မၤထွဲဝဲ
၇. တၢ်ကွၢ်နီၣ် တၢ်ဖးဇီး တၢ်ကွဲးတၢ်အလုၢ်တဖၣ်	၂	၂	၄	နးဘၣ်ထွဲတၢ်အလုၢ်တဖၣ် လၢထံၣ်ဘၣ်ကိးမုၢ်န့ၢ်ဇီး ဇီးတၢ် ကိးတဖၣ်ဇီးမၤညီ န့ၢ်အီၤ လၢတၢ်ဖး လံာ်ပံာ်တၢ် ကျဲၤ ကျဲၤ ဇီးကွဲး ကဇီးလိ လံာ်ဖျၢၣ်တဖၣ် ဘၣ်ဘၣ်
ပနီၣ်တယၢအထါ	၁	၁	၂	ကရူးဘျူးထးခိၣ် လၢကမၤစၢၤအီၤ လၢဖးလံာ်ကဘျူးအဂီၢ် ဇီးကမၤလိန့ၢ်တၢ်အလုၢ် ဇီးအခီပညီ
သုၣ်လိၤနသ့ၣ်အထါ	၁	၁	၂	နးန့ၢ်ပာ်ဖိသၣ်နိသိး ကသ့ဆဲၣ်ကတီၢ်ခိၣ်ယၢၤန့ၢ်ဆၢၣ်, တဘၣ်တၢ်လိၤန့ၢ်စိာ်တၢ်ကမုၢ်ဇီး တဘၣ်မၤဟးဂီၤသ့ၣ် ဘၣ် သ့ၣ်မုၢ်တဖၣ် ဟီၣ်ခိၣ်ကဟးဂီၤ မုၢ်ပုၤကိးဂၤအမူၤ
၈. နီၣ်ဂံၢ်ဇီးလံာ်ဖျၢၣ်				ကကွဲးဖး နီၣ်ဂံၢ်ဖျၢၣ်ဇီး လံာ်ဖျၢၣ်ဘၣ်ဘၣ် ဝဲအထံၣ်သ ယဲၤ ဝဲအခါ
ထဲဖျၢၣ် ဖး ဇီး ကွဲး	၃	၃	၆	
မုၢ်န့ၢ်မုၢ်သီအထါ	၁	၁	၂	မၤနီၣ်မၤယၢ တၢ်ကိးမုၢ်န့ၢ်မုၢ်သီလၢကညီကျိၣ် ကဘၣ်ဝဲ
၉. ကွၢ်နီၣ် ဖး ဇီးကွဲး မိာ်ပုၤကွၢ်ဂီၤတၢ်ကိးတဖၣ်	၃	၃	၆	သရၣ်ကကဲၤလိစၢၤ ပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ် မုၢ်လၢ အဘၣ်ယး ဇီးပုၤလိလိၤအယံ ကညီလၢ ဘၣ်ယုတၢ်မၤလိပိးလိ
တၢ်အိၣ်ဆူၣ်မၤကဲအထါ	၁	၁	၂	ပုၤမၤလိတၢ်ဖိ ဖးဘျူးလံာ်ဇီး အမိာ်ချံကချ့ဝဲဝဲ အထံၣ် လံာ်မံာ် ဖျၢၣ်တဖၣ် ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ယၢတၢ်ကဇီးလံာ်ဖျၢၣ်ဇီးအသီၣ်နိသိး သ့တကမၣ်တဂ့ၤ ဇီးကမၤညီန့ၢ်အသးလၢလုၢ်လၢဂ့ၤ
၁၀. ပဲခဲလၢအကူၣ်တၢ်သ့တဖၣ်	၂	၂	၄	ဖိသၣ် ကသ့ဖး ကျိၤပုၤအထီ ဇီး မၤလိ ကွဲး ကျိၤပုၤတ ဖၣ် သ့စံးဆၢတၢ် ခီဖျိ တၢ်ဂဲၤလိအတၢ် သံကွၢ်တဖၣ်, သရၣ်, သရၣ်မုၢ်တဖၣ်ကဟံၣ်သ့ၣ်ဟံးသးလၢ တၢ်ဖးလံာ်အ သီၣ် ဇီးကဇီးလံာ်ဖျၢၣ် ဘၣ်ဘၣ်
ထါဖိသၣ်တဖၣ်	၂	၂	၄	သရၣ်ကယုထၢ ထါလၢကကြး ဝဲဘၣ်ဝဲဇီးတၢ်သီၣ်လိ အ ခိၣ်တီၤလၢ အဆၢခိၣ်တဖၣ်အပူၤဇီးရဲၣ်ကျဲၤသီၣ်လိ ဝဲ

အအံၤမုၢ်တၢ်ထီၣ်တယးဟံၣ်လၢ ကွဲးကိးဖျၢၣ်ဇီးအဂီၢ် ဘၣ်ဆၣ်သရၣ်လၢအသီၣ်လိလံာ်တဘျုးအံၤ ကကျဲၤဇီးသီၣ်လိဝဲဝဲ
အတၢ်အိၣ်သးဟ့ၣ်အီၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်, ဘၣ်ဆၣ်တၢ်သီၣ်လိလံာ်လၢပုၤတၢ်တတီၤဖိအဂီၢ်အံၤတၢ်မၤလိလံာ်ခီတနံၣ်အပူၤ
က ဘၣ်ဝဲဝဲဝဲဝဲ နိသိးမုၢ်ထီၣ်ကဇီးအသီတတီၤန့ၢ်, တၢ်ကိတၢ်ခဲသ့တအိၣ်လၢအဂီၢ်တဂ့ၤဇီးကဇီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါ
န့ၢ်ပာ်, တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ခဲတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်ယာ်အတီၤပတီၢ်အသိးကသ့ဝဲအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

တၢ်မၤလိအဂၢၢ်ခိၣ်တီၤဒီးကဘျံးပၤတဖၣ်

တၢ်မၤလိ ၁	တၢ်ဆၢဂၤဆၢဝါ ဒီး တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါလိာ်သး	၁-၄
တၢ်မၤလိ ၂	လံာ်ခိၣ်ထံး(လံာ်မိၢ်ပုၤ)	၅-၉
တၢ်မၤလိ ၃	တၢ်ကွဲးလိ, ထုးလိကညီလံာ်ခိၣ်ထံး	၁၀-၁၇
တၢ်မၤလိ ၄	တၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၤ ၉ ဖျၢၣ်	၁၈-၂၄
	တၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၤ ၉ ဖျၢၣ် ၵ	၂၅-၃၀
	တၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၤ ၉ ဖျၢၣ် -၁	၃၁-၃၈
	တၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၤ ၉ ဖျၢၣ် -၂	၃၉-၄၆
	တၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၤ ၉ ဖျၢၣ် -၃	၄၇-၅၄
	တၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၤ ၉ ဖျၢၣ် -၄	၅၅-၆၄
	တၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၤ ၉ ဖျၢၣ် -၅	၆၆-၇၂
	တၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၤ ၉ ဖျၢၣ် -၆	၇၃-၈၀
	တၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၤ ၉ ဖျၢၣ် -၇	၈၁-၉၀
	တၢ်မၤကွၢ်ကွၢ်ဖိသ့ၣ်မၤလိန့ၢ်တၢ်လၢတၢ်မၤလိ ၂, ၃ ဒီး ၄.	၉၁-၉၄
တၢ်မၤလိ ၅	တၢ်သီၣ်အဃၢအဖုံ ၅ ဖျၢၣ် -၁	၉၅-၁၁၂
	တၢ်မၤကွၢ်ကွၢ်ဖိသ့ၣ်မၤလိန့ၢ်တၢ်လၢတၢ်မၤလိ ၅.	၁၁၃-၁၁၅
တၢ်မၤလိ ၆	တၢ်ကတိၤဆဲးလၢ	၁၁၆-၁၁၈
တၢ်မၤလိ ၇	တၢ်အလွဲၢ်တဖၣ်	၁၁၉-၁၂၂
တၢ်မၤလိ ၈	နီၣ်ဂံၢ်	၁၂၃-၁၂၉
တၢ်မၤလိ ၉	မိၢ်ပုၤကွၢ်ဂီၤတဖၣ်	၁၃၀-၁၃၆
	တၢ်မၤကွၢ်ကွၢ်ဖိသ့ၣ်မၤလိန့ၢ်တၢ်လၢတၢ်မၤလိ ၇, ၈ ဒီး ၉.	၁၃၇-၁၃၈
တၢ်မၤလိ ၁၀	ပဒဲဖိလၢကူၣ်တၢ်သ့တဖၣ်	၁၃၉-၁၄၃

တၢ်မၤလိ ၁ တၢ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါဒီးဒူးသ့ၣ်ညါလိာ်သး

တၢ်မၤလိအတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်

- ၁. တၢ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါလိာ်သး
- ၂. တၢ်ဒူးသ့ၣ်ညါလိာ်သး

တၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်အစၢ

- ကိၣ်ဖိကသ့အိၣ်ဒီးတၢ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါလိာ်သးလၢအလိာ်အကျဲဒီးဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဘၣ်.
- ကိၣ်ဖိသ့သ့ၣ်ညါလၢကဘၣ်ဒူးသ့ၣ်ညါလိာ်အသးအဆၢကတီၢ်ဖဲလဲၣ်ဒီးကတီၢ်ဖဲလဲၣ်လၢအလိာ်အကျဲဘၣ်ဘၣ်ပဲၤဒီးတၢ်ယူးယိၣ်ဟံကဲ.

၁. တၢ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါလိာ်သး

ဂီၤလၢဂ့ၤ	နံၤလၢဂ့ၤ	ဟါလၢဂ့ၤ	နၢလၢဂ့ၤ
နအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ၤဒါ.	ယအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ၤ, နဲမိၣ်.	ယအိၣ်ဆူၣ်.	

တၢ်သိၣ်လိအတၢ်နဲၣ်ကျဲ

- သရၣ်ဖဲန့ၢ်လိလၢတၢ်ပူၤဒီးဆၢဂ့ၤဆၢဝါကိၣ်ဖိတဖၣ်. မ့ၢ်လၢဂီၤဒီးဂီၤလၢအဂ့ၤ, မ့ၢ်လၢမ့ၢ်ထူၣ်ဒီး နံၤလၢအဂ့ၤ, မ့ၢ်လၢဟါဒီး ဟါလၢအဂ့ၤ. ဒူးန့ၢ်ပၢ်အါထီၣ်အိၣ်ကဒီးတခါလၢအမ့ၢ် နၢလၢအဂ့ၤ ဖဲမ့ၢ်နၢခါအဆၢကတီၢ်.
- ဒူးသ့ၣ်ညါကိၣ်ဖိတဖၣ်လၢတၢ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါတခါဘၣ်တခါအခိပညီဒီးတၢ်သူအိၣ်အဆၢကတီၢ်ဖဲလဲၣ်.
- မၤကိၣ်ဖိဂဲၤလိဖးတၢ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါ. ကိၣ်ဖိတဂၤစ့ၣ်စ့ၣ်ကဘၣ်မၤလိထဲတၢ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါဆူအသကိးယဲၢ်ဂၤ.
 - တၢ်ဂဲၤလိအဒိ,
 - ကိၣ်ဖိ (၁) - ဂီၤလၢဂ့ၤ.
 - ကိၣ်ဖိ (၂) - ဂီၤလၢဂ့ၤ.
 - ကိၣ်ဖိ (၁) - နအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ၤဒါ.
 - ကိၣ်ဖိ (၂) - ယအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ၤ, နဲမိၣ်.
 - ကိၣ်ဖိ (၁) - ယအိၣ်ဆူၣ်.

ဂီၤလၢဂ့ၤ.

ဂီၤလၢဂ့ၤ.

၁. နအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ၤဧါ.

၂. ယအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ၤနဲမိၣ်.

၃. ယအိၣ်ဆူၣ်.

➢ သးဝံၣ်တၢ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါအတၢ်သးဝံၣ်.
(အိၣ်လၢတၢ်မၤလိအကတၢ်လၢတၢ်ပာ်ဖှိၣ်တၢ်သးဝံၣ်အလီၢ်)

တၢ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါအထါ
ဂီၤလၢအဂ့ၤ ဆၢဂ့ၤန့ၤ
နံၤလၢအဂ့ၤ ဆၢဂ့ၤန့ၤ
ဟါလၢအဂ့ၤ ဆၢဂ့ၤန့ၤ
န့ၤလၢအဂ့ၤဆၢဂ့ၤန့ၤ
ဆၢဂ့ၤန့ၤအိၣ်ဆူၣ်မၤကဲ
ပူၤဒုၣ်ဒါ မၤန့ၢ်အိၣ်ကဲ
ခဲလၢာ်ပတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ
ပဆၢဂ့ၤဆၢဝါလိာ်သး

၂. တၢ်ဒူးသ့ၣ်ညါလိာ်သး

တၢ်ဒူးသ့ၣ်ညါလိာ်သးမ့ၢ်တၢ်တဲလိပနီၢ်ကစၢ်အဂ့ၢ်ကျိၤဖုၣ်ဖိဆူပုၤလၢပထံၣ်ဘၣ်အီၤအဆိကတၢ်တဘျီန့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢပထံၣ်လိာ်သးအဆိကတၢ်တဘျီန့ၣ်, ပကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါလိာ်သးဒီး တၢ်ဒူးသ့ၣ်ညါလိာ်ပသးန့ၣ်လီၤ. ပကြးသူတၢ်ကတိၤလၢဆဲးဆဲးလၢလၢ, အိၣ်ဒီးတၢ်ဟံကဲဖဲလၢ ပဆၢဂ့ၤဆၢဝါဒီးဒူးသ့ၣ်ညါလိာ်သးအဆၢကတိၢ်န့ၣ်လီၤ.

နမံၤဒ်လဲၣ်.	ယမံၤလၢ	အဝဲအမံၤလၢ.....
-------------	--------------	----------------

- သရၢ်ဒူးသ့ၣ်ညါကိဖိတဖၣ်လၢတၢ်ဒူးသ့ၣ်ညါလိာ်သးအနီပညီဝံၤသရၢ်ကဒူးသ့ၣ်ညါလီၤအသးဆူကိဖိ.

ယမံၤလၢ

နမံၤဒ်လဲၣ်.

- သရၢ်မၤလိကိဖိတဖၣ်လၢကဘၣ်ဒူးသ့ၣ်ညါလိာ်သးဒ်လဲၣ်ဝံၤမၤကိဖိတဖၣ်ဂဲၤလိ တၢ်ဒူးသ့ၣ်ညါလိာ်သးဆူအတံၤသကိးတဖၣ်.

ယမံၤလၢစီၤထူဝါ.
နမံၤဒ်လဲၣ်.

ယမံၤလၢနီၢ်ဖိဖိ.

တၢ်ဂဲၤလိအကျဲတဖၣ်

- မၤကိဖိဟဲထီၣ်လၢတၢ်မဲၤညါခံၤစုၣ်စုၣ်ဒီးဒူးသ့ၣ်ညါလိာ်သးအမံၤ.
- နီၤလီၤလၢကရၢ်ဒီးမၤဒူးသ့ၣ်ညါလိာ်သး.
- ဒူးအိၣ်အီၤကတိၤကျိၤဖးဒိၣ်ဒီးမၤယုသ့ၣ်ညါပုၤသၢဂၤအမံၤ. ဒူးသ့ၣ်ညါပုၤလၢယုသ့ၣ်ညါဝဲအမံၤတဖၣ်ဆူပုၤဂၤသ့.

တၢ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါဒီးတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါလိာ်သးအတၢ်ဂၤလိတဖၣ်

ကွဲၣ်ဖိတဖၣ်ဟဲထီၣ်လၢတၢ်မံာ်ညါခဲၣ်ဂၤစ့ၣ်စ့ၣ်ဒီးတဲလိတၢ်ကတိၤဒ်အအိၣ်ဖျါလၢတၢ်ဂီၤအပူၤတက့ၢ်.

တၢ်မၤလိ ၂ လံာ်ခိၣ်ထံး(လံာ်မိၢ်ပုၢ်)

တၢ်မၤလိအတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်

- ၁. တၢ်ဖးကညီလံာ်ခိၣ်ထံး(လံာ်မိၢ်ပုၢ်) အသိၣ်
- ၂. တၢ်ကွဲးကညီလံာ်ခိၣ်ထံး (လံာ်မိၢ်ပုၢ်)
- ၃. တၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ယၢ၊ ဖးဒီးကွဲးကညီလံာ်ခိၣ်ထံးအတၢ်ဖဲးတၢ်မၤ
- ၄. တၢ်ရူးဘျးထးခိၣ်အထၢ

တၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်အစၢ

- ကိုဖိကသ့တၢ်န့ၢ်ဒီးမၤနီၣ်မၤယၢကညီလံာ်ခိၣ်ထံးတဖၣ်အက့ၢ်အဂီၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး.
- ကိုဖိကသ့ဖးကညီလံာ်ခိၣ်ထံးအသိၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဘၣ်.
- ကိုဖိကသ့ကွဲးကညီလံာ်ခိၣ်ထံးတဖၣ်ဘၣ်ဘၣ်ဒီးလီၤတၢ်လီၤဆဲး.

တၢ်နီၣ် - တၢ်မၤလိကးခိၣ်ထံးတုၤလၢဒးကတၢ်န့ၢ်ကိုဖိမၤလိဘၣ်တုၤလံာ်လၢတီၤဖိသၣ်ဘၣ်ဆၣ် ပဖၢန့ၢ်ယုၣ်လၢပုၤတတီၤဖိအလံာ်ပူၤဒ် အမ့ၢ်တၢ်မၤသ့ၣ်နီၣ်ဒီးမၤလီၤတၢ်က့ၢ်ဒ်သိးကိုဖိတဖၣ်အဂီၢ်ခိၣ်ထံးကဂၢၢ်ကျၢၤဝဲအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

- ကိုဖိအတၢ်ဂဲၤလိကိးကတီၢ်ဒီးန့ၢ်, သရၣ်ကဘၣ်မၤလိၤယုၤကိုဖိဝံၤမးကိုဖိကစၢ်ဒၣ်ဝဲကမၤက့ၤဝဲန့ၢ်လီၤ.

ကတၢ်ကတီၤဟ်တၢ်သိၣ်လိအပိးအလီၤတဖၣ်

- လံာ်ခိၣ်ထံးအလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်လၢလံာ်က့ၢ်ဂျိၣ်အလီၤ
- လံာ်ခိၣ်ထံးအလံာ်က့ၢ်ဂျိၣ်ဖးလံာ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဂီၤ
- တၢ်ဂီၤအဂ့ၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးလံာ်ခိၣ်ထံးအလံာ်က့ၢ်ဂျိၣ်တဖၣ်

၁. တၢ်ဖးကညီလံာ်ခိၣ်ထံး(လံာ်မိၢ်ပုၢ်) အသိၣ်

(က) တၢ်မၤသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ဒီးဖးကညီလံာ်ခိၣ်ထံး

တၢ်သိၣ်လိအတၢ်န့ၢ်ကျဲလၢသရၣ်အဂီၢ်.

- ယုၤသ့ၣ်ညါမ့ၢ်ကိုဖိသ့ၣ်ညါဒီးဖးကညီလံာ်ခိၣ်ထံးဘၣ်ခါ ခိဖျိတၢ်သ့ၣ်လံာ်က့ၢ်တဖၣ်.
 - ထုးထီၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်လၢအအိၣ်လၢလံာ်က့ၢ်လီၤတဖျၢၣ်ဘၣ်တဖျၢၣ်ဒီးမၤကိုဖိဖး. ကိုဖိဖးမ့ၢ်တဘၣ်တခိဖးယုၤအီၤဒီးမၤအဖးပိာ်နခဲတက့ၢ်.
- ဖးသကိးကညီလံာ်ခိၣ်ထံးလၢလံာ်က့ၢ်ဖးလံာ်အပူၤမ့ၢ်တမ့ၢ် သရၣ်ကွဲးလီၤလၢလၢာ်သ့ၣ်ဘၣ်လိၤဒီးဖးအီၤဒ်တၢ်ဟ်ဖျါလၢတၢ်ဖိလံာ်အသိးတက့ၢ်.

ကညီလံာ်ခိၣ်ထံး(မိၢ်ပုၤ) အိၣ် ၂၅ ဖျၢၣ်.

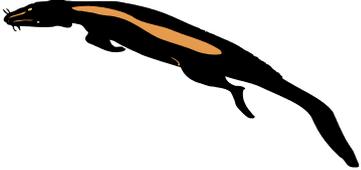
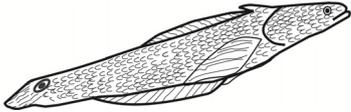
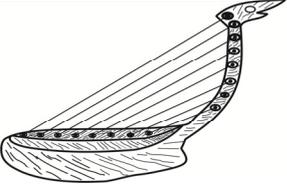
က (ကး ခိၣ်ထံး)	ခ (ခး ကဝီၤ)	ဂ (ဂး ကျၢၢ်လီၤ)	ဃ (ဃး ခိၣ်)	င (ငး န့ၣ်ချၢ)
စ (စး တဖျၢၣ်)	ဆ (ဆး တဘံၤ)	ရှ (ရှး ခွဲမ့ၢ်)	ည (ညး ညိၣ်ခိၣ်)	တ (တး ဝါစု)
ထ (ထး တယံာ်)	ဒ (ဒး သဒါ)	န (နး တဆံး)	ပ (ပး တခိ)	ဖ (ဖး ပဝံာ်)
ဘ (ဘး တကူး)	မ (မး နွံးသး)	ယ (ယး အိထီ)	ရ (ရး က့ၣ်)	လ (လး က့ၣ်ကိၣ်)
ဝ (ဝး ကဝီၤ)	သ (သး ခိၣ်ယီၤ)	ဟ (ဟး က့ၣ်လီၤ)	အ (အး ခံဆိ)	ဧ (ဧၤ ကတၢၢ်)

- တၢ်ကွၢ်နီၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါကညီလံာ်ခိၣ်ထံးအတၢ်လိာ်ကွဲ ခိဖျိတၢ်သူလံာ်က့တဖၣ်.
- **ကရၢၢ်တၢ်ဂဲၤလိ**
 နီၤဖးလိၤကွဲၤဖိခံဖုမ့ၢ်ဂ့ၤသၢဖုမ့ၢ်ဂ့ၤ,ဟ့ၣ်လီၤကရၢၢ်တဖၣ်အံၤလၢလံာ်ခိၣ်ထံး
 အလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်လၢလံာ်က့လိၤတဖုန့ၣ်တစူၣ်ဒၣ်ဝဲစုာ်စုာ်. လၢကရၢၢ်တဖုဒၣ်
 ဝဲစုာ်စုာ်အပူၤန့ၣ်,ကွဲၤဖိကဘၣ်ဖိၣ်ယာ်ဝဲလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်လၢလံာ်က့လိၤတဂၤ တ
 ဘ့ၣ်တဂၤတဘ့ၣ်. သရၣ်ကိးထီၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်တဖျၢၣ်ဒီးကွဲၤဖိ လၢအဖိၣ်ယာ်
 လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်လၢ သရၣ်ကိးထီၣ်ဝဲန့ၣ်ကဘၣ်ယုာ်ထီၣ်ဝဲလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီး ပုၤ
 လၢအယုာ်ထီၣ်ဝဲချ့တဂၤန့ၣ် နၢၤဝဲဒီးဒီးန့ၣ်ဝဲအမးန့ၣ်လီၤ. ကရၢၢ်လၢအမးအါ
 ကတၢၢ်တဖုန့ၣ်နၢၤဝဲဒၣ်လီၤ.
 (တၢ်လိာ်ကွဲအဂ့ၤအဂၤလၢသရၣ်ဒီးသရၣ်မ့ၢ်တဖၣ်သ့ၣ်ညါမ့ၢ်အိၣ်ဒီးဂဲၤလိာ်
 ကွဲသ့.)
- သးဝံာ်ကညီလံာ်ခိၣ်ထံးအတၢ်သးဝံာ်.
 (ကညီလံာ်ခိၣ်ထံးတၢ်သးဝံာ်အိၣ်လၢတၢ်မၤလိကတၢၢ်လၢတၢ်သးဝံာ်အလီၢ်)

(ခ) တၢ်ဖးလံာ်ကညီလံာ်ခိၣ်ထံးအထါအိၣ်ယုၢ်ဒီးတၢ်ဂီၤတဖၣ်.
တၢ်သိၣ်လိအတၢ်နဲၣ်ကျဲလၢသရၣ်အဂီၢ်.

- ကိၣ်သရၣ်ဖးယုၤကိၣ်ဖိထါအဝဲအံၤဒုးနဲၣ်ယုၢ်ဒီးတၢ်ဂီၤတဖၣ်လၢလံာ်က့ၤလိၤ. တဲၣ်န့ၢ်ပၢၢ်ကိၣ်ဖိတဖၣ်လၢကညီလံာ်ခိၣ်ထံးအမဲၢ်ဖျၢၣ်ဘၣ်ယးလိာ်သးဒီးတၢ်ဂီၤတဖၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.
(ကိၣ်ဖိဖးမ့ၢ်ဘၣ်ချ့တခီဖးယုၤအီၤစးထီၣ်လၢကးခိၣ်ထံးတုၤလၢဒးကတၢၢ်.
ကိၣ်ဖိဖးမ့ၢ်တဘၣ်ချ့တခီ, ဖးန့ၢ်အီၤထဲတဘျီယဲၢ်ဖျၢၣ်တက့ၢ်.)

ထါဒိတလုၤလံာ်ခိၣ်ထံး

 <p>က ကညီဖိ ကခိၣ်စိ</p>	 <p>ခ ခုယုၢ်ဖါ အမဲဝါ</p>	 <p>ဂ ဂၢ်သ့ၣ်လါ အ့ၣ်ပုၤဆါ</p>
 <p>ဃ ဃဲစူနါ နၢသံမး</p>	 <p>င ငိဏ်န့ၣ် ဟးပဒ့ၣ်</p>	 <p>စ စီၤကပုၤ ခိၣ်တၢ်ဂ့ၤ</p>
 <p>ဆ ဆုကညီ ဂ့ၤလီၤဆီ</p>	 <p>ရှ ရှါရိၢ်ဖိ ဖးထီၣ်သီ</p>	 <p>ည ညၣ်တယံၤ အိၣ်ထံယိာ်</p>
 <p>တ တန့ၢ်က့ၣ် တုၤလၢသ့ၣ်</p>	 <p>ထ ထီၣ်ချ့ၣ်ခု ကမဲၤသ့</p>	 <p>ဒ ဒိကအိ အိၣ်သ့ၣ်ကိ</p>

 <p>န နံၣ်ကညီ အကံၣ်ကွီ</p>	 <p>ပ ပအူးဖိ ဟ့ၣ်အဒိ</p>	 <p>ဖ ဖုဂုၤဖိ အမဲၣ်ဟံ</p>
--	--	---

 <p>ဘ ဘိဖးထိ ဆးကဆိ</p>	 <p>မ မဲၣ်ဖိ ထူးထိဘိ</p>	 <p>ယ ယုၢ်တနု ဘၣ်ဒီးထု</p>
--	--	--

 <p>ရ ရံခိၣ်စိၢ် လိခိလိၢ်</p>	 <p>လ လုဖးထိ ပထိၣ်ကိ</p>	 <p>ဝ ဝၣ်မ့ၤပဲ အဘိၣ်ဘဲ</p>
--	---	---

 <p>သ သၣ်ဘုလၢ စိၣ်တၢ်ဆါ</p>	 <p>ဟ ဟံၣ်ဒုလိ အိၣ်ထဲဖိ</p>	 <p>အ အံၣ်သၣ်ဖိ အရိၢ်ဟံ</p>
---	---	---

 <p>ဇ ဇုၤဒုၣ်လိၢ် မုၢ်ကညီၢ်</p>

စးဖျၢၣ် ဆးဘံ ရှးခွဲမဲၢ်
 စးဖျၢၣ် ဖိဂဲၤထၢၣ်ဆိဆိ
 ကဲဒိဂုၤလၢဆးဘံဖိ
 ရှးခွဲမဲၢ် အခိၣ်ဒဲးခွဲး
 ဆိမိၣ်ဆံးအိၤတသ့ဝဲ
 မ့ဆိလိၤအလိၢ်ဘၣ်ဘၣ်
 ကိးဂၤကကဲဘျူးဝဲဒၣ်

တၢ်ဂဲၤလိ - တၢ်ထီၣ်သတြီၤကညီလံာ်ခိၣ်ထံးခိဖျါတၢ်သူလံာ်က့းဒီးတၢ်ဂီၤ. နီၤဖးလိၤက့ၢ်ဖိခံဖု. ဟ့ၣ်လိၤကရူၢ်တဖုလၢလံာ်ခိၣ်ထံးအလံာ်မဲာ်ဖျါၣ်အလံာ်က့းဒီးအဝဲတဖုန့ၣ်ဟ့ၣ်လိၤအီၤလၢတၢ်ဂီၤအလံာ်က့း. သရၣ်မၤက့ၢ်ဖိဟးယုအဂီၢ်မိၢ်လၢအိၣ်ဒီးအလံာ်မဲာ်ဖျါၣ် မ့တမ့ၢ် အလံာ်က့းလၢ အဘၣ်လိာ်သးဒီးဆၢထၢၣ်တပူၤဃီ. တုၤက့ၢ်ဖိတဖုယုအဂီၢ်မိၢ်ဘၣ်လၢာ်လံာ်ခိၣ်ဒီးရဲၣ်လိၤက့ၤအသးလၢအဂ့ၢ်အဝီစးထီၣ်လၢကးတုၤလၢဒးကတၢၢ်တက့ၢ်. ရဲၣ်လိၤသးဝံၤစးထီၣ်ရူးထီၣ်လံာ်မဲာ်ဖျါၣ်စးထီၣ်လၢကးခိၣ်ထံးတုၤလၢဒးကတၢၢ်. သးဝံၣ်ကညီလံာ်ခိၣ်ထံးအတၢ်သးဝံၣ်.

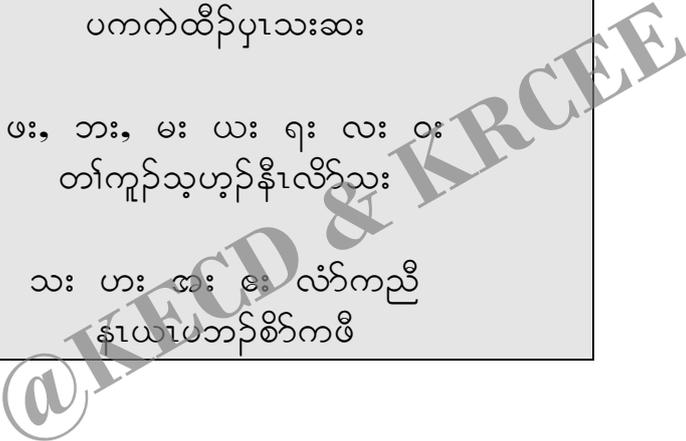
“စိာ်ကဖိထီၣ်လံာ်ကညီ”
တံၣ်နီ (သဝီတၢ်)

ကး, ခး, ဂး ဃး ငး စး ဆး
ဟံးန့ၢ်လံာ်ပအိးထီၣ်ဖး

ရှး, ညး, တး ထး ဒး နး ဖး
ပကကဲထီၣ်ပှၤသးဆး

ဖး, ဘး, မး ယး ရး လး ဝး
တၢ်ကူၣ်သ့ဟ့ၣ်နီၤလိာ်သး

သး ဟး အး ဧး လံာ်ကညီ
နီၤယၢပဘၣ်စိာ်ကဖိ

တၢ်မၤလိ ၃
တၢ်ကွဲးလိထူးလိကညီလိာ်ခိၣ်ထံး(လိာ်မိာ်ပုၤ)

တၢ်မၤလိအတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်

- ၁. တၢ်ကွဲးကညီလိာ်ခိၣ်ထံး (လိာ်မိာ်ပုၤ)
- ၂. တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးပၤ, ဖးဒီးကွဲးကညီလိာ်ခိၣ်ထံးအတၢ်ဖံးတၢ်မၤ
- ၃. တၢ်ရူးဘျုးထးခိၣ်အထါ

တၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်အစၢ

- ကိုဖိကသ့ဖးကညီအလိာ်ခိၣ်ထံးအသီၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဘၣ်.
- ကိုဖိကသ့ကွဲးကညီအလိာ်ခိၣ်ထံးတဖၣ်ဘၣ်ဘၣ်ဒီးလီၤတံၢ်လီၤဆဲး.

၁. တၢ်ကွဲးလိ လိာ်ခိၣ်ထံးတဘျီယံၢ်ဖျၢၣ် (က ခ ဂ ဃ င)

က က က က က က က က က က က

ခ ခ ခ ခ ခ ခ ခ ခ ခ ခ ခ

ဂ ဂ ဂ ဂ ဂ ဂ ဂ ဂ ဂ ဂ ဂ

ဃ ဃ ဃ ဃ ဃ ဃ ဃ ဃ ဃ ဃ ဃ

C C C C C C C C C C

၂. တင်ကွဲးလိလိင်ခိင်ထံးတဘျီယင်ဖျင် (စ ဆ ရှ ည တ)

စ စ စ စ စ စ စ စ စ

ဆ ဆ ဆ ဆ ဆ ဆ ဆ ဆ ဆ

ရှ ရှ ရှ ရှ ရှ ရှ ရှ ရှ ရှ ရှ

ည ည ည ည ည ည ည ည ည ည

တ တ တ တ တ တ တ တ တ

၃. တၢ်ကွဲးလိ လိခိၣ်ထံးတၢ်ဘျီယံၢ်ဖျၢၣ် (ဝ ဖ န ဝ ဖ)

ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ

၃ ၃ ၃ ၃ ၃ ၃ ၃ ၃ ၃ ၃ ၃

န န န န န န န န န

ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ

ဖ ဖ ဖ ဖ ဖ ဖ ဖ ဖ

၄. တၢ်ကွဲးလိ လိခိၣ်ထံးတၢ်ဘျီယံၢ်ဖျၢၣ် (ဘ မ ယ ရ လ)

ဘ ဘ ဘ ဘ ဘ ဘ ဘ ဘ

၆ (Solid) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed)

၇ (Solid) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed)

၈ (Solid) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed)

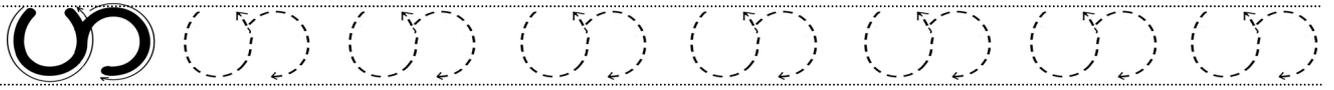
၉ (Solid) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed)

@KECD & KRCEE

၅. တၢ်ကွဲးလိ လိာ်ခိၣ်ထံးတဘျီယၢ်ဖျၢၣ် (ဝ သ ဟ အ ဧ)

ဝ (Solid) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed)

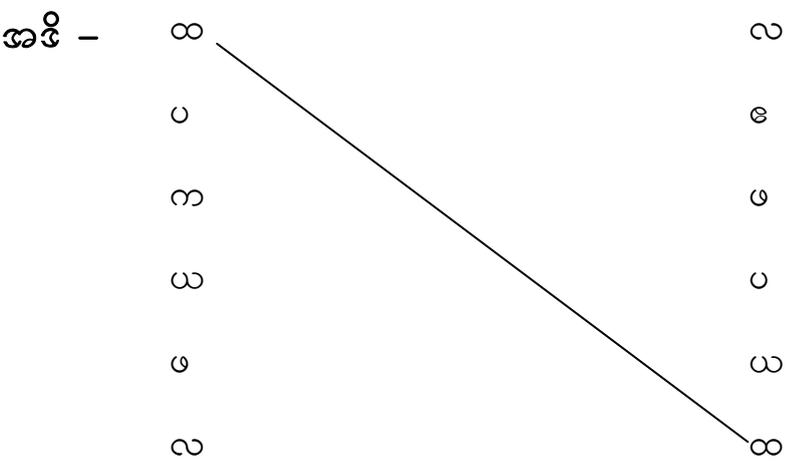
သ (Solid) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed) (Dashed)

၆. တော်ကွဲးနိာ်ကွဲးပာ၊ ဖးဒီးကွဲးကညိလိာ်ခိာ်ထံးတဖာ်အတော်ဖံးတော်မာတဖာ် တော်ဂဲလိ ၁. ကဝိးလိာ်မဲာ်ဖျာ်လါအလိာ်ဂဲာ်လိာ်သးဒီးလိာ်မဲာ်ဖျာ်လါတော်လွံာ်နာ်အပူတကွဲး.

အဒိ-	လ	က	လ	ထ	သ	လ	ဃ	လ	ဘ	လ	ထ
	မ	မ	ဖ	စ	ဝ	မ	ပ	မ	ဂ	မ	ဖ
	သ	လ	ထ	သ	သ	ဘ	ယ	သ	ဘ	ထ	သ
	စ	စ	ဝ	စ	ဂ	ဖ	စ	ဝ	ဒ	ခ	စ
	ဝ	ခ	စ	ဝ	ခ	ဝ	စ	ဝ	ဖ	ပ	ဝ

တော်ဂဲလိ ၂. တိးပီပနိဘျာ်လါလိာ်မဲာ်ဖျာ်ဒ်သိးလိာ်သးတကွဲး.

တၢ်ဂၢၤလိ ၃. တၢ်မၤပနီၤဘျၢလၢလိာ်မ့ၢ်ဖျၢၣ်ဆူတၢ်ဂီၤလၢအဘၣ်လိာ်သးတက့ၢ်.

အဖိ -

သ	
မ	
ဖ	
စ	
ဝ	
အ	

၃. တၢ်ကွဲးဒီးဖးအတၢ်ဂၢၤလိအတၢ်မၤတဖၣ်
တၢ်ဂၢၤလိ ၁

ကွဲးဒၢန့ၢ်ပုၤလိာ်မ့ၢ်ဖျၢၣ်တဖျၢၣ်လၢလိာ်မ့ၢ်ဖျၢၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်ဟ်နၢအမ့ၢ်ညါဒီးလိာ်ဖျၢၣ်အိၣ်လၢလိာ်မ့ၢ်
ဖျၢၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်ဟ်နၢအလိာ်ခန့ၢ်မ့ၢ်လိာ်မ့ၢ်ဖျၢၣ်မနုၤတဖျၢၣ်လဲၣ်န့ၢ်တက့ၢ်.

၁.

၂.

၃.

၄.

၅.

၆.

၇.

၈.

၉.

၁၀.

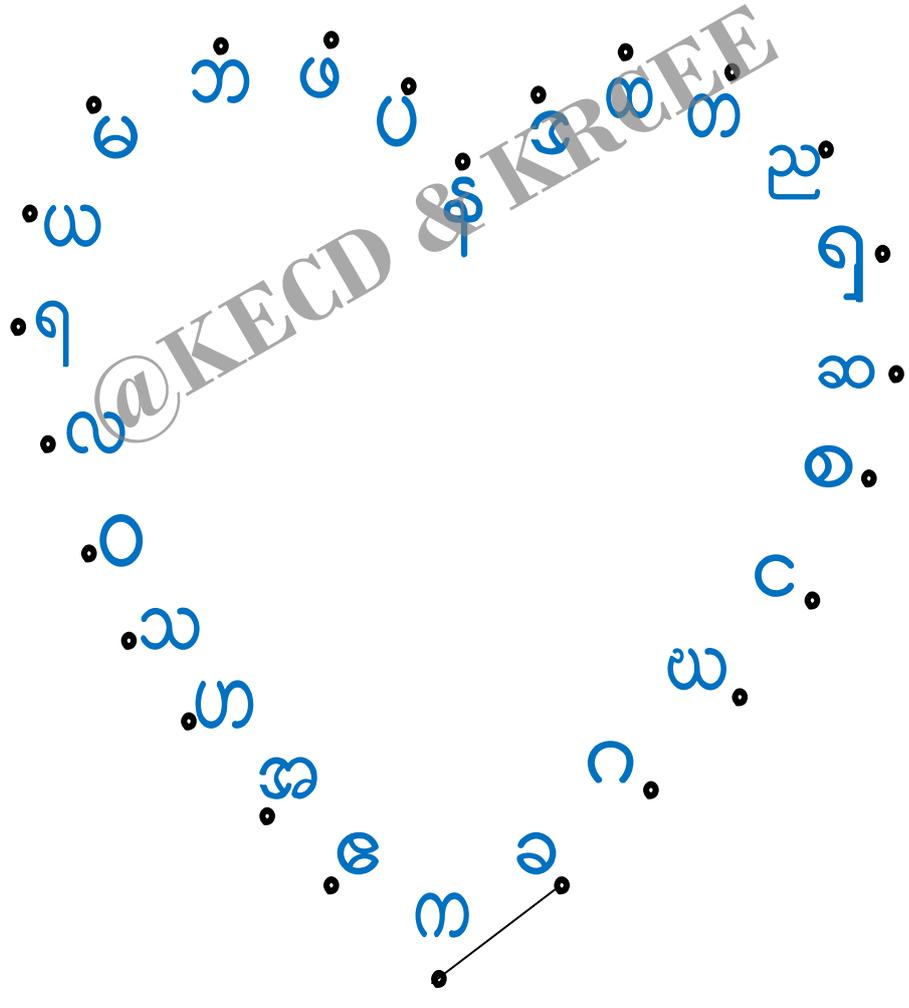
တၢ်ဂၢ်လိ ၂

မၤပှၢက့ၤလိခိၣ်ဖျါလၢအလိမၤတဖၣ်လၢတၢ်လိာ်ဟံပူၤလၢအဂ့ၢ်အဝီဘၣ်ဘၣ်တက့ၢ်.

	ခ		ဃ	
စ		ရှ		တ
	ဒ		ပ	
ဘ		ယ		လ
	သ		အ	

တၢ်ဂၢ်လိ ၃

ကွၢ်တၢ်ပနီၣ်သူသူဖိဒီးတိၤအိၤတက့ၢ်ဘၣ်တက့ၢ်, ပိာ်အကျဲၣ်ကညီလိခိၣ်ထံးအမဲာ်ဖျါအိၣ် ဖျါစးထီၣ်လၢကးဒိၣ်တုၤလၢဧးကတၢၢ်တက့ၢ်. ဝံၤတီၣ်ထီၣ်ပှၤသးတဖျါန့ၣ်အလွဲၢတက့ၢ်.

တၢ်လိာ်ကွဲး

တၢ်ကွဲးပြၢလိာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အတၢ်လိာ်ကွဲး.

- နီၤဖးလီၤကွဲးဖိခံဖုဒီးကိးန့ၢ်အမံၤလၢကရၢၢ် (၁) ဒီးကရၢၢ် (၂). ကိးထီၣ်ကရၢၢ်(၁) ဟဲထီၣ်တဂၤဒီးကရၢၢ်ခံဟဲထီၣ်တဂၤ. ကွဲးဖိခံဂၤလၢတၢ်ကိးထီၣ်အီၤန့ၣ်, သရၣ်က ကိးထီၣ်န့ၢ်အီၤလိာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒ်သိးကကွဲးလီၤဝဲလၢလၢာ်သ့ၣ်ဘၣ်အလိၤလီၤ. ပှၢ်လၢကွဲးလီၤဝဲဆိဒီးဘၣ်ဝဲတဂၤန့ၢ်နၢၤဝဲဒၣ်လီၤ. ဟ့ၣ်ဃုာ်ဒီးအမးတက့ၢ်. ပှၢ်လၢအမးန့ၢ်အါတဖုန့ၣ်နၢၤဝဲဒၣ်လီၤ.
- တၢ်လိာ်ကွဲးဝဲဒီးမၤသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ကညီလိာ်ခိၣ်ထံးတဖၣ်ခိဖျိတၢ်ဒုးနဲၣ်လိာ်မဲာ်ဖျၢၣ် အက့တဖၣ်. မၤကွဲးဖိသကိးဝဲဝဲသးဝဲၣ်ကညီလိာ်ခိၣ်ထံး အတၢ်သးဝဲၣ်တက့ၢ်.
- နီၢ်ဝါဝါဖိလဲၤထီၣ်ကွဲး (ထါ)

“နီၢ်ဝါဝါဖိလဲၤထီၣ်ကွဲး”
လၢ တံၣ်နီၢ်(သဝီထါ)

နီၢ်ဝါဝါဖိလဲၤထီၣ်ကွဲး
ကိးနံၤဒဲးကွဲးလိဖးလိ

ဝါဝါဖိကွဲးဝးကဝီၤ
အစုလိာ်ဖိကဝီၤကျိၤ

အဲၣ်စုလိာ်ကတီၤနသး
ကွဲးလိထီၣ်ကး ခး ဂး ဃး

တၢ်မၤလိ ၄ တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၉ ဖျၢၣ် -၁

တၢ်မၤလိအတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်

- ၁. တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် -၁
- ၂. တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၵ
- ၃. တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် -၁
- ၄. တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၵ
- ၅. တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၵ
- ၆. တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၵ
- ၇. တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၵ
- ၈. တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၵ
- ၉. တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၵ
- ၁၀. တၢ်ဖံးတၢ်မၤအတၢ်ဂဲၤလိတဖၣ်
- ၁၁. တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်အထါ

တၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်အစၢ

- သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢ်ဒီးကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ပၢ်ကညိတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်အကလုာ်ကလုာ်တဖၣ်လီၤတံၢ်လီၤ ဆးသ့.
- န့ၢ်ပၢ်တၢ်ပှၢ်ဖျၢၣ်ကညိအလံာ်ခိၣ်ထံးဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်တဖၣ်အသိၣ်လီၢ်တံၢ်လီၤဆးသ့.
- န့းကဲထီၣ်ဝီၢ်ဩခိဖျိတၢ်ပှၢ်ဖျၢၣ်တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်တဖၣ်သ့ဝဲ.
- ဖးဒီးကွဲးလံာ်ဝီၢ်ဩဒီးကျိပှၢ်ဖျၢၣ်တဖၣ်သ့.

တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်အပိးအလီၤလၢအလိၣ်တဖၣ်

- တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်အလံာ်က့ၣ်တဖၣ် -၁, ၵ, -၁, ၵ, ၵ, ၵ, ၵ, ၵ, ၵ
- လံာ်ခိၣ်ထံးအလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အလံာ်က့ၣ်တဖၣ်
- တၢ်ပှၢ်ဖျၢၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်အလံာ်က့ၣ်တဖၣ်
- ဝီၢ်ဩလၢတၢ်မၤလိအဂီၢ်ဒီးတၢ်ဂီၤအလံာ်က့ၣ်တဖၣ်
- တၢ်ဖးလိအလံာ်က့ၣ်တဖၣ်

တၢ်နီၣ် - ကိုဖိအတၢ်ဂဲၤလိကိးကတီၢ်ဒဲးန့ၣ်, သရၣ်ကဘၣ်မၤလိၢ်ယုၤကိုဖိဝံၤမးကိုဖိကစၢ်ဒၣ်
ဝဲကမၤက့ၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်သီၣ်မိၢ်ပှၢ် ၉ ဖျၢၣ်

လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်ဖးအီၤ
-ါ	အါ
-ံ	အံ
-ၢ	အၢ
-ၤ	အု
-ၥ	အူ

လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်ဖးအီၤ
-	အ့
-ဲ	အဲ
-ိ	အိ
-ီ	အီ

၁. တၢ်သီၣ်မိၢ်ပှၢ် -ါ

တၢ်သီၣ်မိၢ်ပှၢ်အတၢ်န့ၣ်ကျဲၤလၢသရၣ်အဂီၢ်.

- ကတဲာ်ကတီၤဟံၣ်တၢ်သီၣ်မိၢ်ပှၢ် -ါ အလံာ်က့ၤလၢကဟံၣ်ဖျိၣ်ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အဂီၢ်.
- ကတဲာ်ကတီၤဟံၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အက့ၤတဖၣ်လၢကဟံၣ်ဖျိၣ်ဒီးတၢ်သီၣ်မိၢ်ပှၢ်အဂီၢ်.
- ကတဲာ်ကတီၤဟံၣ်ဝီၢ်သြ့ဒ်အမ့ၢ် ထါ, ဝါ, လါ, ပါ, ဃါ, မါ, ဆါ, ညါ, ဒါ, ကမါ, အလါ အလံာ်က့ၤဒီးအတၢ်ဂီၤအလံာ်က့ၤလၢကသူအီၤ လၢတၢ်မၤ လိတၢ်သီၣ်မိၢ်ပှၢ်အဂီၢ်.

တၢ်မၤသ့ၣ်နီၣ်က့ၤကညီလံာ်ခိၣ်ထံးတဖၣ်.

တချုးစးထီၣ်တၢ်မၤလိအသီဒီးဘၣ်န့ၣ်, သရၣ်ကမၤသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤကိမိလၢကညီ အလံာ်ခိၣ်ထံး တဖၣ် ခိဖျိတၢ်ဖးအီၤလၢလၢာ်သ့ၣ်ဘၣ်လိမ့တမ့ၢ်တၢ်သူလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အက့ၤတဖၣ်. တုၤဖးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ် က့ၤဝံၤလံာ်ဒီးလဲၤဆူတၢ်မၤလိလၢတနံၤအံၤအဂီၢ်.

၁.၂ တၢ်ဖးတၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သီၣ်မိၢ်ပှၢ် -ါ အိၣ်ယုာ်ဒီးအခိပညီအသီၣ်.

-ါ

တၢ်သီၣ်မိၢ်ပှၢ် -ါ န့ၣ်တၢ်ဖးသီၣ်အီၤလၢ အါ ဒီး အိၣ်ဝဲလၢလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အလီၢ်ခံ.

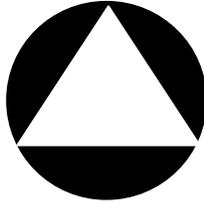
တၢ်ဖးလိ (၁)

သရၣ်ဖးဒီးကိမိဖးပိာ်အခံ. သူလံာ်က့ၤဒီးဖးအီၤ မ့တမ့ၢ်ကွဲးလီၤလၢလၢာ်သ့ၣ်ဘၣ်လိဒီးဖးအီၤ.

လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သီၣ်မိၢ်ပှၢ်	တၢ်ဖးအသီၣ်
ဝ	-ါ	ထါ
ဃ	-ါ	ဃါ
မ	-ါ	မါ
လ	-ါ	လါ
ပ	-ါ	ပါ
ဆ	-ါ	ဆါ
ဝ	-ါ	ဝါ
ည	-ါ	ညါ

တၢ်ဖးလိ (၂)

တၢ်ဟံၣ်ဖှိၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် -၁ ဒီးဒူးကထီၣ်လၢဝီၢ်ဩအိၣ်ဒီးအခိပညီဒီးအတၢ်ဂီၤတဖၣ်. သူလံာ်က့အိၣ်ဒီးတၢ်ဂီၤတဖၣ်လၢတၢ်ဖးလိအဂီၢ်. သရၣ်ဖးဒီးက့ဖိဖးပိာ်အံၤ.

-၁

-၁

-၁

-၁

ထါ

ဝါ

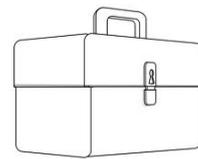
လါ

ပါ

တၢ်လိာ်က့ - ဃုထၢတၢ်လိာ်က့လၢတၢ်ဟ့ၣ်ပာ်အီၤအဒိအကျါတခါခါလၢနသူအီၤကသ့လၢ တၢ်မၤလိတခါအံၤအပူၤတက့ၢ်.

တၢ်ဖးလိ (၃)

တၢ်ဖးတၢ်ဟံၣ်ဖှိၣ်အါထီၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် -၁ အိၣ်ဃာ်ဒီးအခိပညီ. သူလံာ်က့ဒီး အတၢ်ဂီၤတဖၣ်. သရၣ်ဖးဒီးက့ဖိဖးပိာ်အံၤ.

ပါပါ

ကမါ

တလါ

တၢ်လိာ်က့ - ဃုထၢတၢ်လိာ်က့လၢတၢ်ဟ့ၣ်ပာ်အီၤအဒိအကျါတခါခါလၢနသူအီၤကသ့လၢ တၢ်မၤလိတခါအံၤအပူၤတက့ၢ်.

၂.၂ တၢ်ဂၤလိတဖၣ်

(က) တၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ယါဒီးဖး

တၢ်ဂၤလိတဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဒ်သိးကွီုဖိကသ့ၣ်ညါလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်အတၢ်ပာ်ဖှိၣ်ထီၣ်အသးအက့ၢ်အဂီၢ်အိၣ်ဖျါဒ်လဲၣ်, အသိၣ်ဒ်လဲၣ်ဒီးအခိပညီဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. (ကွီုသရၣ်ကဘၣ်ဒုးန့ၣ်ကွီု ဖိလၢတၢ်မၤအီၤအကျိၤအကျဲၣ်လဲၣ်တခါဘၣ်တခါဝံၤမးကွီုဖိအနီၢ်ကစၢ်မၤက့ၤ.)

တၢ်ဂၤလိ ၁

ကဝီၤဝီၢ်ဩတဖၣ်လၢအလီၤဂၢ်လိာ်သးဒီးဝီၢ်ဩအိၣ်လၢတၢ်လွံၢ်န့ၣ်အပူၤတက့ၢ်.

အဒိ -

ကါ	တါ	ကါ	ဟါ
ယါ	ကါ	အါ	ယါ
ခါ	မါ	ခါ	ဖါ
ညါ	ညါ	ရှါ	သါ
ဟါ	ဘါ	ဟါ	သါ
အါ	လါ	တါ	အါ
ဖါ	ဖါ	ပါ	မါ
နါ	နါ	ခါ	ရါ
ဒါ	ရါ	ဒါ	နါ

တၢ်ဂၤလိ ၂

တၢ်ပာ်ပနီၣ်ဘျၢလၢဝီၢ်ဩဒ်သိးလိာ်သးတက့ၢ်.

အဒိ -

ထါ	အလါ
လါ	ဝါ
ကမါ	ပါပါ
အလါ	လါ
ပါပါ	ထါ
ယါ	ကမါ
ဝါ	ယါ

တၢ်ဂၤလိ ၃

တၢ်ပၤပနီၤဘျၢလၢတီၢ်ဩဒီးတၢ်ဂီၤဘၣ်လိာ်သးတက့ၢ်.

အဒိ -

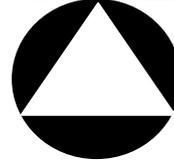
ဝါ

လါ

ထါ

ကမါ

ပါပါ

တၢ်ဂၤလိ ၄

ကွၢ်တၢ်ဂီၤဒီးကဝီၤတီၢ်ဩလၢအဘၣ်ကတၢ်တဖျၢၣ်တက့ၢ်.

	ဝါ	လါ	ပါ
	ကသါ	ကမါ	အလါ
	ထါ	လါ	ဘါ
	သဒါ	ညါညါ	ပါပါ
	ဝါ	ဃါ	လါ

(ခ) တၢ်ဖးဒီးကွဲးအတၢ်ဂဲၤလိတဖၣ်

တၢ်ဂဲၤလိ ၁

တၢ်ကွဲးထုးစုလီၢ်လၢပနိၣ်ဘျၢအလိၤ. (သရၣ်ကွဲးဒုးန့ၣ်ဆိကွိၣ်ဖိဝံၤမးကွိၣ်ဖိကွလိက့ၤ.)

လိလိလိလိလိလိလိ

ထိထိထိထိထိထိထိ

ကမိကမိကမိကမိကမိ

တၢ်ဂဲၤလိ ၂

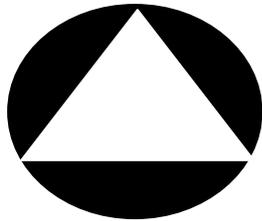
ကွၢ်တၢ်ဂီၤဒီးတၢ်ယီၤပနိၣ်ဘျၢဆူဝီၢ်ဩလၢအဘၣ်လိၣ်သးတဖျၢၣ်ဒီးကွဲးဝီၢ်ဩလၢပနိၣ်ဘျၢအလိၤတက့ၢ်. တၢ်ဒုးန့ၣ်ပာ်အဒိတဖျၢၣ်.

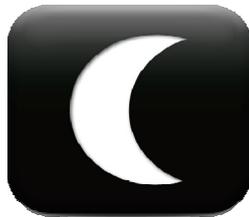
	ဝါ
	ပါပါ
	ထိ	ထိ
	အလါ
	ကမါ

တၢ်ဂဲၤလိ ၃

ဃုထၢတၢ်တြၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤပာ်တဖၣ်ဒီးကွဲးလီၤအိၤလၢတၢ်လီၤဟံတက့ၢ်.

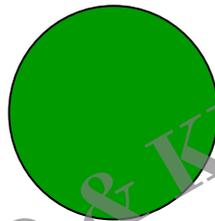
ထိ	ဝါ	အလါ	ကမါ	ပါပါ	လါ
----	----	-----	-----	------	----

တၢ်ဂဲၤလိ ၄

တၢ်ကိးထီၣ်ဝီၢ်တြၢ်ဒီးကွဲးလီၤလၢအလံာ်ပူၤ.

ကါ	ခါ	လါ	နါ	စါ	ဖါ	ကါ	ဘါ	ညါ	ရှါ	မဟါ	မဆါ
တခါ		ကသါ		သခါ		အပါ	တလါ		ကမါ	နမါ	တဝါ

တၢ်လိာ်ကွဲ - ဃုထၢတၢ်လိာ်ကွဲလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပာ်အိၤအဒိအကျါတခါခါလၢနသုအိၤကသုလၢတၢ်မၤလိ တခါအံၤအပူၤတက့ၢ်.

၂. တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၵ

တၢ်သိၣ်လိအတၢ်နဲၣ်ကျဲၤလၢသရၣ်အဂီၢ်.

- ကတဲာ်ကတီၤဟ်တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၵ အလံာ်က့ၤလၢကဟ်ဖျိၣ်ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အဂီၢ်.
- ကတဲာ်ကတီၤဟ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အက့ၤတဖၣ်လၢကဟ်ဖျိၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်အဂီၢ်.
- ကတဲာ်ကတီၤဟ်ဝီၢ်သြးဒ်အမ့ၢ် ထံ, တံ, ပံ, မံ, ဃံ, ခံ, ဝံ, ဘံ, ဖံဖံ, ပအံ, တကံ, တဆံ, ကထံ, သဝံ အလံာ်က့ၤဒီးအတၢ်ဂီၤအလံာ်က့ၤလၢကသုအီၤလၢတၢ်မၤလိ တဘျီအံၤအဂီၢ်.

တၢ်မၤသ့ၣ်နီၣ်က့ၤတၢ်ဟ်ဖျိၣ်-ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်တဖၣ်.

တချးစးထီၣ်တၢ်မၤလိအသိးဘၣ်န့ၣ်, သရၣ်ကမၤသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤကိဖိလၢတၢ်သိၣ် မိၢ်ပှၢ် -ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဟ်ဖျိၣ်အတၢ်သိၣ်ဒီးအခိပညိတဖၣ် ခိဖျိတၢ်ဖးအီၤလၢလၢၢ် သ့ၣ်ဘၣ်လိၤ မ့တမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ဝီၢ်သြးဒီးတၢ်ဂီၤအလံာ်က့ၤတဖၣ်. တုၤဖးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤဝံၤ လံာ်ဒီးလဲၤဆုတၢ်မၤ လိလၢတနံၤအံၤအဂီၢ်.

၂.၁ တၢ်ဖးတၢ်ဟ်ဖျိၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၵ အိၣ်ဃုာ်ဒီးအခိပညိအသိၣ်.

တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၵ န့ၣ်တၢ်ဖးသိၣ်အီၤလၢ အံၤ ဒီးအိၣ်ဝဲလၢလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အဖီခိၣ်.

တၢ်ဖးလိ (၁)

သရၣ်ဖးဒီးကိဖိဖးပိာ်အံၤ. သူလံာ်က့ၤဒီးဖးအီၤ မ့တမ့ၢ်က့ၤလိၤလၢလၢၢ်သ့ၣ်ဘၣ်လိၤဒီးဖးအီၤ.

လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်	တၢ်ဖးအသိၣ်
ဝ	ၵ	ထံ
ဃ	ၵ	ဃံ
မ	ၵ	မံ
ပ	ၵ	ပံ
ဝ	ၵ	ဝံ
ခ	ၵ	ခံ
တ	ၵ	တံ
ဖ	ၵ	ဖံ

တၢ်ဖးလိ (၂)

တၢ်ဟ်ဖျိၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၵ ဒီးဒုးကဲထီၣ်လၢဝီၢ်သြးအိၣ်ဒီးအခိပညိဒီးအတၢ်ဂီၤတဖၣ်. သူလံာ်က့ၤ အိၣ်ဒီးတၢ်ဂီၤတဖၣ်လၢတၢ်ဖး လိအဂီၢ်. သရၣ်ဖးဒီးကိဖိဖးပိာ်အံၤ.

ၵ
ထံ

ၵ
ပံ

ၵ
ဖံ

ၵ
မံ

တၢ်လိာ်ကွဲ - ယုထၢတၢ်လိာ်ကွဲလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပာ်အီၤအဒိအကျိတခါခါလၢနသုအီၤကသုလၢတၢ်မၤလိ တခါအံၤအပူၤတက့ၢ်.

တၢ်ဖးလိ (၃)

တၢ်ဖးတၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်အါထီၣ်လံာ်ဗဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၵ အိၣ်ယုာ်ဒီးအဒိပညိ. သူလံာ်ကုဒီး အတၢ်ဂီၤ တဖၣ်. သရၣ်ဖးဒီးကိၣ်ဖိဖးပိာ်ခံ.

ပအံ

ကထံ

သဝံ

တၢ်လိာ်ကွဲ - ယုထၢတၢ်လိာ်ကွဲလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပာ်အီၤအဒိအကျိတခါခါလၢနသုအီၤကသုလၢတၢ်မၤလိ တခါအံၤအပူၤတက့ၢ်.

တၢ်ဖးလိ (၄)

တချုးဖးလံာ်ကျိၤတဖၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်, ဒုးကွၢ် ဆိဖိသၣ်တၢ်ဂီၤဒီးမၤဖိသၣ်တဖျါထီၣ် အတၢ်ဆိကမိၣ် ဘၣ်ဃးတၢ်ဂီၤလၢအထံၣ်ဝဲတဖၣ်တဘျီဘၣ်တဘျီ.

ပအံတမံ

ကထံအထံ

ဖံဖံဝံထံ

၂.၂ တၢ်ဂၤလိတဖၣ်.

(က) တၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ဃါဒီးဖးဝီၢ်ဩအတၢ်ဂၤလိတဖၣ်.

တၢ်ဖးတၢ်မၤတဖၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ဂၤလိလၢကိၣ်ဖိအဂီၢ်ဒ်သိးကသုညါလံာ်ဗဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်အတၢ်ဟံၣ်ဖိၣ် ထီၣ်အသးန့ၣ်အက့ၢ်အဂီၢ်အိၣ်ဖျါဒ်လဲာ်, အသိၣ်ဒ်လဲာ်ဒီးအဒိပညိဒ်လဲာ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂၤလိ (၁)

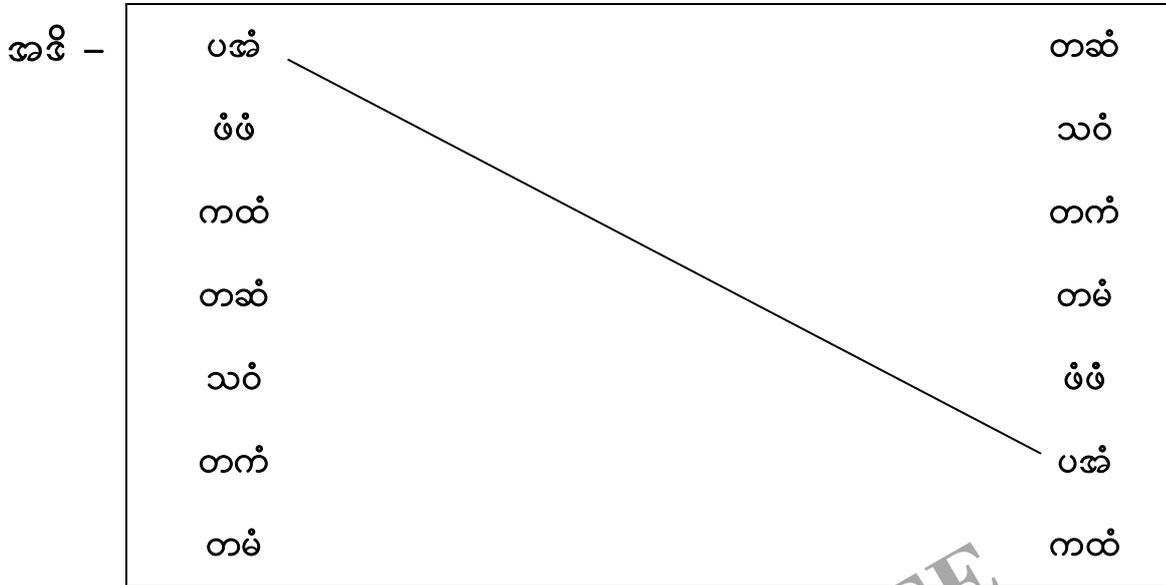
ကဝီၤဝီၢ်ဩတဖၣ်လၢအလီၤဂၢ်လိာ်သးဒီးဝီၢ်ဩအိၣ်လၢတၢ်လွံၢ်န့ၣ်အပူၤတက့ၢ်.

အဒိ -

ကံ	တံ	ကံ	ဟံ
ယံ	ကံ	အံ	ယံ
ခံ	မံ	ခံ	ဖံ
နံ	ညံ	ရှံ	သံ
ဟံ	ဘံ	ဟံ	သံ
အံ	ဘံ	တံ	အံ
တံ	ထံ	ကံ	တံ
ဖံ	ဖံ	ဝံ	မံ

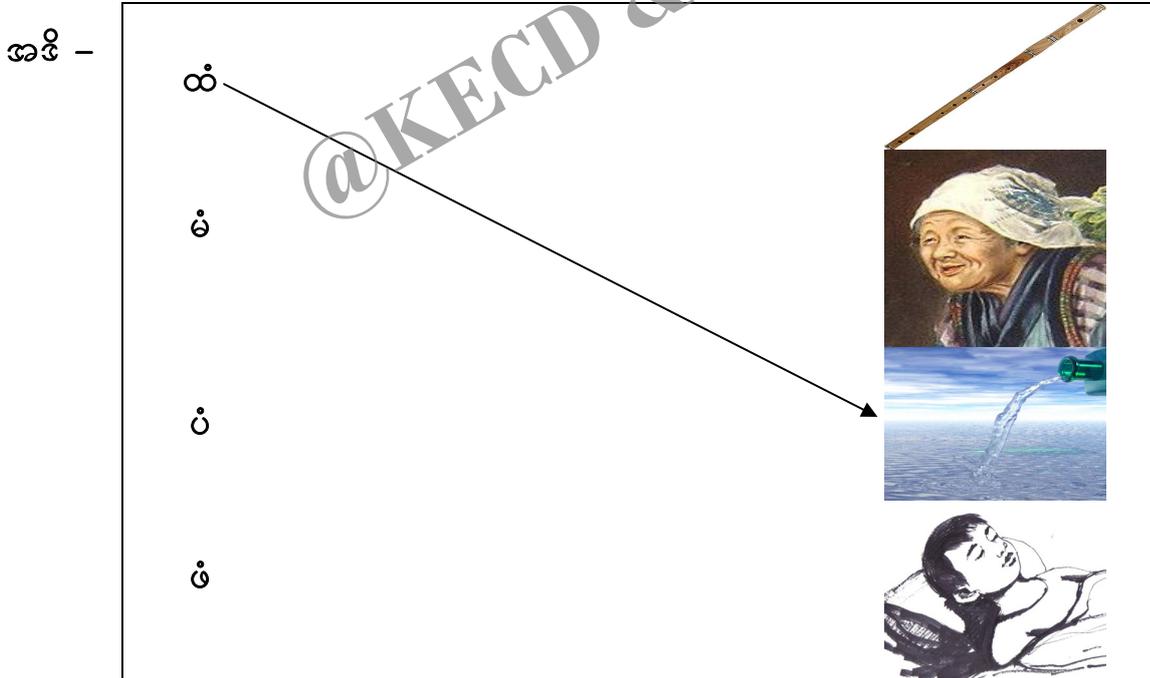
တၢ်ဂၢၤလိ (၂)

တၢ်ယီၤပနီၣ်ဘျၢဆူဝီၢ်သြဲလၢအိၣ်သးလိာ်သးတက့ၢ်.

တၢ်ဂၢၤလိ (၃)

တၢ်ယီၤပနီၣ်ဘျၢလၢဝီၢ်သြဲဆူတၢ်ဂီၤလၢအဘၣ်လိာ်သးတက့ၢ်.

တၢ်ဂၢၤလိ (၄)

ကွၢ်တၢ်ဂီၤဒီးကဝီၤဝီၢ်သြဲလၢအဘၣ်ကတၢ်တဖျၢၣ်တက့ၢ်.

အဒိ -	၁.		တကံ	ကထံ	ပအံ
	၂.		ပအံ	တကံ	သဒိ
	၃.		ဖံ	ဝံ	ပံ
	၄.		သဝံ	အဝံ	အဖံ
	၅.		မံ	ဝံ	ဖံ

(ခ) တၢ်ဖး ဒီးတၢ်ကွဲးအတၢ်ဂၢၤလိတဖၣ်

တၢ်ဂၢၤလိ ၁

တၢ်ကွဲးထူးစုလီၢ်လၢပနီၣ်ဘျၢအလိၤ. (သရၣ်ကွဲးဒူးနဲၣ်ဆိကိဖိဝံၤမးကိဖိကွဲးလိက့ၤ)

ဝံဝံ ဝံဝံ ဝံဝံ ဝံဝံ ဝံဝံ ဝံဝံ ဝံဝံ

သဝံ သဝံ သဝံ သဝံ သဝံ သဝံ သဝံ သဝံ

တထံ တထံ တထံ တထံ တထံ တထံ

တၢ်ဂၤလိ ၂

ကွၢ်တၢ်ဂီၤဒီးတၢ်ယီၤပနီၤဘျၢဆူဝီၢ်သြဲလၢအဘၣ်လိာ်သးတဖျၢၣ်ဒီးကွဲးဝီၢ်သြဲလၢပနီၤဘျၢအလိၤ

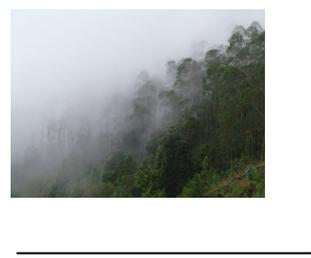
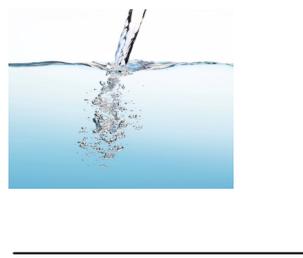
အဒိ -

	<p>ပအံ</p>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
	<p>ဖံဖံ</p>	<p>ဖံဖံ</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
	<p>သဝံ</p>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
	<p>ကထံ</p>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

တၢ်ဖဲးတၢ်မၤ ၃

ယုထၢဝီၢ်သြဲလၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤပာ်တဖျၢၣ်ဒီးကွဲးလီၤအိၤလၢတၢ်လီၤဟံပူၤတက့ၢ်.

ထံ ဝံ မံ ပအံ သဝံ ကထံ

တၢ်ဂၤလိ ၅

ကွၢ်တၢ်ဂီၤဝံၤဃုထၢကျိၤပုၤဖျၢၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤပၢ်တဖၣ်ဒီးမၤပုၤက့ၤကျိၤပုၤတဖၣ်တက့ၢ်.

ကထံအထံ ပအံမံလံ

တၢ်ဖံးတၢ်မၤ (၆)

တၢ်ကိးထီၣ်ဝီၢ်သြဲဒီးကွဲးလီၤလၢအလံာ်ပူၤ.

တကံ	ပအံ	ဖံဖံ	ကထံ	ပံ	ဃံ
သဝံ	ဝံထံ	မံလံ	ကဟံ	ဘံ	တဆံ

တၢ်လိာ်ကွဲး - ဃုထၢတၢ်လိာ်ကွဲးလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပၢ်အီၤအဒိအကျိၤတခါခါလၢနသုအီၤကသုလၢတၢ်မၤလိ တခါအံၤအပူၤတက့ၢ်.

၃. တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် -၁

တၢ်သိၣ်လိအတၢ်နဲၣ်ကျဲၤလၢသရၣ်အဂီၢ်.

- ကတဲာ်ကတီၤပာ်တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် -၁ အလံာ်က့ၤလၢကဟံာ်ဖှိၣ်ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အဂီၢ်.
 - ကတဲာ်ကတီၤပာ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အက့ၤတဖၣ်လၢကဟံာ်ဖှိၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်အဂီၢ်.
 - ကတဲာ်ကတီၤပာ်ဝီၢ်သြ့ဒ်အမ့ၢ် ထၢ, တၢ, ကၢ, မၢ, လၢ, စၢ, ဆၢ, ဒၢ, နၢ, ဘၢ, ဖၢ, သၢ, ဟၢ, ပသၢဝါ, ပအံၤဘၢ, ဟၢဖၢ, ထံၤဒၢ, တဆံၤတၢ.
- အလံာ်က့ၤဒီးအတၢ်ဂီၤအလံာ်က့ၤလၢကသူၤအီၤလၢတၢ်မၤလိ တဘျီအံၤအဂီၢ်.

တၢ်မၤသ့ၣ်နီၣ်က့ၤတၢ်ဟံာ်ဖှိၣ်-၁, - ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်တဖၣ်.

တချုးစးထီၣ်တၢ်မၤလိအသိးဘၣ်န့ၣ်, သရၣ်ကမၤသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤကိမိလၢတၢ်သိၣ် မိၢ်ပှၢ် -၁, - ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဟံာ်ဖှိၣ်အတၢ်သိၣ်ဒီးအခီပညီတဖၣ် ခိဖျိတၢ်ဖးအီၤလၢလၢာ်သ့ၣ်ဘၣ်လိၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်သူဝီၢ်သြ့ဒ်တၢ်ဂီၤအလံာ်က့ၤတဖၣ်. တုၤဖးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤဝံၤ လံာ်ဒီးလဲၤဆူတၢ်မၤလိလၢတနံၤအံၤအဂီၢ်.

၃.၁ တၢ်ဖးတၢ်ဟံာ်ဖှိၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် -၁ အိၣ်ယုာ်ဒီးအခီပညီအသိၣ်.

-၁

တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် -၁ န့ၣ်တၢ်ဖးသိၣ်အီၤလၢ အၢ ဒီးအိၣ်ဝဲလၢလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အလီၢ်ခံ.

တၢ်ဖးလိ (၁)

သရၣ်ဖးဒီးကိမိဖးပိာ်အခံ. သူလံာ်က့ၤဒီးဖးအီၤ မ့တမ့ၢ်ကွဲးလီၤလၢလၢာ်သ့ၣ်ဘၣ်လိၤဒီးဖးအီၤ.

လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်	တၢ်ဖးအသိၣ်
ဝ	-၁	ထၢ
လ	-၁	လၢ
မ	-၁	မၢ
သ	-၁	သၢ
ဆ	-၁	ဆၢ
န	-၁	နၢ
ဟ	-၁	ဟၢ
တ	-၁	တၢ
စ	-၁	စၢ
က	-၁	ကၢ

တၢ်ဖးလိ (၂)

တၢ်ဟံၣ်ဖှိၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် -၁ ဒီးဒူးကထီၣ်လၢဝီၢ်ဩအိၣ်ဒီးအခိပညိဒီး အတၢ်ဂီၤတဖၣ်. သူလံာ်က့ အိၣ်ဒီးတၢ်ဂီၤတဖၣ်လၢတၢ်ဖး လိအဂီၢ်. သရၣ်ဖးဒီးကိဖိဖးပိာ်ခံ.

-၁
သၢ

-၁
တၢ

-၁
စၢ

-၁
ဟၢ

တၢ်လိာ်က့ - ဗုထုထၢတၢ်လိာ်က့လၢတၢ်ဟ့ၣ်ပာ်အိၤအဒိအကျိတခါခါလၢနသူအိၤကသ့လၢတၢ်မၤလိ တခါအံၤအပူၤတက့ၢ်.

တၢ်ဖးလိ (၃)

တၢ်ဖးတၢ်ဟံၣ်ဖှိၣ်အါထီၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်တဖၣ်အိၣ်ဃုာ်ဒီးအခိပညိ. သူလံာ်က့ဒီး အတၢ်ဂီၤ တဖၣ်. သရၣ်ဖးဒီးကိဖိဖးပိာ်အခံ.

သလၢ

ပသၢဝါ

ပအံၤဘၢ

ဟၢဖၢ

တၢ်လိာ်က့ - ဗုထုထၢတၢ်လိာ်က့လၢတၢ်ဟ့ၣ်ပာ်အိၤအဒိအကျိတခါခါလၢနသူအိၤကသ့လၢတၢ်မၤလိ တခါအံၤအပူၤတက့ၢ်.

တၢ်ဖးလိ (၅)

တၢ်ဖးလိကျိၤပှၢ်ပှၢ်အိၣ်ဒီးအိၣ်ပညီတဖၣ်. တချးဖးလံာ်ကျိၤတဖၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်, နးကွၢ် ဆိဖိသၣ် တၢ်ဂီၤဒီးမၤဖိသၣ်တဲဖျါထီၣ်အတၢ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်ပးတၢ်ဂီၤလၢအထံၣ်ဝဲတဖၣ်တ ဘ့ၣ်ဘၣ်တဘ့ၣ်.

ဖံဖံဟၢပအံဘၢ

ဖံဖံအပအံဘၢမံလံ

ပါပါအကထံဆၢ

တၢ်လိာ်ကွဲ - ယုထၢတၢ်လိာ်ကွဲလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပာ်အိၣ်အိၣ်အကျိၤတခါခါလၢနသုအိၣ်ကသုလၢတၢ်မၤလိ တခါအံၤအပူၤတက့ၢ်.

၃.၂ တၢ်ဂၤလိတဖၣ်.

(က) တၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ပၤဒီးဖးဝီၤဩအတၢ်ဖးတၢ်မၤ.

တၢ်ဖးတၢ်မၤတဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဒီးသိးကိဖိကသုၣ်ညါလံာ်မဲၣ်ဖျါၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်အတၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်ထီၣ်အသးအက့ၢ် အဂီၢ်အိၣ်ဖျါဒ်လဲၣ်, အသိၣ်ဒ်လဲၣ်ဒီးအိၣ်ပညီဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂၤလိ ဝ

ကဝီၤဝီၤဩတဖၣ်လၢအလီၤကလိာ်သးဒီးဝီၤဩအိၣ်လၢတၢ်လွံၢ်နၢၣ်အပူၤတက့ၢ်.

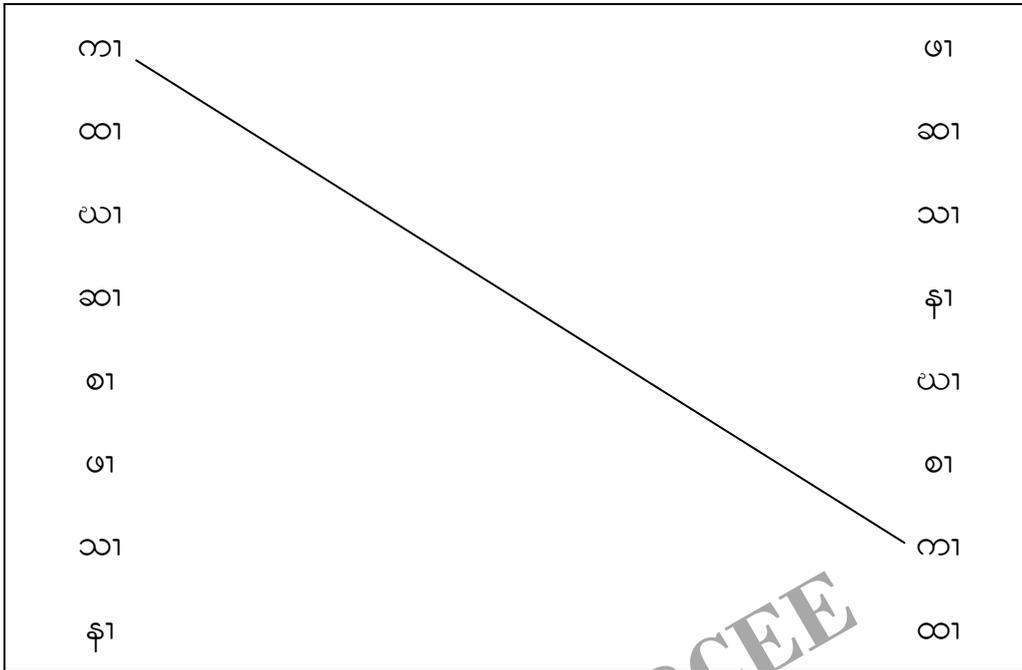
အိၣ် -

ယၢ	တၢ	သၢ	ယၢ	လၢ	ယၢ	ကၢ	ယၢ
တၢ	ထၢ	တၢ	ယၢ	တၢ	လၢ	ဆၢ	တၢ
သၢ	သၢ	ဘၢ	သၢ	ထၢ	ဘၢ	သၢ	သၢ
ထၢ	လၢ	ထၢ	တၢ	ထၢ	လၢ	ကၢ	ထၢ
ဆၢ	အၢ	သၢ	ဆၢ	ယၢ	ဆၢ	ဆၢ	ထၢ
ကၢ	စၢ	ဖၢ	ကၢ	ဂၢ	ကၢ	ဖၢ	ကၢ
မၢ	ဖၢ	မၢ	ပၢ	စၢ	ခၢ	မၢ	မၢ
နၢ	ရၢ	ရှၢ	နၢ	ရၢ	နၢ	ရှၢ	နၢ
စၢ	ဖၢ	မၢ	စၢ	ဖၢ	စၢ	မၢ	စၢ

တၢ်ဂၤလိ ၂

တၢ်ပၤပနီၣ်ဘျၢလၢတီၢ်ညးဒီးသိးလိာ်သးတက့ၢ်.

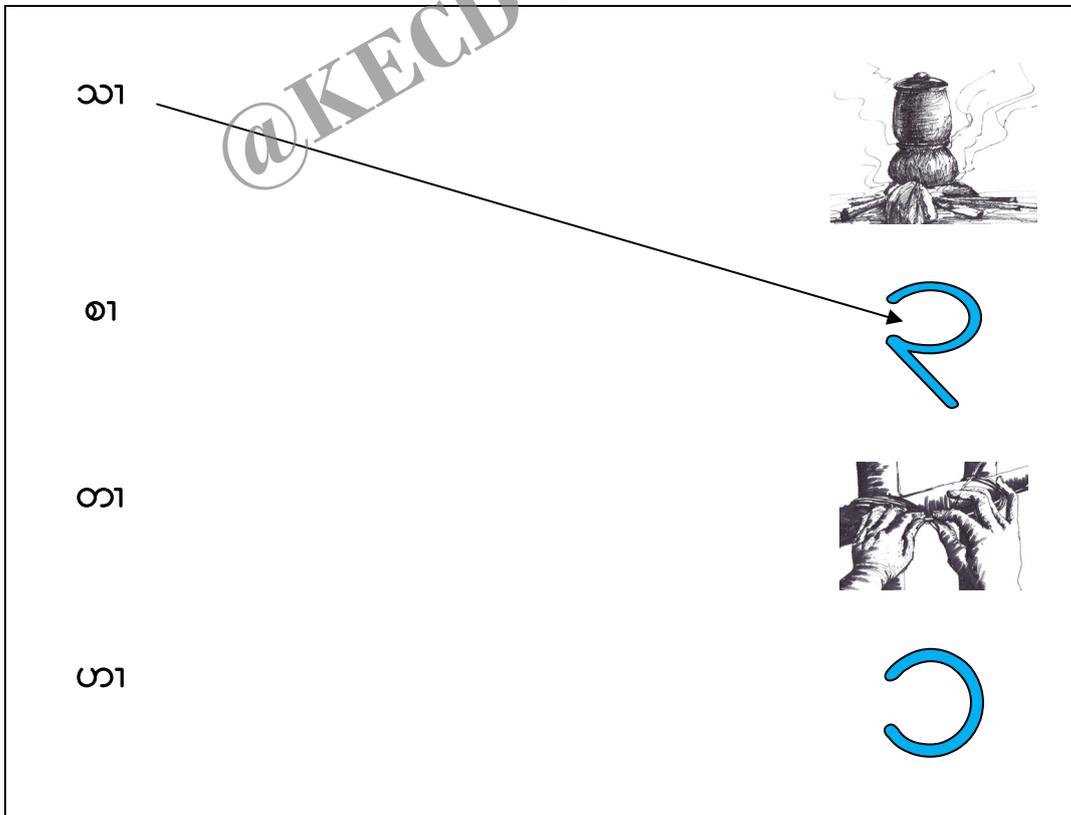
အဒိ -

တၢ်ဂၤလိ ၃

တၢ်ပၤပနီၣ်ဘျၢလၢတီၢ်ညးဒီးတၢ်ဂီၤဘၣ်လိာ်သးတက့ၢ်.

အဒိ -

တၢ်ဂၢၤလိ ၄

ကဝီၤဝီၢ်သြဲတဖၣ်လၢအလိၤကၢ်လိၢ်သးဒီးဝီၢ်သြဲအိၣ်လၢတၢ်လွံၢ်န့ၣ်အပူၤတက့ၢ်.

အဖိ -

ထံၣ်ဒါ	အဒါ	ထံၣ်ဒါ	ဒါထံ	ကၢထံ	ထံၣ်ဒါ	ထံၣ်ဒါ
ပသၢ	ပထံ	ပသၢ	အယၢ	ပသၢ	ပသၢ	အယၢ
ဟၢဖၢ	ကၢလၢ	ဟၢဖၢ	ဟၢဖၢ	ပသၢ	အယၢ	ဟၢဖၢ
အစၢ	အစၢ	အခၢ	အမၢ	အစၢ	အဖၢ	အစၢ

တၢ်ဂၢၤလိ ၅

ကွၢ်တၢ်ဂီၤဒီးကဝီၤဝီၢ်သြဲလၢအဘၣ်ကတၢ်တဖျၢၣ်တက့ၢ်.

အဖိ -

၁.		ပသၢဝါ ဟၢဖၢ အစၢ
၂.		သလၢ အယၢ ဟၢဖၢ
၃.		န့ၣ် ဖၢ သၢ
၄.		ပအံၣ်ဘၢ ထံၣ်ဒါ ဟၢဖၢ

(ခ) တၢ်ကွဲးဒီးဖးအတၢ်ဂဲၤလိတဖၣ်
တၢ်ဂဲၤလိ ၁ တၢ်ကွဲးထုးစုလီၢ်လၢပနီၣ်ဘျၢအလိၤ.

တၢ်တၢ် တၢ်တၢ် တၢ်တၢ် တၢ်တၢ် တၢ်တၢ် တၢ်တၢ် တၢ်တၢ်

ထံၣ်ဒါ ထံၣ်ဒါ ထံၣ်ဒါ ထံၣ်ဒါ ထံၣ်ဒါ ထံၣ်ဒါ

ပၣ်တၢ် ပၣ်တၢ် ပၣ်တၢ် ပၣ်တၢ် ပၣ်တၢ်

ထၢၤဝါ ထၢၤဝါ ထၢၤဝါ ထၢၤဝါ ထၢၤဝါ

တၢ်ဂဲၤလိ ၂

ကွၢ်တၢ်ဂီၤဒီးတၢ်ယီၤပနီၣ်ဘျၢဆူတီၢ်သြဲလၢအဘၣ်လိာ်သးတဖျၢၣ်ဒီးကွဲးတီၢ်သြဲလၢပနီၣ်ဘျၢအလိၤတက့ၢ်.
တၢ်ဟ့ၣ်ပာ်အဒိတခါ.

	<p>တဆံတၢ</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>၁၁</p>	<p>ပအံၣ်ဘၢ</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
	<p>သလၢ</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

တၢ်ဂဲၤလိ ၃

ဃုထၢဝီၢ်သြၢလၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤပာ်တဖၣ်ဒီးကွဲးလီၤအိၤလၢတၢ်လီၤဟံၣ်ပူၤတက့ၢ်.

သလၢ	သၢ	တၢ	ကၢ	စၢ	ပသၢဝါ
	ဟၢ	ပအံၤတၢ	ဟၢဖၢ		

တၢ်ဂဲၤလိ ၄

ကွၢ်တၢ်ဂီၢ်ဝံၤဃုထၢဝီၢ်သြၢလၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤပာ်တဖၣ်ဒီးမၤပျဲၤက့ၢ်ကျိၤပျဲၤတဖၣ်တက့ၢ်.

စၢ	ပသၢဝါ	ဆၢ	ပအံၤဟၢ
----	-------	----	--------

_____အါအါ

တံတံ _____ ကထံ

ကထံအထံ_____

_____တမံ

တၢ်ဂၤလိ ၅
တၢ်ကိးထီၣ်ဝီၢ်သြဲဒီးကိးဖိကွဲးလီၤလၢအလံာ်ပူၤ.

တၢ	ထၢ	ကၢ	ဟၢ	ဘၢ	ဃၢ	သၢ
	ဆၢ	ဟၢဖၢ	ကသၢထံဒၢ		အစၢ	အနၢ

တၢ်လိာ်ကွဲ - ဗုထၢတၢ်လိာ်ကွဲလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပာ်အီၤအဒိအဂျါတခါခါလၢနသုအီၤကသုလၢတၢ်မၤလိ
တခါအံၤအပူၤတက့ၢ်.

@KECD & KRCEE

၄. တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၇

တၢ်သိၣ်လိအတၢ်န့ၣ်ကျဲလၢသရၣ်အဂီၢ်.

- ကတၢ်ကတီၤဟ်တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၇ အလံာ်က့ၤလၢကဟ်ဖျိၣ်ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အဂီၢ်.
- ကတၢ်ကတီၤဟ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အက့ၤတဖၣ်လၢကဟ်ဖျိၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်အဂီၢ်.
- ကတၢ်ကတီၤဟ်ဝီၢ်သြးဒ်အမ့ၢ် ထု, ခု, ယု, ကု, စု, ဆု, ပု, ဖု, ဘု, အလံာ်က့ၤဒီးအတၢ်ဂီၤအလံာ်က့ၤလၢကသူအီၤလၢတၢ်မၤလိ တဘျီအံၤအဂီၢ်.

တၢ်မၤသ့ၣ်နီၣ်က့ၤတၢ်ဟ်ဖျိၣ်-၂, ၃, -၂ ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်တဖၣ်.

တချုးစးထီၣ်တၢ်မၤလိအသိးဘၣ်န့ၣ်, သရၣ်ကမၤသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤကွီုဖိလၢတၢ်သိၣ် မိၢ်ပှၢ် -၂, ၃, -၂ ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဟ်ဖျိၣ်အတၢ်သိၣ်ဒီးအခိပညီတဖၣ်ခိဖျိတၢ်ဖးအီၤလၢလၢာ် သ့ၣ်ဘၣ် လိမ့တမ့ၢ်တၢ်သူဝီၢ်သြးဒ်တၢ်ဂီၤအလံာ်က့ၤတဖၣ်. တုၤဖးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤဝံၤလံာ်ဒီးလဲၤဆူ တၢ်မၤလိလၢတနံၤအံၤအဂီၢ်.

၄.၁ တၢ်ဖးတၢ်ဟ်ဖျိၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၇ အိၣ်ယုာ်ဒီးအခိပညီအသိၣ်.

၇

တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၇ န့ၣ် တၢ်ဖးသိၣ်အီၤလၢ အု ဒီးအိၣ်ဝဲလၢလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အဖီလၢာ်.

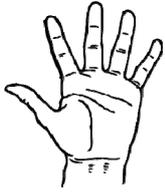
တၢ်ဖးလိ (၁)

သရၣ်ဖးဒီးကွီုဖိပိာ်အခံ. သုလံာ်က့ၤဒီးဖးအီၤ မ့တမ့ၢ်ကွဲးလီၤလၢလၢာ်သ့ၣ်ဘၣ်လိဒီးဖးအီၤ.

လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်	တၢ်ဖးအသိၣ်
ဝ	၇	ထု
ဃ	၇	ယု
ဖ	၇	ဖု
ပ	၇	ပု
ဆ	၇	ဆု
ဘ	၇	ဘု
ဒ	၇	ဒု
စ	၇	စု
က	၇	ကု
ခ	၇	ခု

တၢ်ဖးလိ (၂)

တၢ်ဟံၣ်ဖှိၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၇ ဒီးဒူးကဲထီၣ်လၢဝီၢ်ဩအိၣ်ဒီးအခိပညိဒီး အတၢ်ဂီၤ တဖၣ်. သူလံာ်က့ အိၣ်ဒီးတၢ်ဂီၤတဖၣ်လၢတၢ်ဖး လိအဂီၢ်. သရၣ်ဖးဒီးကိဖိဖးပိာ်အခံ.

၇
စု

၇
ပု

၇
ဘု

၇
ကု

၉

၉
ယု

တၢ်လိာ်က့ - ယုထၢတၢ်လိာ်က့လၢတၢ်ဟ့ၣ်ဟံၣ်အိၤအဒိအကျါတခါခါလၢနသူအိၤကသ့လၢတၢ်မၤလိ တခါအံၤအပူၤတက့ၢ်.

တၢ်ဖးလိ (၃)

တၢ်ဖးတၢ်ဟံၣ်ဖှိၣ်အါထီၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်တဖၣ်အိၣ်ယုာ်ဒီးအခိပညိ. သူလံာ်က့ဒီး အတၢ် ဂီၤတဖၣ်. သရၣ်ဖးဒီးကိဖိဖးပိာ်အခံ.

ဆုဘု

ဖုဖု

ကဒု

မုဂါ

တၢ်လိာ်က့ - ယုထၢတၢ်လိာ်က့လၢတၢ်ဟ့ၣ်ဟံၣ်အိၤအဒိအကျါတခါခါလၢနသူအိၤကသ့လၢတၢ်မၤလိ တခါအံၤအပူၤတက့ၢ်.

တၢ်ဖးလိ (၄)

တၢ်ဖးလိကျိၤပဲၤဖုၣ်ဖုၣ်အိၣ်ဒီးအခိပညိတဖၣ်. တချုးဖးလံာ်ကျိၤတဖၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်, ဒူးက့ၢ် ဆိဖိသၣ် တၢ်ဂီၤဒီးမၤဖိသၣ်တဲဖျါထီၣ်အတၢ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဂီၤလၢအထံၣ်ဝဲတဖၣ်တ ဘ့ၣ်ဘၣ်တဘ့ၣ်. တုၤကိဖိတဲသကိးဝံၤဒီးသရၣ်ဖးကျိၤပဲၤဖုၣ်ဖုၣ်ဒ်တၢ်ဂ့ၢ်ခံခါဟံၣ်ဖျါအသိး.

ဖုဖုအကုတဒု

ပါပါဆုဘု

မုဂါဆုဘုလၢစု

ကရၢၢ်တၢ်ဂၤလိာ်ကွဲ

- သရၣ်ကတၢ်ကတီၤပၢ်ကျိၤပဲၤလီၤလီၤဆိဆိဒီးတၢ်ဂီၤတဖၣ်လီၤလီၤဆိဆိ.
 - သရၣ်ကျးလီၤတၢ်ဂီၤတဘျီၣ်လၢလၢၢ်သ့ၣ်ဘျီၣ်လိၤဒီးကိးထီၣ်ကွဲၤတဂၤဟဲထီၣ်လၢတီၤမဲာ်ညါ.
 - ကွဲၤသရၣ်မၤကွဲၤဖိယုထၢကျိၤပဲၤလၢအဘၣ်လိာ်သးဒီးတၢ်ဂီၤဝံၤကျးလီၤဖဲတၢ်ဂီၤအဖီလၢ.
 - ကွဲၤဖိလၢဆုၣ်နီၤတဖၣ်ကွဲၤတၢ်ဂီၤဒီးကျိၤပဲၤမ့ၢ်ဘၣ်လိာ်သးဒီးကစံးဝဲလၢဘၣ်ဒီးဖးသကိးဝဲကျိၤပဲၤအဝဲန့ၣ်. ကွဲၤဖိထီၣ်ကျိၤပဲၤလၢတၢ်ဂီၤဖီလၢမ့ၢ်တဘျီၣ်တခီ, မၤကွဲၤဖိအသီတဂၤဟဲမၤစၢၤအီၤ. မၤဒ်အံၤတုၤကွဲၤဖိကိးဂၤဒီးမၤဘၣ်ဝဲတက့ၢ်.
- (တၢ်ဂၤလိအဂၤဂၤမ့ၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂၤသ့)

၄.၂ တၢ်ဂၤလိတဖၣ်.

(က) တၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ပၢၤဒီးဖးဝီၢ်ညါအတၢ်ဂၤလိတဖၣ်.

တၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဒ်သိးကွဲၤဖိကသ့ၣ်ညါလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်အတၢ်ဟံာ်ဖိၣ်ထီၣ် အသးအက့ၢ်အဂီၢ်အိၣ်ဖျါဒ်လဲၣ်, အသိၣ်ဒ်လဲၣ်ဒီးအခိပညိဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂၤလိ ၁

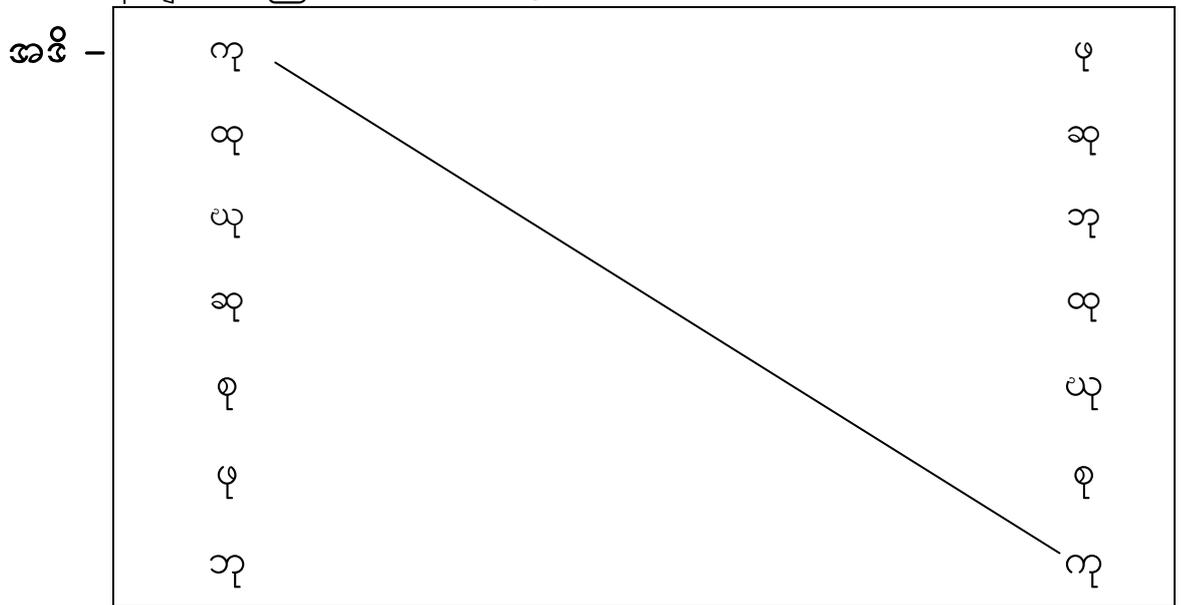
ကဝီၤဝီၢ်ညါတဖၣ်လၢအလီၤကံာ်လိာ်သးဒီးဝီၢ်ညါအိၣ်လၢတၢ်လွံၢ်န့ၣ်အပူၤတက့ၢ်.

အဒိ -

ယု	ထု	ကု	ယု	ဘု	ယု	သု	ယု
ထု	ထု	ကု	ထု	ဘု	ထု	သု	ထု
ဘု	ဘု	ကု	ဘု	ဘု	ယု	သု	ဘု
ကု	ထု	ကု	ယု	ကု	ယု	ကု	ကု
ဆု	ဆု	ဆု	ယု	ဆု	ယု	ဆု	ယု
ပု	ဖု	ဖု	ပု	ပု	ဖု	ပု	ဖု

တၢ်ဂၤလိ ၂

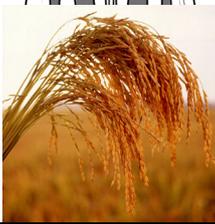
တၢ်ပီၤပနီၣ်ဘျါလၢဝီၢ်ညါဒ်သိးလိာ်သးတက့ၢ်.

တၢ်ဂၢၤလိ ၃

တၢ်ပၤပနီၣ်ဘျၢလၢတီၢ်ဩဒီးတၢ်ဂီၤဘၣ်လိာ်သးတက့ၢ်.

အဒိ -

ဃု	
ဘု	
ဖု	၆
ဘု	
ဆု	

@KECD & KRCEE

တၢ်ဂၢၤလိ ၄

ကဝီၤတီၢ်ဩတဖၣ်လၢအလိၤကၢ်လိာ်သးဒီးတီၢ်ဩအိၣ်လၢတၢ်လွံၢ်နၢၣ်အပူၤတက့ၢ်.

အဒိ -

မုဂါ	ဖုဖု	မုဂါ	ကနု	မုဂါ	ဖုဖု	မုဂါ
ဆုဘု	ဆုဘု	ကနု	ကနု	ဆုဘု	ဖုဖု	ဆုဘု
ဖုဖု	ဖုဖု	မုဂါ	ဖုဖု	ကစု	ဖုဖု	တဖု
ကနု	ဆုဘု	ကနု	ကနု	ဆုဘု	ကနု	ဘုဟု
ကုတနု	ကုတနု	ကနု	ကုတနု	ဖုဖု	ကစုနု	ကုတနု

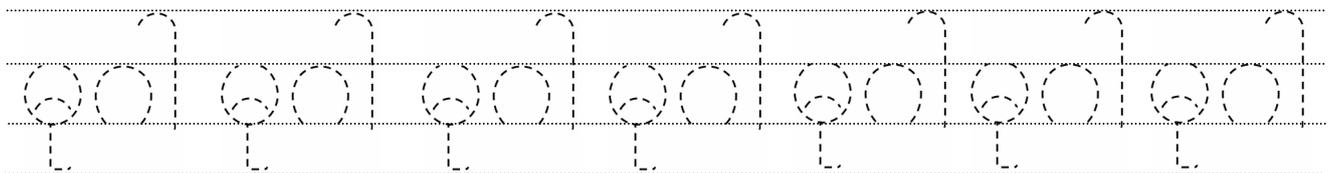
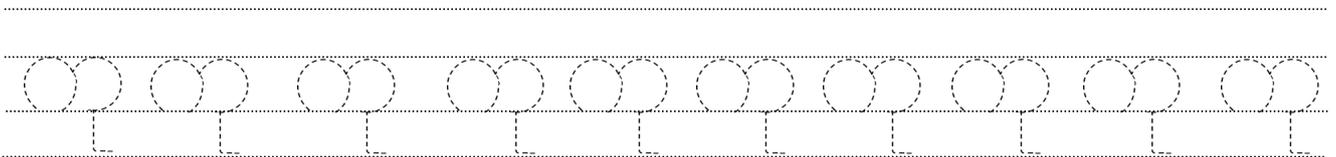
တၢ်ဂၤလိ ၅

ကွၢ်တၢ်ဂီၤဒီးကဝီၤဝီၢ်သြဲလၢအဘၣ်ကတၢ်တဖျၢၣ်တက့ၢ်.

အဒိ -	၁.		ဆုဘု	မုဂါ	ဖုဖု
	၂.		မုဂါ	ဖုဖု	ကုတဒု
	၃.		မုဂါ	ဆုဘု	ဖုဖု
	၄.		ဖုဖု	ကဒု	ဆုဘု
	၅.		ဆုဘု	မုဂါ	ကဒု

(ခ) တၢ်ကွဲးဒီးဖးအတၢ်ဂၤလိတဖၣ်.

တၢ်ဂၤလိ ၁ တၢ်ကွဲးထုးစုလီၢ်လၢပနိဘျၢအလိၤ.

တၢ်ဂၤလိ ၂

မၤပဲၤတၢ်လိၤဟံၤလၢတီၢ်သြတဖၣ်တက့ၢ်.

စု	ဘု	ဖုဖု	ကန	ကု
----	----	------	----	----

၁.	ပါပါဆု _____	
၂.	မုၢ်ဂါအ _____ ညါဝါ	
၃.	_____ဆုဘု	
၄.	ပါပါအ _____	
၅.	ဖံဖံအ _____	

တၢ်ဂၤလိ ၃

ယုထၢဝီၢ်ဩလၢတၢ်ဟ့ၣ်လိပာ်တဖၣ်ဒီးကွဲးလိအီၤလၢတၢ်လိပာ်တက့ၢ်.

ကု	ဘု	ထု	ဖုဖု	စု	ဆုဘု
		ကနု	မုဂါ	ပု	

၆

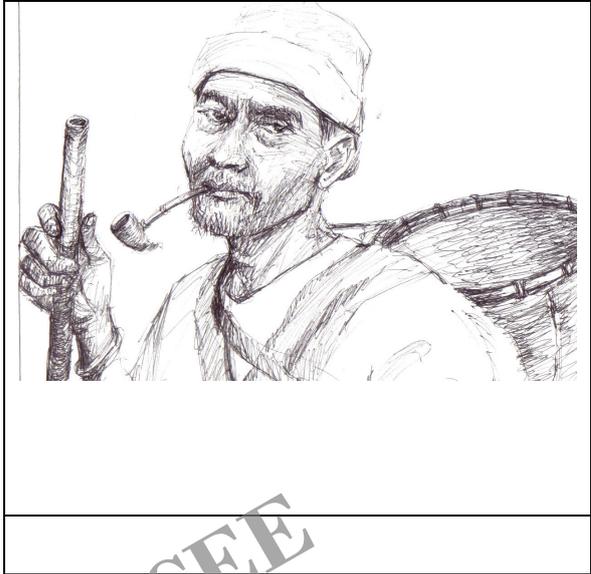
တၢ်ဂၤလိ ၄

ကွၢ်တၢ်ဂီၤဝံၤယုထၢကျိၤပှၢ်ဖျၢၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်လိၤပၢ်တဖၣ်ဒီးကွဲးလီၤလၢတၢ်ဂီၤအဖီလၢ်တက့ၢ်.

မုဂါဆုဘု

ဖုဖုဝံကု

ပါပါပုသဒါ

တၢ်ဂၤလိ ၅

တၢ်ကိးထီၣ်ဝီၢ်သြဲဒီးကွဲးလီၤလၢအလံာ်ပူၤ.

စု	ထု	ကု	ဟု	ဘု	ယု	သု
	မုဂါ	ဆုဘု	ပု	ကစုဒု	အကဒု	ဖုဖု

တၢ်လိာ်ကွဲ - ယုထၢတၢ်လိာ်ကွဲလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပၢ်အီၤအဒိအကျိတခါခါလၢနသုအီၤကသုလၢတၢ်မၤလိ တခါအံၤအပူၤတက့ၢ်.

၅. တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၂

တၢ်သိၣ်လိအတၢ်န့ၣ်ကျဲလၢသရၣ်အဂီၢ်.

- ကတၢ်ကတီၤပၢ်တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၂ အလံာ်က့ၤလၢကပၢ်ဖှိၣ်ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အဂီၢ်.
- ကတၢ်ကတီၤပၢ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အက့ၤတဖၣ်လၢကပၢ်ဖှိၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်အဂီၢ်.
- ကတၢ်ကတီၤပၢ်ဝီၢ်သြးအမ့ၢ် ကူ, ယု, စူ, ဆူ, ရူ, ထူ, ဖူ, ဖူ, ဘူ, မူ, လူ, သူ, ဟူ, အူ, ကသူ အလံာ်က့ၤဒီးအတၢ်ဂီၤအ လံာ်က့ၤလၢကသူအီၤလၢတၢ်မၤလိတဘျီ အံၤအဂီၢ်.

တၢ်မၤသ့ၣ်နီၣ်က့ၤ-၂, ၃, -၂, ၄ ဒီးကညီလံာ်ခိၣ်ထံးတဖၣ်.

တချးစးထီၣ်တၢ်မၤလိအသိးဘၣ်န့ၣ်, သရၣ်ကမၤသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤကိဖိလၢတၢ်သိၣ် မိၢ်ပှၢ် -၂, ၃, -၂, ၄ ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ပၢ်ဖှိၣ်အတၢ်သိၣ်ဒီးအခိပညီတဖၣ် ခိဖျိတၢ်ဖးအီၤလၢလၢၢ် သ့ၣ်ဘၣ်လိမ့တမ့ၢ် တၢ်သူဝီၢ်သြးဒီးတၢ်ဂီၤအလံာ်က့ၤတဖၣ်. တုၤဖးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤဝံၤလံာ်ဒီး လဲၤဆူတၢ်မၤလိလၢတနံၤအံၤအဂီၢ်.

၅.၁ တၢ်ဖးတၢ်ပၢ်ဖှိၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၂ အိၣ်ဃုာ်ဒီးအခိပညီအသိၣ်.

၂

တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၂ န့ၣ်တၢ်ဖးသိၣ်အီၤလၢ အူ ဒီးအိၣ်ဝဲလၢလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အဖိလၢ.

တၢ်ဖးလိ (၁)

သရၣ်ဖးဒီးကိဖိဖးပိာ်အခံ. သူလံာ်က့ၤဒီးဖးအီၤ မ့တမ့ၢ်ကွဲးလိလၢလၢၢ်သ့ၣ်ဘၣ်လိဒီးဖးအီၤ.

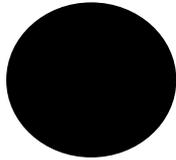
လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်	တၢ်ဖးအသိၣ်
ဝ	၂	ထူ
ဃ	၂	ယု
လ	၂	လူ
ဖ	၂	ဖူ
ဆ	၂	ဆူ
က	၂	ကူ
စ	၂	စူ
ဒ	၂	ဒူ
အ	၂	အူ

တၢ်ဖးလိ (၂)

တၢ်ပာ်ဖှိၣ်လိာ်မာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၵ ဒီးဒူးကဲထီၣ်လၢဝီၢ်ဩအိၣ်ဒီးအခိပညိဒီး အတၢ်ဂီၤတဖၣ်. သူလိာ်က့ အိၣ်ဒီးတၢ်ဂီၤတဖၣ်လၢတၢ်ဖး လိအဂီၢ်. သရၣ်ဖးဒီးကိၣ်ဖိဖးပိာ်အခံ.

ၵ
ထူ

ၵ
သူ

ၵ
လူ

ၵ
အူ

ၵ
ဖူ

တၢ်လိာ်က့ - ဃုထၢတၢ်လိာ်က့လၢတၢ်ဟ့ၣ်ပာ်အိၣ်အဒိအကျိတခါခါလၢနသူအိၣ်ကသ့လၢတၢ်မၤလိ တခါအံၤအပူၤတက့ၢ်.

တၢ်ဖးလိ (၃)

တၢ်ဖးတၢ်ပာ်ဖှိၣ်အါထီၣ်လိာ်မာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်တဖၣ်အိၣ်ယုာ်ဒီးအခိပညိ. သူလိာ်က့ဒီး အတၢ်ဂီၤ တဖၣ်. သရၣ်ဖးဒီးကိၣ်ဖိဖးပိာ်အခံ.

ကသူ

ပအံၤသူ

အူပံ

နၢမူ

တၢ်လိာ်က့ - ဃုထၢတၢ်လိာ်က့လၢတၢ်ဟ့ၣ်ပာ်အိၣ်အဒိအကျိတခါခါလၢနသူအိၣ်ကသ့လၢတၢ်မၤလိ တခါအံၤအပူၤတက့ၢ်.

တၢ်ဖးလိ (၄)

တၢ်ဖးလိကျိၤပဲၤဖုၣ်ဖုၣ်အိၣ်ဒီးအခိပညိတဖၣ်.

ကသူနၢမူ

တံတံအူပံ

ကသူထံဆၢ

ပအံၤသူမံ

၅.၂ တၢ်ဂၤလိတဖၣ်.

(က) တၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ဃါဒီးဖးဝီၤဩအတၢ်ဖဲးတၢ်မၤ.

တၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဒီးသိးကိဖိကသ့ၣ်ညါလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်အတၢ်ဟံာ်ဖှိၣ်ထီၣ် အသးအက့ၢ် အဂီၢ်အိၣ်ဖျါဒ်လဲၣ်, အသိၣ်ဒ်လဲၣ်ဒီးအခိပညိဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂၤလိ ၁

ကဝီၤဝီၤဩတဖၣ်လၢအလီၤဂၢ်လိာ်သးဒီးဝီၤဩအိၣ်လၢတၢ်လွံာ်န့ၣ်အပူၤတက့ၢ်.

အဒိ -

ကူ	တူ	ကူ	ဟူ
ယူ	ကူ	အူ	ယူ
ရူ	မူ	ရူ	မူ
ဝူ	ဝူ	ရူ	သူ
အူ	ဘူ	တူ	အူ
တူ	ဝူ	ကူ	တူ
ဖူ	ဖူ	ပူ	မူ
ရူ	စူ	ရူ	လူ
ဖူ	ပူ	ဖူ	အူ
မူ	ရူ	မူ	ပူ

တၢ်ဂၤလိ ၂

တၢ်ယီၤပနီၣ်ဘျၢလၢဝီၤဩဒ်သိးလိာ်သးတက့ၢ်.

အဒိ -

အူ	ဖူ
ဝူ	ဆူ
သူ	ကူ
ဆူ	ယူ
ကူ	ဘူ
ယူ	တူ
ဖူ	အူ

တင်ဂဲလိ ၃

တိယီပနိဘျာလာတီၢ်သြးဒီးတင်ဂီၤဘဉ်လိာ်သးတက့ၢ်.

အဒိ -

ထူ	
အူပံ	
နာမူ	
ကသူ	

တင်ဂဲလိ ၄

ကွၢ်တင်ဂီၤဒီးကဝီၤတီၢ်သြးလၢအဘဉ်ကတၢ်တဖျာန်တက့ၢ်.

အဒိ - 	ကသူ	ထူ	သူ
	အူပံ	အူ	ရူ
	အူ	နာမူ	အူပံ
	ကသူ	ထူ	ဖူ

(ခ) တၢ်ကွဲးဒီးဖးအတၢ်ဂဲၤလိတဖၣ်

တၢ်ဂဲၤလိ ၁

တၢ်ကွဲးထုးစုလီၢ်လၢပနိၣ်ဘျၢအလိၤ.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

@KECD & KRCEE

တၢ်ဂၤလိ ၂

ကွၢ်တၢ်ဂီၤဒီးတၢ်ယီၤပနီၣ်ဘျၢဆူဝီၢ်သြဲလၢအဘၣ်လိၣ်သးတဖျၢၣ်ဒီးကွဲးဝီၢ်သြဲလၢပနီၣ်ဘျၢအလိၤတက့ၢ်. တၢ်ဒူးန့ၣ်ပၢ်အဒိတဖျၢၣ်.

ကသု

အူပံ

ပအံၣ်သု

ထူ

ပူစု

နၢမူ

ကသု

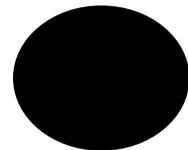
တၢ်ဂၤလိ ၃

မၤပှၢ်တၢ်လိၤဟံၤလၢပီၢ်တြဲတဖၣ်တက့ၢ်.

	ထူ	အူ	ကသူ	နီၤမူ	ပူ
၁.			ကသူ_____		
၂.			_____ခံၤခါ		
၃.			မုၢ်ဂါ_____စု		
၄.			တံတံ_____ပံ		
၅.			_____ထံၤခါ		

တၢ်ဂၤလိ ၄

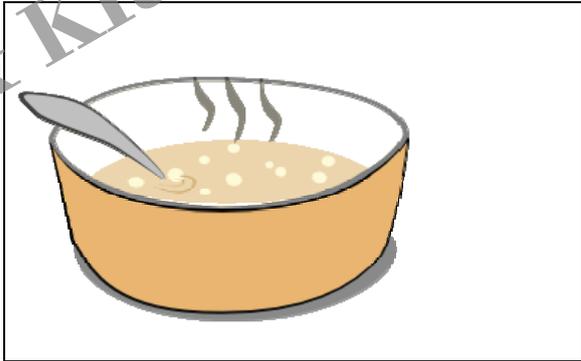
ကွၢ်တၢ်ဂီၤဒီးကွဲးလိၤပီၢ်တြဲတဖၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ဂၤလိ ၅

ကွၢ်တၢ်ဂီၤဝံၤဒီးယုထၢကျိၤပွဲၤဖျၢၣ်လၢအဘၣ်လိာ်သးဒီးတၢ်ဂီၤတက့ၢ်.

ပါပါအူပံ	မုဂါဖူအစု	ကသူထံနာမူ	ဖုဖုလူကထံအထံ
----------	-----------	-----------	--------------

တၢ်ဂၤလိ ၆

တၢ်ကိးထီၣ်ဝီၢ်သြဲဒီးကွဲၤဖိကွဲးလီၤလၢအလံာ်ပူၤ.

သူ	ထူ	ယူ	ကူ	အူ	ဖို	ဂါ
	ကသူထံ	အူပံ	နာမူ		လူထံ	

တၢ်လိာ်ကွဲ - ယုထၢတၢ်လိာ်ကွဲလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပာ်အီၤအဒိအကျိတခါခါလၢနသူအီၤကသ့လၢတၢ်မၤလိ တခါအံၤအပူၤတက့ၢ်.

၆. တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် -

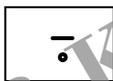
တၢ်သိၣ်လိအတၢ်န့ၣ်ကျဲလၢသရၣ်အဂီၢ်.

- ကတၢ်ကတီၤဟ်တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် - အလံာ်က့ၤလၢကဟ်ဖှိၣ်ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အဂီၢ်.
- ကတၢ်ကတီၤဟ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အက့ၤတဖၣ်လၢကဟ်ဖှိၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်အဂီၢ်.
- ကတၢ်ကတီၤဟ်ဝီၢ်သြဲဒ်အမ့ၢ် ထု, တု, ယု, စု, ဆု, ဒု, ဘု, ဖု, သု, လု, ဝု, တအု, ဘုခု, နါဒု, သုစု, ထုကု, ဆုဝါ
အလံာ်က့ၤဒီးအတၢ်ဂီၤအလံာ်က့ၤလၢကသူအီၤလၢတၢ်မၤလိ တဘျီအံၤအဂီၢ်.

တၢ်မၤသ့ၣ်နီၣ်က့ၤတၢ်ဟ်ဖှိၣ်-ါ, ့, -ါ, ၣ်, ၣ်ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်တဖၣ်.

တချုးစးထီၣ်တၢ်မၤလိအသိးဘၣ်န့ၣ်, သရၣ်ကမၤသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤကိဖိလၢတၢ်သိၣ် မိၢ်ပှၢ် -ါ, ့, -ါ, ၣ်, ၣ် ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဟ်ဖှိၣ်အတၢ်သိၣ်ဒီးအခိပညီတဖၣ် ခိဖျိတၢ်ဖးအီၤလၢလၢၢ် သ့ၣ်ဘၣ်လိမ့တမ့ၢ် တၢ်သူဝီၢ်သြဲဒ်တၢ်ဂီၤအလံာ်က့ၤတဖၣ်. တုၤဖးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤဝံၤလံာ်ဒီး လဲၤဆူတၢ်မၤလိလၢတနံၤအံၤအဂီၢ်.

၆.၂ တၢ်ဖးတၢ်ဟ်ဖှိၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် - အိၣ်ဃုာ်ဒီးအခိပညီအသိၣ်.

တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် - န့ၣ်တၢ်ဖးသိၣ်အီၤလၢ အု ဒီးအိၣ်ဝဲလၢလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အဖိလၢ.

တၢ်ဖးလိ (၁)

သရၣ်ဖးဒီးကိဖိဖးပိာ်အံၤ. သူလံာ်က့ၤဒီးဖးအီၤ မ့တမ့ၢ်ကွဲးလီၤလၢလၢၢ်သ့ၣ်ဘၣ်လိဒီးဖးအီၤ.

လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်	တၢ်ဖးအသိၣ်
ဝ	ဝဲ	ထု
ဃ	ဃဲ	ယု
ဒ	ဒဲ	ဒု
သ	သဲ	သု
ဆ	ဆဲ	ဆု
ဖ	ဖဲ	ဖု
လ	လဲ	လု
တ	တဲ	တု
စ	စဲ	စု

တၢ်ဖးလိ (၂)

တၢ်ဟံၣ်ဖှိၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် - ဒီးဒူးကဲထီၣ်လၢဝီၢ်ဩအိၣ်ဒီးအခိပညိဒီး အတၢ်ဂီၤတဖၣ်. သူလံာ်က့ အိၣ်ဒီးတၢ်ဂီၤတဖၣ်လၢတၢ်ဖး လိအဂီၢ်. သရၣ်ဖးဒီးကိၣ်ဖိဖးပိာ်အခံ.

ဝဲ
စ့

ဝဲ
သ့

ဝဲ
ဒ့

ဝဲ
ဆ့

ဝဲ
ထ့

ဝဲ
လ့

တၢ်လိာ်က့ - ယုထၢတၢ်လိာ်က့လၢတၢ်ဟ့ၣ်ပာ်အီၤအဒိအကျါတခါခါလၢနသူအီၤကသ့လၢတၢ်မၤလိ တခါအံၤအပူၤတက့ၢ်.

တၢ်ဖးလိ (၃)

တၢ်ဖးတၢ်ဟံၣ်ဖှိၣ်အါထီၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်တဖၣ်အိၣ်ယုာ်ဒီးအခိပညိ. သူလံာ်က့ဒီး အတၢ်ဂီၤ တဖၣ်. သရၣ်ဖးဒီးကိၣ်ဖိဖးပိာ်အခံ.

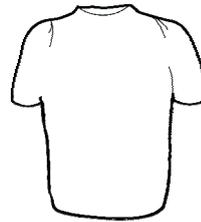
တအ့

နါဒ့

ဘုဒ့

ဆ့ဝါ

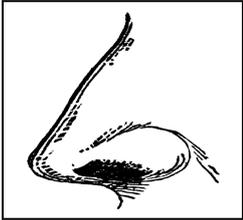

သ့စ့

တၢ်လိာ်က့ - ယုထၢတၢ်လိာ်က့လၢတၢ်ဟ့ၣ်ပာ်အီၤအဒိအကျါတခါခါလၢနသူအီၤကသ့လၢတၢ်မၤလိ တခါအံၤအပူၤတက့ၢ်.

တၢ်ဖးလိ (၄)

တၢ်ဖးလိကျိၤပှၢ်ပှၢ်အိၣ်ဒီးအခိပညိတဖၣ်. တချးဖးလံာ်ကျိၤတဖၣ်ဒဲးဘၣ်န့ၣ်, နးကွၢ် ဆိဖိသၣ် တၢ်ဂီၤဒီးမၤဖိသၣ်တဲဖျါထီၣ်အတၢ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်ပးတၢ်ဂီၤလၢအထံၣ်ဝဲတဖၣ်တ ဘ့ၣ်ဘၣ်တဘ့ၣ်. နးသ့ၣ်ညါဖိသၣ်လၢတအ့ၣ်ဂ့ၤလၢမနုၤတဖၣ်အဂီၢ်လဲၣ်.

နါဒုစူစူ

သ့စုလၢထံ

တံတံထွကု

စုခံဆံ

၆.၂ တၢ်ဂၤလိတဖၣ်.

(က) တၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ယါဒီးဖးဝီၢ်ညါအတၢ်ဖဲးတၢ်မၤ.

တၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဒီးသိးကိဖိကသ့ၣ်ညါလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်အတၢ်ဟံးဖိၣ်ထီၣ် အသး အက့ၢ်အဂီၢ်အိၣ်ဖျါဒ်လဲၣ်, အသိၣ်ဒ်လဲၣ်ဒီးအခိပညိဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂၤလိ ၁

ကဝီၤဝီၢ်ညါတဖၣ်လၢအလီၤဂၢ်လိာ်သးဒီးဝီၢ်ညါအိၣ်လၢတၢ်လွၢ်နၢၣ်အပူၤတက့ၢ်.

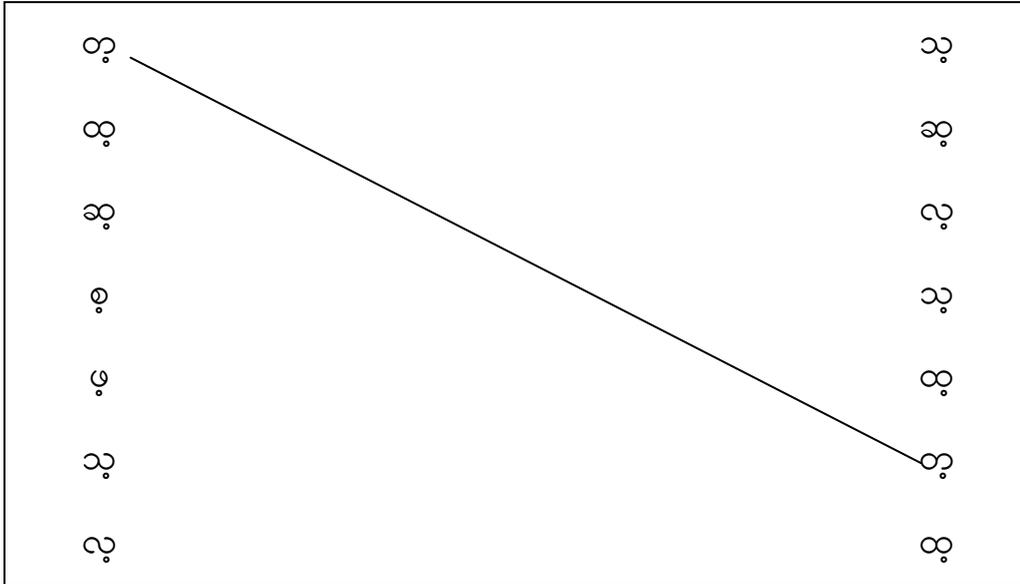
အဒိ -

ဃု	တါ	သါ	ဃု	လံ	ဃု	ကု	ဃု
တု	ထု	တု	ယု	တု	လံ	ဆု	တု
သု	သု	ဘု	သု	ထု	ဘံ	သု	သု
ဘု	ထါ	ဘု	သု	ဘု	တု	ထု	ဘု
ထု	လု	ထု	တံ	ထု	လု	ကု	ထု
ဆု	အု	သါ	ဆု	ယါ	ဆု	ဆံ	ဆု
ဖု	စု	ဖု	ဝါ	ဂါ	ပု	ဖု	ဖု
စု	ဖါ	မု	စု	ဖု	စု	မု	စု
လု	တု	လု	ရု	လု	လု	ဘု	ထု

တၢ်ဂၤလိ ၂

တၢ်မၤပနီၣ်ဘျၢလၢတီၢ်ဩၣ်သးလိာ်သးတက့ၢ်.

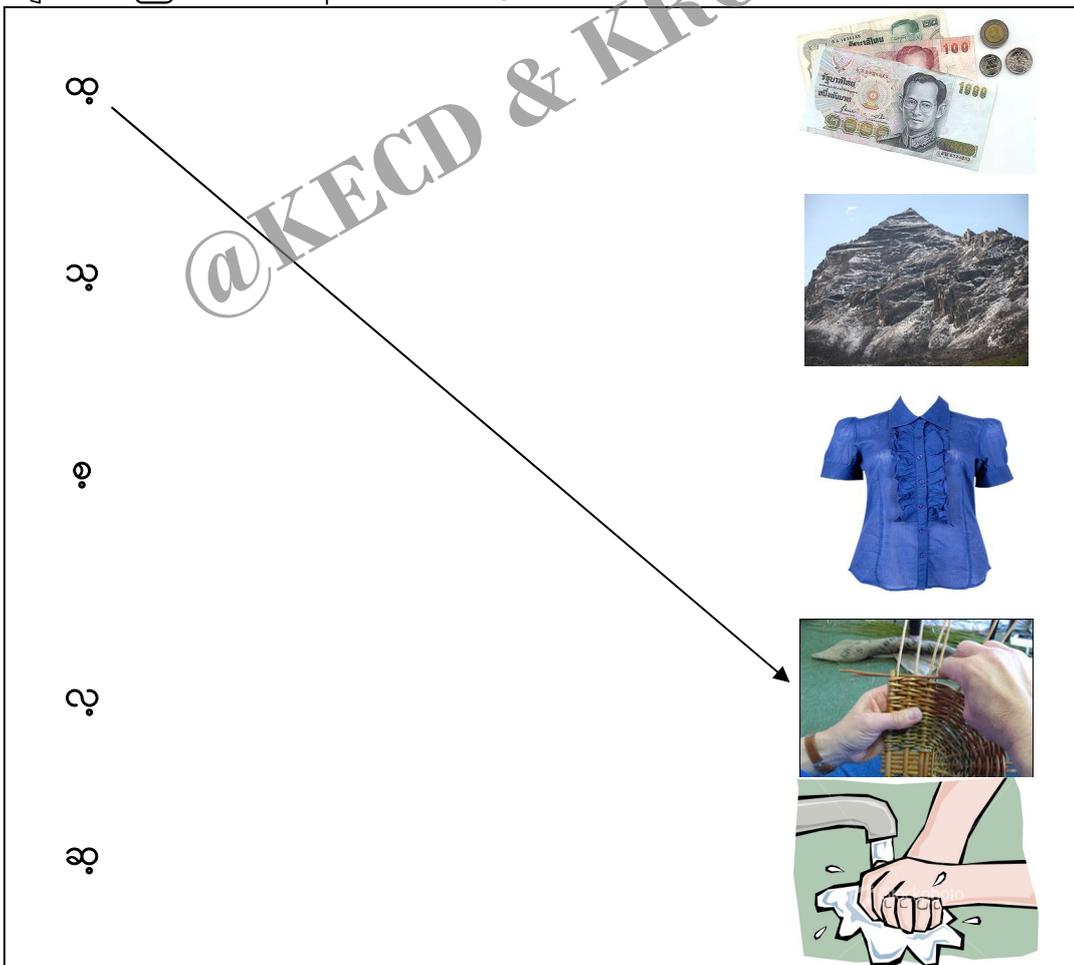
အိၣ် -

တၢ်ဂၤလိ ၃

တၢ်မၤပနီၣ်ဘျၢလၢတီၢ်ဩၣ်ဒီးတၢ်ဂီၤဘၣ်လိာ်သးတက့ၢ်.

အိၣ် -

တၢ်ဂဲၤလိ ၄

ကဝီၤတီၢ်ဩတဖၣ်လၢအလီၤဂၢ်လိာ်သးဒီးတီၢ်ဩအိၣ်လၢတၢ်လွံၢ်န့ၣ်အပူၤတက့ၢ်.

အဒိ -

တအ့	အဒါ	တအ့	ပအံ	တအ့	ထ့ကု	တအ့
ထ့ကု	ပထံ	ထ့ကု	အယၢ	ထ့ကု	ထ့ကု	အယၢ
ဆ့ဝါ	ဆ့ဝါ	ဆ့ဝါ	တထါ	အယၢ	အဟၢ	ဆ့ဝါ
စ့အါ	ပသၢဝါ	စ့အါ	ကထံအါ	စ့အါ	ပါယါ	စ့အါ

တၢ်ဂဲၤလိ ၅

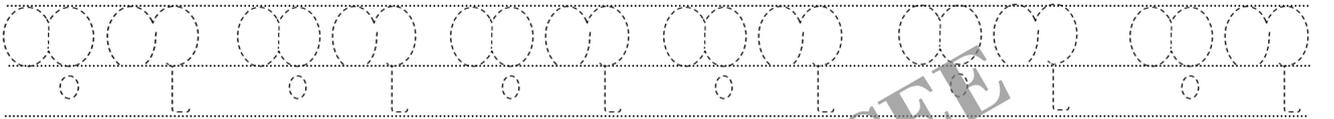
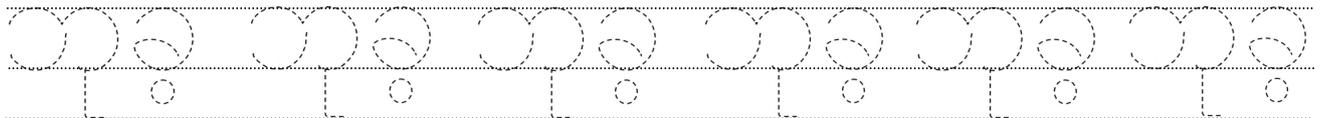
ကွၢ်တၢ်ဂီၤဒီးကဝီၤတီၢ်ဩလၢအဘၣ်ကတၢ်တဖျၢၣ်တက့ၢ်.

အဒိ -

၁.		ဆ့ နီၣ် စ့
၂.		တအ့ ဆ့ဝါ ထ့ကု
၃.		ဆ့ စ့ သ့
၄.		ထ့ကု ဆ့ဝါ စ့အါ
၅.		ဘုခု ဆ့ဝါ စ့အါ

(ခ) တၢ်ကွဲးဒီးဖးအတၢ်ဂဲၤလိတဖၣ်.

တၢ်ဂဲၤလိ ၁ တၢ်ကွဲးထုးစုလီၢ်လၢပနီၣ်ဘျၢအလိၤ.

@KECD & KRCEE

တၢ်ဂဲၤလိ ၂

ကွၢ်တၢ်ဂီၤဒီးတၢ်ယီၤပနီၣ်ဘျၢဆူဝီၢ်ဩလၢအဘၣ်လိာ်သးတဖျၢၣ်ဒီးကွဲးဝီၢ်ဩလၢပနီၣ်ဘျၢလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပာ်နၤအလိၤတက့ၢ်.

အဖီ -

စ့

ဘုခ

ထ့

နါဒု

တအ့

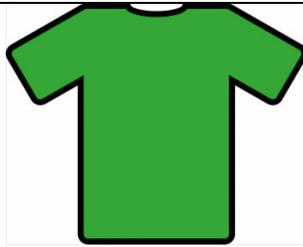
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

စ့

တၢ်ဂၤလိ ၃

မၤပုၤတၢ်လိၤဟံၤလၢဝီၢ်သြဲတဖၣ်တက့ၢ်.

ဘုခု	ထု	ဆု	စု	တအု
------	----	----	----	-----

၁.	_____ ထံ	
၂.	_____ ဆါ	
၃.	_____ ကု	
၄.	_____ ခံဆံ	
၅.	_____ လါ	

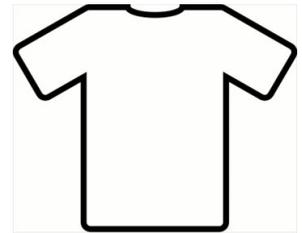
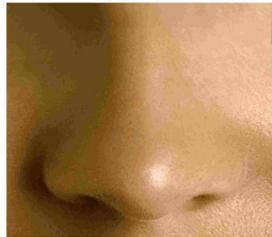
တၢ်ဂၤလိ ၃

ယုထၢဝီၢ်ဩလၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဂီၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤပာ်တဖၣ်ဒီးကွဲးလီၤအီၤလၢတၢ်လီၤဟံပူၤတက့ၢ်.

ထု	တအု	ဆုဝါ	သုစု	စု	ဘုခု
	လု	ဒု	နါဒု		

တၢ်ဂၤလိ ၄

ကွၢ်တၢ်ဂီၢ်ဝံၤယုထၢဝီၢ်သြးလၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤပာ်တဖၣ်ဒီးမၤပှၢ်က့ၤကျိၤပှၢ်တဖၣ်တက့ၢ်.

မုၢ်ထီၤအဆု	ပါပါသ့ကထံ
------------	-----------

တၢ်ဂၤလိ ၅

တၢ်ကိးထီၣ်ဝီၢ်သြးဒီးကွၢ်ဖိကွဲးလီၤလၢအလံာ်ပူၤ.

တ့	ယု ဘုခု	လု တအ့	သ့ သ့စု	ဆု တက့	ဒု	ထုက့
----	------------	-----------	------------	-----------	----	------

တၢ်လိာ်ကွဲး - ယုထၢတၢ်လိာ်ကွဲးလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပာ်အိၤအဒိအကျါတခါခါလၢနသ့အိၤကသ့လၢတၢ်မၤလိ တခါအံၤအပူၤတက့ၢ်.

၇. တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၵ

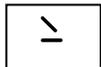
တၢ်သိၣ်လိအတၢ်န့ၣ်ကျဲလၢသရၣ်အဂီၢ်.

- ကတၢ်ကတီၤပၢ်တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၵ အလံာ်က့ၤလၢကဟ်ဖှိၣ်ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အဂီၢ်.
- ကတၢ်ကတီၤပၢ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အက့ၤတဖၣ်လၢကဟ်ဖှိၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်အဂီၢ်.
- ကတၢ်ကတီၤပၢ်ဝီၢ်သြ့ဒ်အမ့ၢ် ထဲ, တဲ, ရှဲ, ဒဲ, ဝဲ, ဖဲ, ဘဲ, မဲ, လဲ, ဟဲ, ဘဲ, ပဲ, ကနဲ, ပနဲ, ဒဲစု, ထဲကူ, အလံာ်က့ၤဒီးအတၢ်ဂီၢ်အလံာ်က့ၤလၢကသူအီၤလၢတၢ်မၤလိ တဘျီအံၤအဂီၢ်.

တၢ်မၤသ့ၣ်နီၣ်က့ၤတၢ်ဟ်ဖှိၣ်-၁, ၵ, -၁, ၵ, ၵ, ၵ, ၵ ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်တဖၣ်.

တချုးစးထီၣ်တၢ်မၤလိအသိးဘၣ်န့ၣ်, သရၣ်ကမၤသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤကိဖိလၢတၢ်သိၣ် မိၢ်ပှၢ် -၁, ၵ, -၁, ၵ, ၵ, ၵ, ၵ ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဟ်ဖှိၣ်အတၢ်သိၣ်ဒီးအခိပညိတဖၣ်ခိဖျိတၢ်ဖးအီၤလၢလၢၢ် သ့ၣ်ဘၣ်လိမ့တမ့ၢ် တၢ်သူဝီၢ်သြ့ဒ်ဒီးတၢ်ဂီၢ်အလံာ်က့ၤတဖၣ်. တုၤဖးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤဝံၤလံာ်ဒီး လဲၤဆူတၢ်မၤလိလၢ တနံၤအံၤအဂီၢ်.

၇.၂ တၢ်ဖးတၢ်ဟ်ဖှိၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၵ အိၣ်ယုာ်ဒီးအခိပညိအသိၣ်.

တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၵ န့ၣ် တၢ်ဖးသိၣ်အီၤလၢ အဲ အိၣ်ဝဲလၢလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အဖိခိၣ်.

တၢ်ဖးလိ (၁)

သရၣ်ဖးဒီးကိဖိဖးပိာ်အံၤ. သူလံာ်က့ၤဒီးဖးအီၤမ့တမ့ၢ် ကွဲးလီၤလၢလၢၢ်သ့ၣ်ဘၣ်လိဒီးဖးအီၤ.

လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်	တၢ်ဖးအသိၣ်
ထ	ၵ	ထဲ
မ	ၵ	မဲ
ဖ	ၵ	ဖဲ
ဝ	ၵ	ဝဲ
ဆ	ၵ	ဆဲ
ဘ	ၵ	ဘဲ
ဒ	ၵ	ဒဲ
လ	ၵ	လဲ
ဟ	ၵ	ဟဲ

တၢ်ဖးလိ (၂)

တၢ်ဟံၣ်ဖှိၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ၵ ဒီးဒူးကဲထီၣ်လၢတီၢ်ဩအိၣ်ဒီးအခိပညိဒီး အတၢ်ဂီၤတဖၣ်. သူလံာ်က့ အိၣ်ဒီးတၢ်ဂီၤတဖၣ်လၢတၢ်ဖး လိအဂီၢ်. သရၣ်ဖးဒီးကိၣ်ဖိဖးပိာ်အခံ.

ၵ

ဖ

ၵ

မ

ၵ

ဘ

ၵ

ဖ

တၢ်ဂဲၤလိာ်က့ - ယုထၢတၢ်လိာ်က့လၢတၢ်ဟ့ၣ်ဟံၣ်အိၣ်အဒိအကျိတခါခါလၢနသူအိၣ်ကသ့လၢ တၢ်မၤလိတခါအံၤအပူၤတက့ၢ်.

တၢ်ဖးလိ (၃)

တၢ်ဖးတၢ်ဟံၣ်ဖှိၣ်အါထီၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်တဖၣ်အိၣ်ယုာ်ဒီးအခိပညိ. သူလံာ်က့ဒီး အတၢ်ဂီၤ တဖၣ်. သရၣ်ဖးဒီးကိၣ်ဖိဖးပိာ်အခံ.

ပဒဲ

ကနဲ

ဒစု

ပနဲ

ထဲကူ

တၢ်လိာ်က့ - ယုထၢတၢ်လိာ်က့လၢတၢ်ဟ့ၣ်ဟံၣ်အိၣ်အဒိအကျိတခါခါလၢနသူအိၣ်ကသ့လၢတၢ်မၤလိ တခါအံၤအပူၤတက့ၢ်.

တၢ်ဖးလိ (၄)

တၢ်ဖးလိကျိၤပဲၤဖုၣ်ဖုၣ်အိၣ်ဒီးအခိပညိတဖၣ်. တချုးဖးလံာ်ကျိၤတဖၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်, ဒူးကွၢ် ဆိဖိသၣ် တၢ်ဂီၤဒီးမၤဖိသၣ်တဲဖျါထီၣ်အတၢ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဂီၤလၢအထံၣ်ဝဲတဖၣ်တ ဘ့ၣ်ဘၣ်တဘ့ၣ်. တုၤကိၣ်ဖိတဲသကိးဝံၤဒီးသရၣ်ဖးကျိၤပဲၤဖုၣ်ဖုၣ်တဖၣ်.

ဒုဒုဒုစု

သဒါအူပနဲ

ပဒဲတဒု

ကနဲအါအါ

တၢ်ဂဲၤလိတဖၣ်

- သရၣ်ကတဲာ်ကတီၤပာ်ကျိၤပုၤလီၤလီၤဆိဆိဒီးတၢ်ဂီၤတဖၣ်လီၤလီၤဆိဆိ.
- သရၣ်ကျးလီၤတၢ်ဂီၤတဘျီၣ်လၢလၢၢ်သ့ၣ်ဘျီၣ်လိၤဒီးကိးထီၣ်ကိးတဖၣ်တဂၤဟဲထီၣ်လၢတီၤမဲာ်ညါ.
- ကိးသရၣ်မၤကိးဖိယုထၢကျိၤပုၤလၢအဘၣ်လိာ်သးဒီးတၢ်ဂီၤဝံၤကျးလီၤဖဲတၢ်ဂီၤအဖီလၢာ်.
- ကိးဖိလၢဆၣ်နီၤတဖၣ်ကွၢ်ဝဲတၢ်ဂီၤဒီးကျိၤပုၤမ့ၢ်ဘၣ်လိာ်သးဒီးကစံးဝဲလၢဘၣ်ဒီးဖးသကိးဝဲကျိၤပုၤအဝဲန့ၣ်. ကိးဖိထီၣ်ကျိၤပုၤလၢတၢ်ဂီၤဖီလၢာ်မ့ၢ်တဘျီၣ်တခီ, မၤကိးဖိအသိတဂၤဟဲမၤစၢၤအိၤ. မၤဒ်အံၤတုၤကိးဖိကိးဂၤဒဲးမၤဘၣ်ဝဲတက့ၢ်. (တၢ်ဂဲၤလိအဂၤဂၤမ့ၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂဲၤသ့)

၇.၂ တၢ်ဖံးတၢ်မၤအတၢ်ဂဲၤလိတဖၣ်.

(က) တၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ပာ်ဒီးဖးဝီၢ်ညါအတၢ်ဖံးတၢ်မၤ.

တၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဒ်သိးကိးဖိကသ့ၣ်ညါလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်အတၢ်ဟံးဖိၣ်ထီၣ် အသးအက့ၢ်အဂီၢ်အိၣ်ဖျၢၣ်လဲၣ်, အသိၣ်လဲၣ်ဒီးအခိပညိၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂဲၤလိ ၁

ကဝီၤဝီၢ်ညါတဖၣ်လၢအလီၤကံာ်လိာ်သးဒီးဝီၢ်ညါအိၣ်လၢတၢ်လွံာ်န့ၣ်အပူၤတက့ၢ်.

အိ -

မဲ	ထ	မဲ	ဖဲ	မဲ	စ	မဲ	တဲ
ထ	ထ	က	ထ	ဘဲ	ထ	သဲ	ထ
တဲ	ထ	တဲ	တဲ	တဲ	တဲ	ဘဲ	တဲ
ဘဲ	ဘဲ	ကံ	ဘဲ	ဘံ	ဘဲ	သံ	ဘဲ
ရှဲ	စု	ရှဲ	ရှဲ	နဲ	ရှဲ	ရု	ရှဲ
ဒဲ	ဒဲ	ပူ	ဒဲ	ဖု	ဒဲ	ဒဲ	အါ
ဖဲ	ဖဲ	ဒု	ဖဲ	ပါ	မ့	ဖဲ	ဖဲ

တၢ်ဂဲၤလိ ၂

တၢ်ပာ်ပနီၣ်ဘျီၣ်လၢဝီၢ်ညါဒ်သိးလိာ်သးတက့ၢ်.

အိ -

ထ	မဲ
တဲ	ဆဲ
ဘဲ	ဟဲ
ဆဲ	တဲ
ဖဲ	ဘဲ
ဟဲ	ထ

တၢ်ဂၤလိ ၃

တၢ်ပၤပနီၣ်ဘျၢလၢတီၢ်ဩဒီးတၢ်ဂီၤဘၣ်လိာ်သးတက့ၢ်.

အဒိ -

ဖ	
ဘ	
မ	
ဖေ	

တၢ်ဂၤလိ ၄

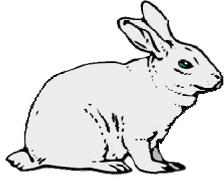
ကဝီၤတီၢ်ဩတဖၣ်လၢအလီၤဂၢ်လိာ်သးဒီးတီၢ်ဩအိၣ်လၢတၢ်လွံၢ်နၢၣ်အပူၤတက့ၢ်.

အဒိ -	ကနဲ	ပဖေ	ကနဲ	ပနဲ	ကနဲ	တနဲ	ကနဲ
	ပနဲ	ပနဲ	တနဲ	ပနဲ	ဖေစု	ပနဲ	ပနဲ
	ပဖေ	ဖေစု	ကဖေ	ပဖေ	ပဖေ	ကနဲ	ပဖေ
	ထဲကူ	ထဲကူ	ကူထံ	ကူထဲ	ထဲကူ	ထဲကူ	ဖဲထူ
	ဖေစု	ကူတဒု	ဖေစု	ကနဲ	ဖေစု	ပနဲ	ဖေစု

တၢ်ဂၤလိ ၅

ကွၢ်တၢ်ဂီၤဒီးကဝီၤပီၢ်သြဲလၢအဘၣ်ကတၢ်တဖျၢၣ်တက့ၢ်.

အဒိ -

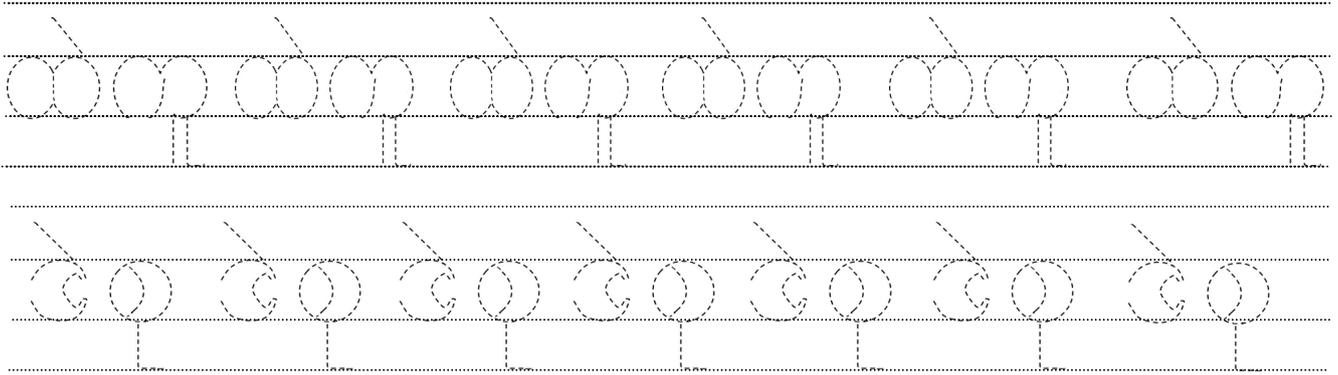
၁.		ကနဲ ပဒဲ ဒဲစု
၂.		ဒဲစု ကနဲ ပဒဲ
၃.		ဒဲစု ကနဲ ပဒဲ
၄.		ထဲကူ ဒဲစု ပဒဲ
၅.		ပဒဲ ထဲကူ ဘဲဝါ

(ခ) တၢ်ကွဲးဒီးဖးအတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်

တၢ်ဂၤလိ ၁ တၢ်ကွဲးထုးစုလီၢ်လၢပနီၣ်ဘျၢအလိၤ.

ပဒဲ ပဒဲ ပဒဲ ပဒဲ ပဒဲ ပဒဲ ပဒဲ ပဒဲ ပဒဲ ပဒဲ

ကနဲ ကနဲ ကနဲ ကနဲ ကနဲ ကနဲ ကနဲ ကနဲ

တၢ်ဂၢၤလိ ၂

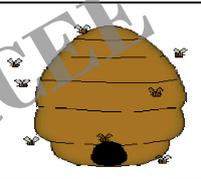
ကွၢ်တၢ်ဂီၤဒီးတၢ်ယီၤပနိၣ်ဘျၢဆူဝီၢ်ဩလၢအဘၣ်လိာ်သးတဖျၢၣ်ဒီးကွဲးဝီၢ်ဩလၢပနိၣ်ဘျၢအလိၤတက့ၢ်.

အိမ် -

ပနဲ		<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
ဇစု		<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
ဇ		<p>.....</p> <p>ပနဲ</p> <p>.....</p>
ပဒဲ		<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
ကနဲ		<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

တၢ်ဂၢၤလိ ၃

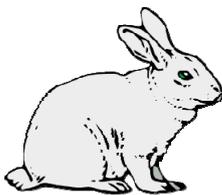
မၤပှၢ်တၢ်လိၤဟံၣ်လၢတီၢ်သြ့တဖၣ်တက့ၢ်.

	ဒဲစု	ဘဲ	ပဒဲ	ကနဲ	ပနဲ
၁.	ပါပါ _____				
၂.	မုဂါအူ _____				
၃.	_____တနု				
၄.	_____တဒါ				
၅.	_____ပါပါ				

တၢ်ဂၢၤလိ ၃

ဃုထၢတီၢ်သြ့လၢတၢ်ဟ့ၣ်လိၤဟံၣ်တဖၣ်ဒီးကွဲးလိၤအီၤလၢတၢ်လိၤဟံၣ်ပူၤတက့ၢ်.

ထဲကူ	ကနဲ	ဖဲ	ဒဲ	ဒဲစု	ပဒဲ	မဲ	ဘဲ	ပနဲ
------	-----	----	----	------	-----	----	----	-----

တၢ်ဂၤလိ ၄

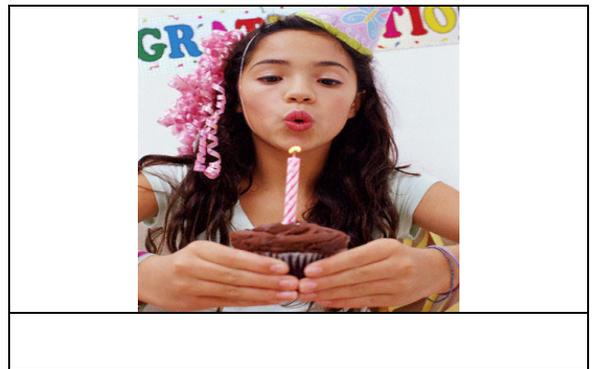
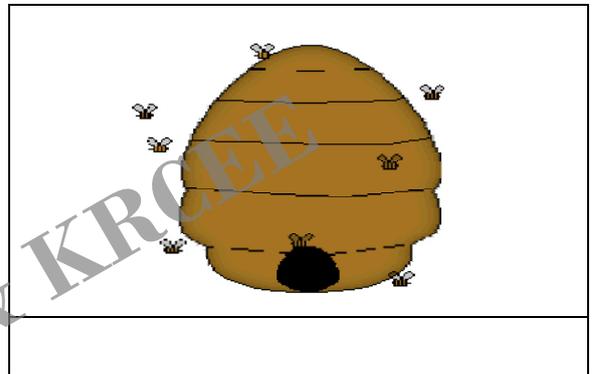
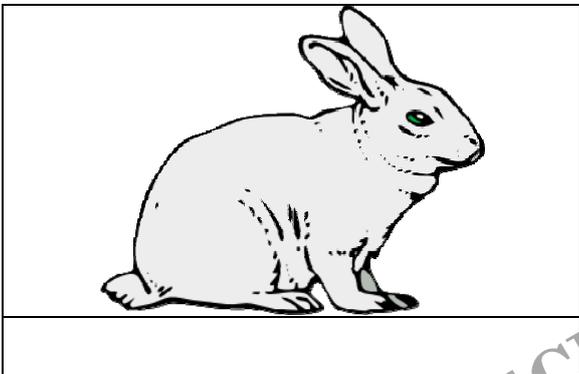
ကွၢ်တၢ်ဂီၤဝံၤဃုထၢကျိၤပဲၤဖျၢၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤပၢ်တဖၣ်ဒီးကွဲးလီၤလၢတၢ်ဂီၤအဖီလၢ်တက့ၢ်.

ပဖဲတဖု

အူပနဲ

ကနဲတဒၢ

မုဂါထါထဲကူ

တၢ်ဂၤလိ ၅

တၢ်ကိးထီၣ်ဝီၢ်သြဲဒီးကိးဖိကွဲးလီၤလၢအလံာ်ပူၤ.

ဘဲ ဖဲ ဟဲ တဲ ဖဲ ပနဲ ကနဲ ပဖဲ ဖဲစု ထဲကူ

တၢ်လိာ်ကွဲး - ဃုထၢတၢ်လိာ်ကွဲးလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပၢ်အီၤအဒိအကျိၤတခါခါလၢနသုအီၤကသုလၢတၢ်မၤလိ တခါအံၤအပူၤတက့ၢ်.

၈. တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ဝဲ

တၢ်သိၣ်လိအတၢ်န့ၣ်ကျဲလၢသရၣ်အဂီၢ်.

- ကတၢ်ကတီၤဟ်တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ဝဲ အလံာ်က့ၤလၢကဟ်ဖျိၣ်ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အဂီၢ်.
- ကတၢ်ကတီၤဟ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အက့ၤတဖၣ်လၢကဟ်ဖျိၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်အဂီၢ်.
- ကတၢ်ကတီၤဟ်ဝီၢ်သြးအမ့ၢ် ထံ, ကိ, ခိ, ဃိ, ဆိ, ရှိ, ဒိ, ဖိ, ဘိ, မိ, လိ, သိ, ဟိ, အိ, အိထံ, ဖိဒါ, ဒိကအိ, ထံကိ, အလံာ်က့ၤဒီးအတၢ်ဂီၤအလံာ်က့ၤ လၢက သူအိၤလၢတၢ်မၤလိ တဘျီအံၤအဂီၢ်.

တၢ်မၤသ့ၣ်နီၣ်က့ၤတၢ်ဟ်ဖျိၣ်-၁, ၂, -၁, ၃, ၄, ၅, ၆, ၇, ၈, ၉ ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်တဖၣ်.

တချးစးထီၣ်တၢ်မၤလိအသိးဘၣ်န့ၣ်, သရၣ်ကမၤသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤကိဖိလၢတၢ်သိၣ် မိၢ်ပှၢ် -၁, ၂, -၁, ၃, ၄, ၅, ၆, ၇, ၈, ၉ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဟ်ဖျိၣ်အတၢ်သိၣ်ဒီးအခိပညိတဖၣ်ခိဖျိတၢ်ဖးအိၤ လၢလၢၤ သ့ၣ်ဘၣ်လိ မ့တမ့ၢ် တၢ်သူဝီၢ်သြးဒီးတၢ်ဂီၤအလံာ်က့ၤတဖၣ်. တုၤဖးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤ ဝဲလံာ်ဒီးလဲၤဆူတၢ်မၤလိလၢ တနံၤအံၤအဂီၢ်.

၈.၁ တၢ်ဖးတၢ်ဟ်ဖျိၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ဝဲ အိၣ်ဃုာ်ဒီးအခိပညိအသိၣ်.

တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ဝဲ န့ၣ် တၢ်ဖးသိၣ်အိၤလၢ အိ ဒီးအိၣ်ဝဲလၢလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အဖိခိၣ်.

တၢ်ဖးလိ (၁)

သရၣ်ဖးဒီးကိဖိဖးပိာ်အခံ. သူလံာ်က့ၤဒီးဖးအိၤ မ့တမ့ၢ်ကွဲးလိလၢလၢၤသ့ၣ်ဘၣ်လိဒီးဖးအိၤ.

လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်	တၢ်ဖးအသိၣ်
ထ	ဝဲ	ထိ
မ	ဝဲ	မိ
ဖ	ဝဲ	ဖိ
ခ	ဝဲ	ခိ
ဆ	ဝဲ	ဆိ
ဘ	ဝဲ	ဘိ
သ	ဝဲ	သိ
က	ဝဲ	ကိ
ဟ	ဝဲ	ဟိ

တၢ်ဖးလိ (၂)

တၢ်ဟံၣ်ဖှိၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ဝဲ ဒီးဒူးကဲထီၣ်လၢဝီၢ်ဩအိၣ်ဒီးအခိပညိဒီး အတၢ်ဂီၤ တဖၣ်. သူလံာ်က့ အိၣ်ဒီးတၢ်ဂီၤတဖၣ်လၢတၢ်ဖး လိအဂီၢ်. သရၣ်ဖးဒီးကိဖိဖးပိာ်အခံ.

ဝဲ
မိ

ဝဲ
သိ

ဝဲ
ဖိ

ဝဲ
ထိ

တၢ်ဂဲၤလိာ်က့ - ယုထၢတၢ်လိာ်က့လၢတၢ်ဟ့ၣ်ဟံၣ်အိၣ်အဒိအကျိတခါခါလၢနသူအိၣ်ကသ့လၢ တၢ်မၤလိတခါအံၤအပူၤတက့ၢ်.

တၢ်ဖးလိ (၃)

တၢ်ဖးတၢ်ဟံၣ်ဖှိၣ်အါထီၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်တဖၣ်အိၣ်ယုာ်ဒီးအခိပညိ. သူလံာ်က့ဒီး အတၢ်ဂီၤ တဖၣ်. သရၣ်ဖးဒီးကိဖိဖးပိာ်အခံ.

ထံကိ	ဒိကအိ	အိထံ	ကံလိ	သိကိ

တၢ်ဂဲၤလိာ်က့ - ယုထၢတၢ်လိာ်က့လၢတၢ်ဟ့ၣ်ဟံၣ်အိၣ်အဒိအကျိတခါခါလၢနသူအိၣ်ကသ့လၢ တၢ်မၤလိတခါအံၤအပူၤတက့ၢ်.

တၢ်ဖးလိ (၄)

တၢ်ဖးလိကျိၤပုၤဖှိၣ်ဖှိၣ်အိၣ်ဒီးအခိပညိတဖၣ်. တချးဖးလံာ်ကျိၤတဖၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်, ဒူးကွၢ် ဆိဖိသၣ်တၢ် ဂီၤဒီးမၤဖိသၣ်တဲဖျါထီၣ်အတၢ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဂီၤလၢအထံၣ်ဝဲတဖၣ်တ ဘ့ၣ်ဘၣ်တဘ့ၣ်. တုၤကိဖိ တဲသကိးဝံၤဒီးသရၣ်ဖးကျိၤပုၤဖှိၣ်ဖှိၣ်တဖၣ်.

ပအံတကံလိ

ဒိကအိဖါသူ

အိထံအါအါ

ပနဲဝါတဘိ

လူသိထံအါအါ

တၢ်ဂဲၤလိတဖၣ်

- သရၣ်ကတဲာ်ကတီၤပာ်ကျိၤပဲၤလီၤလီၤဆိဆိဒီးတၢ်ဂီၤတဖၣ်လီၤလီၤဆိဆိ.
- သရၣ်ကျးလီၤတၢ်ဂီၤတဘျီၣ်လၢလၢာ်သ့ၣ်ဘျီၣ်လိၤဒီးကိးထီၣ်ကိၣ်ဖိတဂၤဟဲထီၣ်လၢတီၤမဲာ်ညါ.
- ကိၣ်သရၣ်မၤကိၣ်ဖိယုထၢကျိၤပဲၤလၢအဘၣ်လိာ်သးဒီးတၢ်ဂီၤဝံၤကျးလီၤဖဲတၢ်ဂီၤအဖိလၢာ်.
- ကိၣ်ဖိလၢဆ့ၣ်နီၤတဖၣ်ကွၢ်ဝဲတၢ်ဂီၤဒီးကျိၤပဲၤမ့ၢ်ဘၣ်လိာ်သးဒီးကစံးဝဲလၢဘၣ်ဒီးဖးသကိးဝဲကျိၤ ပဲၤအဝဲန့ၣ်. ကိၣ်ဖိထီၣ်ကျိၤပဲၤလၢတၢ်ဂီၤဖိလၢာ်မ့ၢ်တဘျီၣ်တခီ,မၤကိၣ်ဖိအသိတဂၤဟဲမၤစၢၤအီၤ. မၤဒ်အံၤတုၤကိၣ်ဖိကိးဂၤဒီးမၤဘၣ်ဝဲတက့ၢ်. (တၢ်ဂဲၤလိအဂုၤဂၤမ့ၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂဲၤသ့)

၈.၂ တၢ်ဖံးတၢ်မၤအတၢ်ဂဲၤလိတဖၣ်.

(က) တၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ပာ်ဒီးဖးဝီၢ်ညါအတၢ်ဂဲၤလိတဖၣ်.

တၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဒ်သိးကိၣ်ဖိကသ့ၣ်ညါလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်အတၢ်ဟံာ်ဖိၣ်ထီၣ် အသးအက့ၢ်အဂီၢ်အိၣ်ဖျါဒ်လဲၣ်, အသိၣ်ဒ်လဲၣ်ဒီးအခီပညိဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂဲၤလိ ၁

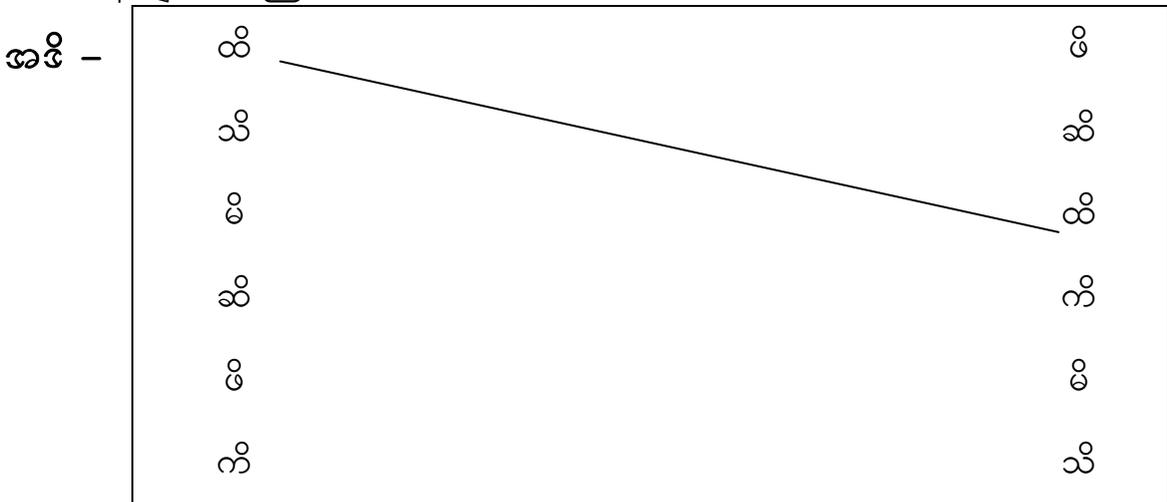
ကဝီၤဝီၢ်ညါတဖၣ်လၢအလီၤကဲာ်လိာ်သးဒီးဝီၢ်ညါအိၣ်လၢတၢ်လွံၢ်န့ၣ်အပူၤတက့ၢ်.

အဒိ -

မိ	ထိ	မိ	ဖိ	မိ	စိ	မိ	တိ
ထိ	ထိ	ကိ	ထိ	ဘိ	ထိ	သိ	ထိ
သိ	ထိ	သိ	ဘိ	သိ	သိ	ဘိ	သိ
ကိ	ထိ	ကိ	ထိ	ကိ	ဟိ	ကိ	ကိ
ဂျိ	ဂျိ	ဂျိ	ဂျိ	နိ	ဂျိ	ဂျိ	ဂျိ
ဒိ	ဒိ	ဝိ	ဒိ	ဖိ	ဒိ	ဒိ	အိ
ဖိ	ဖိ	ဒိ	ဖိ	ဝိ	မိ	ဖိ	ဖိ

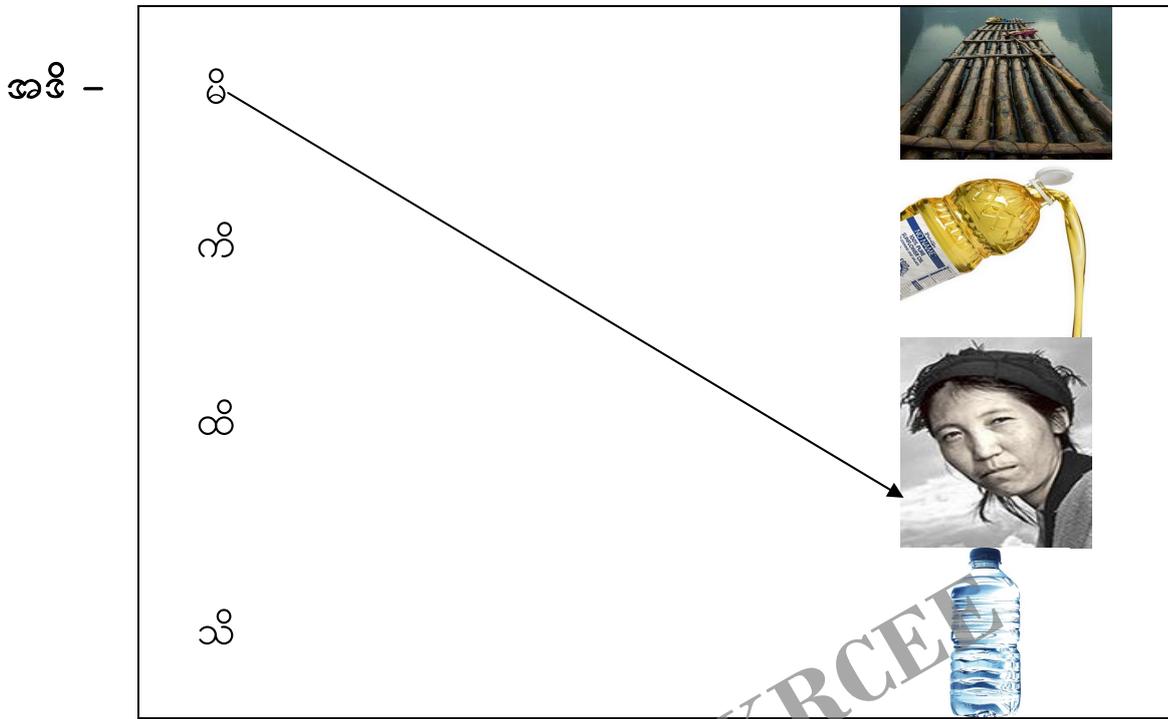
တၢ်ဂဲၤလိ ၂

တၢ်ပာ်ပနီၣ်ဘျီၣ်လၢဝီၢ်ညါဒ်သိးလိာ်သးတက့ၢ်.

တၢ်ဂၤလိ ၃

တၢ်ပၤပနီၣ်ဘျၢလၢတီၢ်ဩဒီးတၢ်ဂီၤဘၣ်လိာ်အသးတက့ၢ်.

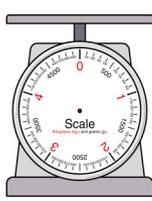
တၢ်ဂၤလိ ၄

ကဝီၤတီၢ်ဩတဖၣ်လၢအလီၤကၢ်လိာ်သးဒီးတီၢ်ဩအိၣ်လၢတၢ်လွံၢ်န့ၣ်အပူၤတက့ၢ်.

အဒိ-

ထံကိ	အိထံ	ထံကိ	သိကိ	ထံကိ	ထံကိ	တုထိ
အိထံ	ဒိကအိ	အိထံ	ဒိကအိ	အိထံ	သိကိ	အိထံ
သိကိ	ကံလိ	သိကိ	ကံလိ	သိကိ	လိပအံ	သိကိ
ကံလိ	သိကိ	ကံလိ	တုထိ	ကံလိ	ဒိကအိ	ကံလိ
ဒိကအိ	ထံကိ	ဒိကအိ	သိကိ	ဒိကအိ	ကံလိ	ဒိကအိ

တၢ်ဂၢၤလိ ၅
 ကွၢ်တၢ်ဂီၤဒီးကဝီၤဝီၢ်သြဲလၢအဘၣ်ကတၢ်တဖျၢၣ်တက့ၢ်.

အဒိ -	၁. 	သကိ ဒိကအိ ဘိသိ
	၂. 	သိကိ အိထံ ကံလိ
	၃. 	ထိ ထံကိ မိမိ
	၄. 	သိကိ ထိ အိထံ
	၅. 	အိထံ ကံလိ သိကိ

(ခ) တၢ်ကွဲးဒီးဖးအတၢ်ဂၢၤလိတဖၣ်
 တၢ်ဂၢၤလိ ၁ တၢ်ကွဲးထုးစုလီၢ်လၢပနိဘျၢအလိၤ.

Handwriting practice lines with dotted circles for tracing. The first row contains six pairs of circles, and the second row contains six groups of three circles.

တၢ်ဂၤလိ ၂

ကွၢ်တၢ်ဂီၤဒီးတၢ်ယီၤပနိၣ်ဘျၢဆူဝီၢ်သြဲလၢအဘၣ်လိာ်သးတဖျၢၣ်ဒီးကွဲးဝီၢ်သြဲလၢပနိၣ်ဘျၢအလိၤတက့ၢ်.

အိ -

မိမိ

အိထံ

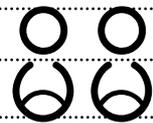
သိ

ဒိကအိ

ကံလိ

တၢ်ဂၤလိ ၃

မၤပှၢ်တၢ်လိပှၢ်လၢဝီၢ်သြ့တဖၣ်တက့ၢ်.

	အိထံ	သိ	ထိ	ကံလိ	မိမိ
၁.	ပါပါတု _____				
၂.	မုဂါ _____				
၃.	တအုတ _____				
၄.	_____ အဖိဒါ				
၅.	ဘိ _____ အါအါ				

တၢ်ဂၤလိ ၄

ယုထၢဝီၢ်သြ့လၢတၢ်ဟ့ၣ်လိပှၢ်တဖၣ်ဒီးကွဲးလိအိၤလၢတၢ်လိပှၢ်တက့ၢ်.

မိမိ	သိ	ထံကိ	ဒိကအိ	ကံလိ	ထိ
					
_____		_____			_____

တၢ်ဂၤလိ ၅

ကွၢ်တၢ်ဂီၤဝံၤဃုထၢကျိၤပှၢ်ဖျၢၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤပာ်တဖၣ်ဒီးကွဲးလီၤလၢတၢ်ဂီၤအဖီလၢတက့ၢ်.

ဒိကအိဖါသူ	မိမိနာမူအဖီသဒါ	မိမိပုအဖီ	ထံသၢကံ
-----------	----------------	-----------	--------

တၢ်ဂၤလိ ၆

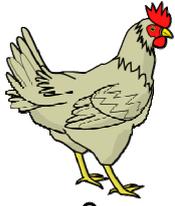
တၢ်ကိးထီၣ်ဝီၢ်သြဲဒီးကွဲးလီၤလၢအလံာ်ပူၤ.

သိ	ဖိ	ဟံ	မိ	ကိ	ထံကိ	သိကိ	ထိဒိကအိ	အိထံ	ကံလိ
----	----	----	----	----	------	------	---------	------	------

တၢ်ဂၤလိာ်ကွဲး - ဃုထၢတၢ်လိာ်ကွဲးလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပာ်အိၤအဒိအကျိတခါခါလၢနသူအိၤကသုလၢ တၢ်မၤလိတခါအံၤအပူၤတက့ၢ်.

တၢ်ဖးလိ (၂)

တၢ်ဟ်ဖျိၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ် ဒီးဒူးကဲထီၣ်လၢတီၢ်ဩအိၣ်ဒီးအခိပညိဒီး အတၢ်ဂီၤ တဖၣ်. သူလံာ်က့ အိၣ်ဒီးတၢ်ဂီၤတဖၣ်လၢတၢ်ဖး လိအဂီၢ်. သရၣ်ဖးဒီးကိၣ်ဖိးပိာ်အခံ.

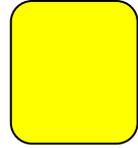
ခိ
ဆိ

ခိ
ဖိ

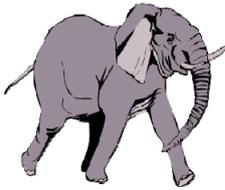
ခိ
လိ

ခိ
ဘိ

တၢ်ဖးလိ (၃)

ဖးကျိၤပဲၤဖျိၣ်ဖျိၣ်ဖိလၢတၢ်ဟ်ဖျိၣ်ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်လၢတၢ်မၤလိတၢ်လံာ်အိၣ်တဖၣ်, အိၣ်ယုာ်ဒီးအခိပညိဒီးအတၢ်ဂီၤတဖၣ်. သူလံာ်က့, တၢ်ဂီၤက့တဖၣ်ဒီးဖးအိၣ်.

ကဆိ

ပလိ

ဆိဖိ

ခိနိ

တကိဖိ

ဆိဖါ

တၢ်ဖးလိ (၄)

တၢ်ဖးလိကျိၤပဲၤဖျိၣ်ဖျိၣ်အိၣ်ဒီးအခိပညိတဖၣ်. တချုးဖးလံာ်ကျိၤတဖၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်, ဒူးက့ၢ် ဆိဖိသၣ် တၢ်ဂီၤဒီးမၤဖိသၣ်တဲဖျါထီၣ်အတၢ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်ပးတၢ်ဂီၤလၢအထံၣ်ဝဲတဖၣ်တ ဘ့ၣ်ဘၣ်တဘ့ၣ်. တုၤကိၣ်ဖိတဲသကိးဝံၤဒီးသရၣ်ဖးကျိၤပဲၤဖျိၣ်ဖျိၣ်တဖၣ်.

ကဆိဖါန့

လိထီတဘိ

ခိနိဘိဝါ

ဆိဖိဘိဘိ

တကိဖိဝါဝါ

ပလိလါလါတကိ

တၢ်ဂၤလိတဖၣ်

- သရၣ်ကတၢ်ကတိၤပၢ်ကျိၤပှၢ်လိၤလိၤဆိဆိဒီးတၢ်ဂီၤတဖၣ်လိၤလိၤဆိဆိ.
- သရၣ်ကျးလိၤတၢ်ဂီၤတဘျီလၢလၢၢ်သ့ၣ်ဘျီလိၤဒီးကိးထီၣ်ကိၣ်ဖိတဂၤဟဲထီၣ်လၢတၢ်မဲၣ်ညါ.
- ကိၣ်သရၣ်မၤကိၣ်ဖိယုထၢကျိၤပှၢ်လၢအဘၣ်လိၢ်သးဒီးတၢ်ဂီၤဝံၤကျးလိၤဖဲတၢ်ဂီၤအဖိလၢ်.
- ကိၣ်ဖိလၢဆ့ၣ်နီၤတဖၣ်ကွၢ်ဝဲတၢ်ဂီၤဒီးကျိၤပှၢ်မ့ၢ်ဘၣ်လိၢ်သးဒီးကစံးဝဲလၢဘၣ်ဒီးဖးသကိးဝဲကျိၤပှၢ်အဝဲန့ၣ်. ကိၣ်ဖိထီၣ်ကျိၤပှၢ်လၢတၢ်ဂီၤဖိလၢ်မ့ၢ်တဘျီတခီ,မၤကိၣ်ဖိအသိတဂၤဟဲမၤစၢၤအိၤ. မၤဒ်အံၤတုၤကိၣ်ဖိကိးဂၤဒီးမၤဘၣ်ဝဲတက့ၢ်. (တၢ်ဂၤလိအဂုၤဂၤမ့ၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂၤသ့)

၉.၂ တၢ်ဂၤလိတဖၣ်.

(က) တၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်မၤဒီးဖးဝီၢ်ညါအတၢ်ဂၤလိတဖၣ်.

တၢ်ဖဲတၢ်မၤတဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဒ်သိးကိၣ်ဖိကသ့ၣ်ညါလံာ်မဲၣ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်အတၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်ထီၣ် အသးအက့ၢ်အဂီၢ်အိၣ်ဖျၢၣ်လဲၣ်, အသိၣ်လဲၣ်ဒီးအခိပညိၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂၤလိ ၁

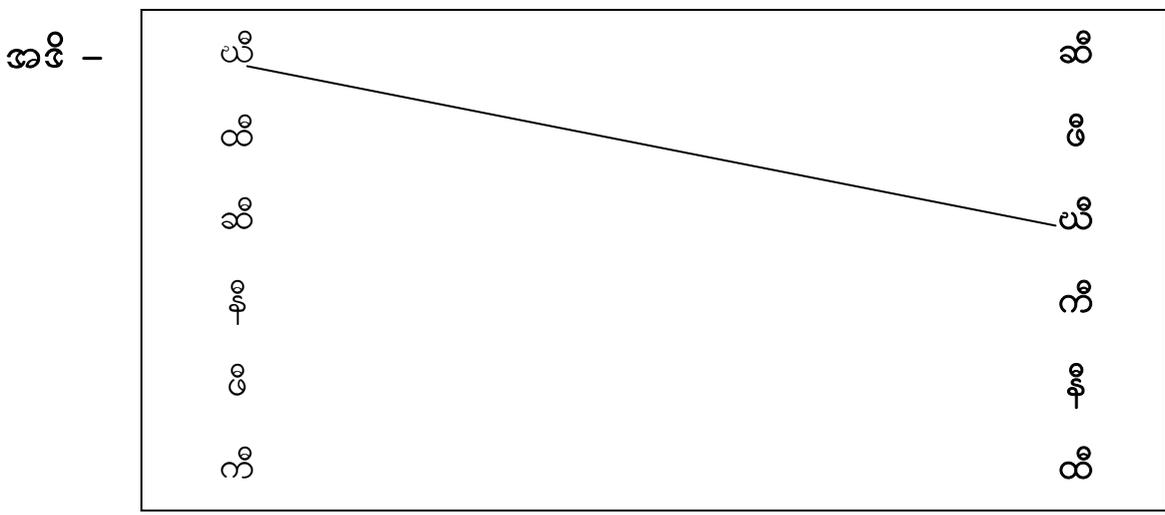
ကဝီၤဝီၢ်ညါတဖၣ်လၢအလိၤကဲၢ်လိၢ်သးဒီးဝီၢ်ညါအိၣ်လၢတၢ်လွံၢ်န့ၣ်အပူၤတက့ၢ်.

အဒိ -

တီ	တီ	မိ	သိ	တီ	ယီ	တီ	ထီ
ထီ	ထီ	ကိ	ထီ	ဘီ	ထီ	သိ	ထီ
သိ	ထီ	သိ	ဘီ	သိ	သိ	ဘီ	သိ
ကိ	ယီ	ကိ	တီ	ကိ	ကိ	ထီ	ကိ
ဂီ	နီ	ဂီ	ဂီ	နီ	ဂီ	ဂီ	ဂီ
နီ	နီ	စိ	နီ	စိ	နီ	နီ	စိ
စိ	စိ	နီ	စိ	ဝီ	မိ	စိ	စိ

တၢ်ဂၤလိ ၂

တၢ်ယီၤပနီၣ်ဘျါလၢဝီၢ်ညါဒ်သိးလိၢ်သးတက့ၢ်.

တၢ်ဂၤလိ ၃

တၢ်ပၤပနီၣ်ဘျၢလၢတီၢ်ဩဒီးတၢ်ဂီၤဘၣ်လိာ်သးတက့ၢ်.

အဒိ -

တၢ်ဂၤလိ ၄

ကဝီၤတီၢ်ဩတဖၣ်လၢအလီၤကလိာ်သးဒီးတီၢ်ဩအိၣ်လၢတၢ်လွံၢ်န့ၣ်အပူၤတက့ၢ်.

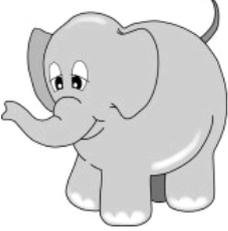
အဒိ -

ကဆီ	ဆီဖိ	ကဆီ	ပလီ	ကဆီ	ကဆီ	တကီဖီ
ဆီဖါ	ဆီဖါ	ပလီ	ဆီဖါ	ကဆီ	ဆီဖိ	ဆီဖါ
ပလီ	တကီဖီ	ပလီ	တကီဖီ	ပလီ	ပလီ	ဆီဖါ
ဆီဖိ	ဆီဖိ	ကဆီ	ဆီဖိ	ကဆီ	ဆီဖါ	ဆီဖိ
တကီဖီ	ပလီ	ဆီဖါ	တကီဖီ	တကီဖီ	ကဆီ	ဆီဖိ

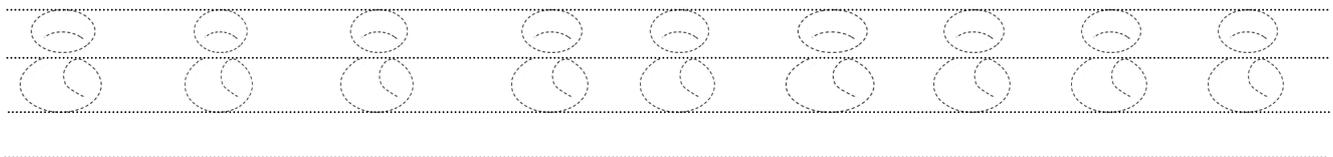
တၢ်ဂဲၤလိ ၅

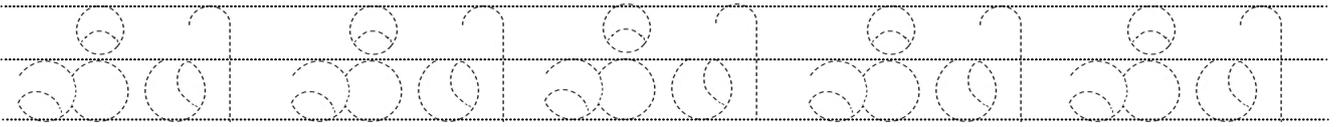
ကွၢ်တၢ်ဂီၤဒီးကဝီၤဝီၢ်သြဲလၢအဘၣ်ကတၢ်တဖျၢၣ်တက့ၢ်.

အဒိ -

၁.		တကီၢ်ဖိ ကဆိ သယီ
၂.		ဆိဖိ တကီၢ်ဖိ ဆိဖါ
၃.		ဆိဖိ ပလီ ဆိဖါ
၄.		ဆိဖိ ပလီ တကီၢ်ဖိ
၅.		ပလီ ဆိဖါ ကဆိ

၁.၄ တၢ်ကွဲးဒီးဖးအတၢ်ဂဲၤလိတဖၣ်
တၢ်ဂဲၤလိ ၁ တၢ်ကွဲးထုးစုလီၢ်လၢပနီၣ်ဘျၢအလိၤ.

တၢ်ဂၢၤလိ ၂

ကွၢ်တၢ်ဂီၤဒီးတၢ်ယီၤပနိၣ်ဘျၢဆူဝီၢ်ဩလၢအဘၣ်လိာ်သးတဖျၢၣ်ဒီးကွဲးဝီၢ်ဩလၢပနိၣ်ဘျၢအလိၤ.

အဒိ -

ဆီဖိ	
ပလီ	
ယီ	
တကီဖိ	
ဆီဖါ	

ဆီဖိ

တၢ်ဂၤလိ ၃

မၤပုၤတၢ်လိၤဟံၤလၢပီၢ်သြဲတဖၣ်တက့ၢ်.

ပလီ	ခိနီ	ကဆိ	ဆိဖိ	လီ
-----	------	-----	------	----

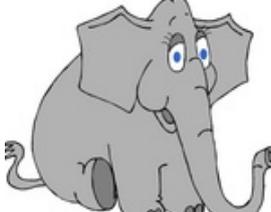
၁။ _____ဘိဘိ

၂။ _____တဘိ

၃။ _____ဖါနူ

၄။ _____လါလါ

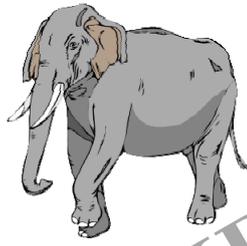
၅။ _____ဘိဝါ

တၢ်ဂၤလိ ၄

ဃုထၢဝီၢ်ဩလၢတၢ်ဟ့ၣ်လိၤပာ်တဖၣ်ဒီးကွဲးလိၤအိၤလၢတၢ်လိၤဟံပူၤတက့ၢ်.

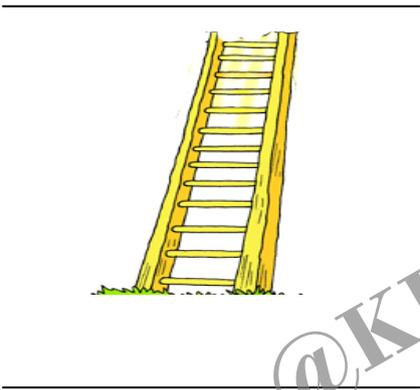
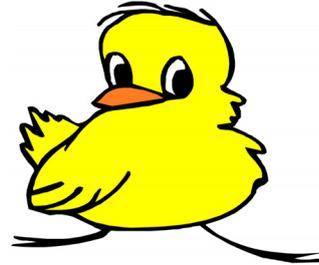
ဖိ ဃီ ဆိဖိ ခိနိ ဆိ ကဆိ တကီဖိ ဆိဖါ ပလိ

တၢ်ဂဲၤလိ ၅

ကွၢ်တၢ်ဂီၤဝံၤဃုထၢကျိၤပုၤဖျၢၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤပာ်တဖၣ်ဒီးကွဲးလီၤလၢတၢ်ဂီၤအဖီလၢတက့ၢ်.

ဆိဖိဘီဘီ	ဃီအထီတဘီ	ခိနီအဘိဝါ	ပလီလါလါတကီ
----------	----------	-----------	------------

@KECD & KRCEE

တၢ်ဂဲၤလိ ၆

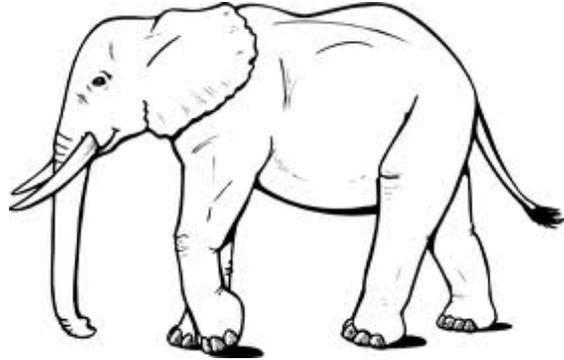
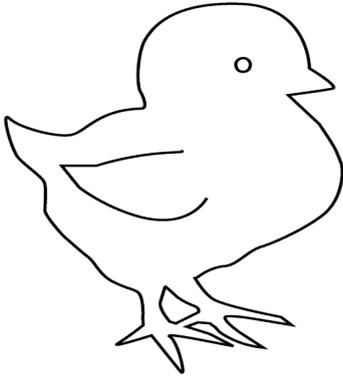
တၢ်ကိးထီၣ်ဝီၢ်ဩဒီးကွဲးလီၤလၢအလံာ်ပူၤ.

ထီ	ဃီ	ဖိ	ဆိ	ပလီ	ခိနီ	ဆိဖါတကီဖိ
----	----	----	----	-----	------	-----------

တၢ်ဂဲၤလိာ်ကွဲး - ဃုထၢတၢ်လိာ်ကွဲးလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပာ်အီၤအဖီအကျါတခါခါလၢနသုအီၤကသုလၢတၢ်မၤလိတခါအံၤအပူၤတက့ၢ်.

တၢ်ဂဲၤလိ ၇

မၤကိၣ်ဖိတိၣ်ထီၣ်တၢ်ဂီၤအလွၢ်ဒီးကွဲးလီၤအမံၤလၢအဖီလၢတက့ၢ်.

တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်အထါ

တၢ်သိၣ်လိအတၢ်န့ၣ်က့ၢ်

(၁) သရၣ်ကွဲးလီၤဟံၣ်ထါအံၤလၢလံာ်က့ၢ်ဖးလံာ်အလိၤ.

(၂) သရၣ်ဘျးလီၤလၢတီၤမဲာ်ညါဒီးဖးယုၤကိၣ်ဖိ.

“တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်အထါ”

တံၣ်နီၣ်(သဝီတါ)

လးပမ့ၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်ဒီးအါ (-ါ)

ကဲထီၣ်ဝဲဒၣ်“လါ”

မးအံၣ်မံၣ်ဒီးခးအ့ၣ် (ံ - ခး)

ဒုးဖိ “မံၣ်ခး”

တးအဲတဲဒီးဆးအါဆါ (ဲ - အါ)

တကြါးပ “တဲဆါ”

စးအုစုဒီးသးအုသူ (ု - သူ)

မိမိအ “စုသူ”

လးအိလိဒီးကးအိကီ (ိ - ကီ)

ပါပါသါ “လိကီ”

တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်ပဖးလိ

တၢ်ညိညိကိၣ်ဖိ.

တၢ်မၤကွၢ်ကဒါက့ၤကိဖိမၤလိန့ၢ်တၢ်လၢတၢ်မၤလိ ၂, ၃ နီး ၄

တၢ်သံကွၢ် (၁)

ကွဲးကညီအလံာ်ခိၣ်ထံးစးထီၣ်လၢအခိၣ်ထံးတူၤလၢအကတၢ်တက့ၢ်.

[Empty box for writing answers]

တၢ်သံကွၢ် (၂)

ကွဲးလီၤကညီအလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်လၢအဘၣ်လိာ်သးနီးတၢ်ဂီၤတက့ၢ်.

[Empty box]

[Empty box]

[Empty box]

[Empty box]

[Empty box]

[Empty box]

[Empty box]

[Empty box]

တၢ်သံကွၢ် (၃)

ကွဲးတၢ်သီၣ်မိၢ်ပှၢ် ၉ ဖျၢၣ်တက့ၢ်.

တၢ်သံကွၢ် (၄)

ကွဲးလီၤတၢ်ပနီၣ် (✓) လၢတၢ်လွံၢ်န့ၢ်အပူၤလၢတီၢ်တြဲအဘၣ်ကတၢၢ်တဖျၢၣ်အမဲၣ်ညါတက့ၢ်.

- ကု
- စု
- ဘု

- လိ
- ထိ
- ဆိ

- ဝု
- ဒု
- ယု

- ဖ
- ဖ
- ဖ

- ဒိ
- ထိ
- ယိ

တၢ်သံကွၢ် (၅)
ကွဲးဝီၢ်ဩလၢတၢ်ဂီၤအဖီလၢတက့ၢ်.

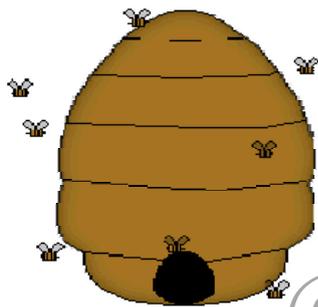

တၢ်သံကွၢ် (၆)

ကွၢ်တၢ်ဂီၤဒီးကွဲးလီၤကျိၤပဲၤဖျၢၣ်ဖျၢၣ်လၢအဖီလၢတက့ၢ်.

တၢ်မၤလိ ၅ တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ ၅ ဖျၢၣ်

တၢ်မၤလိအတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်

- ၁. တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ -ၢ်
- ၂. တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ -ၣ်
- ၃. တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ -း
- ၄. တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ -ၣ်
- ၅. တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ -ၤ
- ၆. တၢ်ဂဲၤလိတဖၣ်
- ၇. တၢ်ဖးလိတၢ်ဂ့ၢ်ဖုၣ်ဖုၣ်ဖိ

တၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်အစၢ

- သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ်, ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ယၢဖုံဒီးဝဲၣ်ဖးနီၤဖးတၢ်သီၣ်ယၢဖုံအကလုာ်တဖၣ်ဒီးအတၢ်သီၣ်အထီၣ်အလီၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးသ့.
- န့ၢ်ပၢၢ်တၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်ကညီအလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်, တၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်သီၣ်ယၢဖုံအသီၣ်လီၢ်တၢ်လီၤဆဲးသ့.
- န့ၢ်ပၢၢ်တၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်ကညီအလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်, တၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၢ်ဒီးတၢ်သီၣ်ယၢဖုံတဖၣ်သ့ဝဲ.
- ဖးဒီးကွဲးဝီၢ်ညါဒီးကျိၤပုၤတဖၣ်သ့.

တၢ်သီၣ်ယၢဖုံအပိးအလီၤလၢအလံာ်ကတဖၣ်

- တၢ်သီၣ်ယၢဖုံအလံာ်ကတဖၣ် -ၢ်, -ၣ်, -း, -ၣ်, -ၤ
- လံာ်ခိၣ်ထံးအလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၢ်အလံာ်ကတဖၣ်
- တၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်, တၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၢ်ဒီးတၢ်သီၣ်ယၢဖုံအလံာ်ကတဖၣ်
- ဝီၢ်ညါလၢတၢ်မၤလိအဂီၢ်ဒီးတၢ်ဂီၤအလံာ်ကတဖၣ်

တၢ်နီၣ် - တၢ်သီၣ်ယၢဖုံတၢ်သီၣ်လိပတီၢ်အံၤ, မ့ၢ်တၢ်အရၣ်ဒိၣ်ကတၢ်ဒီးအကိကတၢ်လၢပုၤဖးလိသီသီလံာ်ကညီတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. ပုၤကအုကစၢလၢလံာ်ကညီကီ, ဒီးပုၤကွဲးလံာ်ကညီအလံာ်ကဒီးကမၣ်အါ ကတၢ်န့ၢ်မ့ၢ်လၢတနၢၤ “တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ” တၢ်မၤလိအပတီၢ်အံၤဘၣ်အယိလီၤ. သရၣ်တဖၣ်မိကသိၣ် လိန့ၢ်ကွံဖိလီၤ တၢ်လီၤဆဲးကဘျၢကဘျၢတပတီၢ်ဘၣ်တပတီၢ်ဒ်တၢ်သီၣ်လိရဲၣ်လီၤဟံာ်အသိး တက့ၢ်.

- လၢကွံဖိအတၢ်ဂဲၤလိကိးကတီၢ်ဒီးန့ၢ်, သရၣ်ကဘၣ်မၤလိယုၤကွံဖိဝံၤမးကွံဖိအနီၢ် ကစၢဒ်ဝဲကမၤက့ၤဝဲန့ၢ်လီၤ.

၁. တၢ်သိၣ်ယၢဖုံ -ၢ်

အၢသံ (-ၢ်) န့ၣ်အသိၣ်ဆူၣ်တစး, အသိၣ်ပၤဒီးထူးအသးယံာ်.

တၢ်သိၣ်လိအတၢ်န့ၣ်ကျဲတဖၣ်.

- ကတၢ်ကတီၤတၢ်သိၣ်ယၢဖုံ -ၢ် အလံာ်က့လၢကဟ်ဖျိၣ်ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အဂီၢ်.
- ကတၢ်ကတီၤလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိၢ်ပုၢ်အလံာ်က့တဖၣ်လၢကဟ်ဖျိၣ်ဒီး တၢ်သိၣ်ယၢဖုံအဂီၢ်.
- ကတၢ်ကတီၤတၢ်ဖးလိတၢ်သိၣ်ဒီးအတီၢ်ဩအလံာ်က့တဖၣ်.
- ကတၢ်ကတီၤဟ်တၢ်သးဝံၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်လိာ်က့လၢကသူအီၤလၢတၢ်မၤလိအံၤအဂီၢ်.

တၢ်မၤသ့ၣ်နီၣ်က့ၤကညီလံာ်ခိၣ်ထံး, တၢ်သိၣ်မိၢ်ပုၢ်ဒီးတီၢ်ဩတဖၣ်.

တချုးစးထီၣ်တၢ်မၤလိအသိးဘၣ်န့ၣ်, သရၣ်ကမၤသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤက့ၢ်ဖိလၢကညီ အလံာ်ခိၣ်ထံး, တၢ်သိၣ်မိၢ်ပုၢ်ဒီးတီၢ်ဩလၢမၤလိတ့ၢ်လံာ်တဖၣ် ခီဖျိတၢ်ဖးအီၤလၢလၢာ်သ့ၣ်ဘၣ်လိာ် မ့တမ့ၢ် တၢ်သူလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီး တၢ်ဂီၤအလံာ်က့တဖၣ် မ့တမ့ၢ် သူတၢ်ဂဲၤလိာ်က့တဖၣ်. သးဝံၣ် ကညီလံာ်ခိၣ်ထံးအတၢ်သးဝံၣ်. တုၤဖးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤဝံၤလံာ် ဒီးလဲၤဆူတၢ်မၤလိလၢတနံၤအံၤအဂီၢ်.

၁.၁ တၢ်ဖးတၢ်ဟ်ဖျိၣ်လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်, တၢ်သိၣ်မိၢ်ပုၢ်ဒီးတၢ်သိၣ်ယၢဖုံ -ၢ် အတၢ်သိၣ်အိၣ်ဒီး အခိပညီတဖၣ်.

(က) တၢ်ဖးလိတၢ်ဟ်ဖျိၣ်တၢ်သိၣ်ယၢဖုံ -ၢ် ယုာ်ဒီးလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဒီး တၢ်သိၣ်မိၢ်ပုၢ် ၉ ဖျၢၣ်. သူလံာ်က့ဒီးဖးအီၤ မ့တမ့ၢ် ကွဲးလိာ်လၢလၢာ်သ့ၣ်ဘၣ်လိာ်ဒီးဖးအီၤ.

လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသိၣ်
က	-ၢ်	ကာ်
စ	-ၢ်	စာ်
ပ	-ၢ်	ပာ်
န	-ၢ်	နာ်

-ၢ်

လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်မိၢ်ပုၢ်	တၢ်သိၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသိၣ်
ပ	ံ	-ၢ်	ပံာ်
စ	ံ	-ၢ်	စံာ်
ဝ	ံ	-ၢ်	ဝံာ်
ဂ	ံ	-ၢ်	ဂံာ်

-ၢ်

လံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်မိၢ်ပုၢ်	တၢ်သိၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသိၣ်
က	-ၢ်	-ၢ်	ကာ်
တ	-ၢ်	-ၢ်	တၢ်
လ	-ၢ်	-ၢ်	လာ်
ဂ	-ၢ်	-ၢ်	ဂၢ်

၂၆

လံာ်ဃာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်ဃာ်ပုၢ်	တၢ်သိၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသိၣ်
ယ	၂	-၂	ယုၢ်
မ	၂	-၂	မုၢ်
ဝ	၂	-၂	ဝုၢ်
ဂ	၂	-၂	ဂုၢ်

၂၇

လံာ်ဃာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်ဃာ်ပုၢ်	တၢ်သိၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသိၣ်
က	၂	-၂	ကုၢ်
ယ	၂	-၂	ယုၢ်
လ	၂	-၂	လုၢ်

၂၈

လံာ်ဃာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်ဃာ်ပုၢ်	တၢ်သိၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသိၣ်
ဃ	၂	-၂	ဃုၢ်
ဝ	၂	-၂	ဝုၢ်
ပ	၂	-၂	ပုၢ်
ဂ	၂	-၂	ဂုၢ်

၂၉

လံာ်ဃာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်ဃာ်ပုၢ်	တၢ်သိၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသိၣ်
တ	၂	-၂	တုၢ်
ရ	၂	-၂	ရုၢ်
မ	၂	-၂	မုၢ်
လ	၂	-၂	လုၢ်

၃၀

လံာ်ဃာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်ဃာ်ပုၢ်	တၢ်သိၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသိၣ်
တ	၃	-၃	တိၢ်
က	၃	-၃	ကိၢ်
မ	၃	-၃	မိၢ်
ဂ	၃	-၃	ဂိၢ်

၃၁

လံာ်ဃာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်ဃာ်ပုၢ်	တၢ်သိၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသိၣ်
တ	၃	-၃	တိၢ်
က	၃	-၃	ကိၢ်
န	၃	-၃	နိၢ်
ယ	၃	-၃	ယိၢ်

ဝီၢ်တြဲအသီ

သူတၢ်ဂီၤဒီးဝီၢ်တြဲအလံာ်က့ဒီးဖးအီၤ.

နာ်

စံာ်

တၢာ်

မ့ၢ်

တီၢ်

ယုာ်

ယုာ်

လၢာ်

ဝီၢ်တြဲလၢအပာ်ယုာ်ဒီးလံာ်ဖျၢၣ်ခံဖျၢၣ်.

သူတၢ်ဂီၤဒီးဝီၢ်တြဲအလံာ်က့ဒီးဖးအီၤ.

တၢ်ကီၢ်

ပနာ်

တၢ်လူၢ်

တၢ်ကီၢ်

(ခ) တၢ်ဂဲၤလိတဖၣ်

တၢ်ဂဲၤလိ ၁

တၢ်ယီၤပနိဘျၢလၢဝီၢ်တြဲဒီးတၢ်ဂီၤဘၣ်လိာ်သးတက့ၢ်.

ယုာ်

လၢာ်

ယုာ်

တီၢ်

တၢ်ဂဲၤလိ ၂

ကွဲးလိၤဝီၢ်ဩလၢအဘၣ်လိၣ်သးဒီးတၢ်ဂီၤတက့ၢ်.

၂. တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ -ၣ်

အးသံ (-ၣ်) န့ၣ်သီၣ်စၢ်ဒီးကပုၣ်,ထုးအသးထီတစဲး.

တၢ်သီၣ်လိအတၢ်န့ၣ်ကျဲတဖၣ်.

- ကတဲာ်ကတီၤတၢ်သီၣ်ယၢဖုံ -ၣ် အလံာ်က့လၢကဟ်ဖှိၣ်ဒီးလံာ်ဃဲာ်ဖျၢၣ်အဂီၢ်.
- ကတဲာ်ကတီၤလံာ်ဃဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၢ်အလံာ်က့တဖၣ်လၢကဟ်ဖှိၣ်ဒီးတၢ်သီၣ်ယၢဖုံအဂီၢ်.
- ကတဲာ်ကတီၤတၢ်ဖးလိတၢ်သီၣ်ဒီးအဝီၢ်ဩအလံာ်က့တဖၣ်.
- ကတဲာ်ကတီၤဟ်တၢ်သးဝံၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်လိာ်က့လၢကသူအီၤလၢတၢ်မၤလိအံၤအဂီၢ်.

တၢ်မၤသ့ၣ်နီၣ်က့ၤတၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၢ်, တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ -ၣ် ဒီးဝီၢ်ဩတဖၣ်.

တချုးစးထီၣ်တၢ်မၤလိအသိးဒဲးဘၣ်န့ၣ်, သရၣ်ကမၤသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤကွံာ်လၢတၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၢ်, တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ -ၣ် ဒီးဝီၢ်ဩလၢမၤလိတၢ်လံာ်တဖၣ်ခိဖျိတၢ်ဖးအီၤလၢလၢၢ် သ့ၣ်ဘၣ်လိၤ မ့တ မ့ၢ်တၢ်သူလံာ်ဃဲာ်ဖျၢၣ် ဒီးတၢ်ဂီၤအလံာ်က့တဖၣ် မ့တမ့ၢ် သူတၢ်ဂဲၤလိာ်က့တဖၣ်. တၢ်ဖးသ့ၣ် နီၣ်ထီၣ်က့ၤဝံၣ်လံာ်ဒီး လဲၤဆူတၢ်မၤလိလၢတနံၤအံၤအဂီၢ်.

၂.၁ တၢ်ဖးတၢ်ဟ်ဖှိၣ်လံာ်ဃဲာ်ဖျၢၣ်, တၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၢ်ဒီးတၢ်သီၣ်ယၢဖုံ -ၣ် အတၢ်သီၣ်အိၣ်ဒီးအစီပညီ တဖၣ်.

(က) တၢ်ဖးလိတၢ်ဟ်ဖှိၣ်တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ -ၣ် ဒီးလံာ်ဃဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၢ် ၉ ဖျၢၣ်.

သူလံာ်က့ဒီးဖးအီၤ မ့တမ့ၢ် ကွဲးလိလၢလၢၢ်သ့ၣ်ဘၣ်လိၤဒီးဖးအီၤ.

-ၣ်

လံာ်ဃဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသီၣ်
ဂ	-ၣ်	ဂ်
န	-ၣ်	န်
ပ	-ၣ်	ပ်
ဝ	-ၣ်	ဝ်

းၣ်

လံာ်ဃဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၢ်	တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသီၣ်
ပ	း	-ၣ်	ပံၣ်
စ	း	-ၣ်	စံၣ်
လ	း	-ၣ်	လံၣ်
တ	း	-ၣ်	တံၣ်

-ၢ်

လံာ်ခဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သီၣ်မိာ်ပုၢ်	တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသီၣ်
ခ	-ၢ	-ၢ်	ခၢ်
ဝ	-ၢ	-ၢ်	ဝၢ်
မ	-ၢ	-ၢ်	မၢ်
လ	-ၢ	-ၢ်	လၢ်

-ၣ်

လံာ်ခဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သီၣ်မိာ်ပုၢ်	တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသီၣ်
ယ	-ၣ်	-ၢ်	ယုၢ်
မ	-ၣ်	-ၢ်	မုၢ်
စ	-ၣ်	-ၢ်	စုၢ်
ဘ	-ၣ်	-ၢ်	ဘုၢ်

-ၤ

လံာ်ခဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သီၣ်မိာ်ပုၢ်	တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသီၣ်
တ	-ၤ	-ၢ်	တူၢ်
ဘ	-ၤ	-ၢ်	ဘူၢ်
ဟ	-ၤ	-ၢ်	ဟူၢ်
အ	-ၤ	-ၢ်	အူၢ်

-ၥ

လံာ်ခဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သီၣ်မိာ်ပုၢ်	တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသီၣ်
ဃ	-ၥ	-ၢ်	ဃုၢ်
ဝ	-ၥ	-ၢ်	ဝုၢ်
ပ	-ၥ	-ၢ်	ပုၢ်
ဂ	-ၥ	-ၢ်	ဂုၢ်

-ၦ

လံာ်ခဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သီၣ်မိာ်ပုၢ်	တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသီၣ်
တ	-ၦ	-ၢ်	တဲာ်
ဃ	-ၦ	-ၢ်	ဃဲာ်
မ	-ၦ	-ၢ်	မဲာ်
ဖ	-ၦ	-ၢ်	ဖဲာ်

၉၅

လံာ်ခဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်မိၢ်ပုၢ်	တၢ်သိၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသိၣ်
တ	၉	-၄	တိၣ်
က	၉	-၄	ကိၣ်
စ	၉	-၄	စိၣ်
ယ	၉	-၄	ယိၣ်

၉၆

လံာ်ခဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်မိၢ်ပုၢ်	တၢ်သိၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသိၣ်
တ	၉	-၄	တိၣ်
ပ	၉	-၄	ပိၣ်
ရ	၉	-၄	ရိၣ်
ရၢ	၉	-၄	ရိၣ်

ဝီၢ်တြဲအသိ

သုတၢ်ဂီၤဒီးဝီၢ်တြဲအလံာ်ကုဒီးဖးအိၤ.

စံာ်

လံာ်

စုာ်

တိၣ်

(ခ) တၢ်ဂဲၤလိတဖၣ်

တၢ်ဂဲၤလိ ၁

ကဝီၤဝီၢ်တြဲလၢအဘၣ်လိာ်သးဒီးတၢ်ဂီၤတက့ၢ်.

တိၣ်

ကိၣ်

အိၣ်

လံာ်

စံာ်

ပံာ်

စုာ်

ဟုာ်

စုာ်

ပံာ်

စံာ်

ပံာ်

တၢ်ဂၤလိ ၂

ကွဲးလိၤဝီၢ်တြဲလၢအဘၣ်လိၣ်သးဒီးတၢ်ဂီၤတက့ၢ်.

၃. တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ -:

ဖျၢၣ်ဆံး (-) န့ၣ်အသီၣ်ဆူၣ်, အသီၣ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်ဖြးကနာ်.

တၢ်သီၣ်လိအတၢ်န့ၣ်ကွဲးတဖၣ်.

- ကတၢ်ကတီၤတၢ်သီၣ်ယၢဖုံ -: အလံာ်က့လၢကဟံာ်ဖျၢၣ်ဒီးလံာ်ဗဲာ်ဖျၢၣ်အဂီၢ်.
- ကတၢ်ကတီၤလံာ်ဗဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၢ်အလံာ်က့တဖၣ်လၢကဟံာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သီၣ်ယၢဖုံအဂီၢ်.
- ကတၢ်ကတီၤတၢ်ဖးလိတၢ်သီၣ်ဒီးအဝီၢ်တြဲအလံာ်က့တဖၣ်.
- ကတၢ်ကတီၤဟံာ်တၢ်သးဝံၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်လိာ်ကွဲးလၢကသူအိၤလၢတၢ်မၤလိအံၤအဂီၢ်.

တၢ်မၤသ့ၣ်နီၣ်က့ၤတၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၢ်, တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ -ၢ်, -ၣ် ဒီးဝီၢ်တြဲတဖၣ်.

တချုးစးထီၣ်တၢ်မၤလိအသီၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်, သရၣ်ကမၤသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤကွဲးလၢတၢ်သီၣ် မိၢ်ပုၢ်, တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ -ၢ် ဒီးဝီၢ်တြဲလၢမၤလိတၢ်လံာ်တဖၣ် ခိဖျိတၢ်ဖးအိၤလၢလၢာ် သ့ၣ်ဘၣ်လိၤ မ့တ မ့ၢ်တၢ်သူလံာ်ဗဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်ဂီၤအလံာ်က့တဖၣ် မ့တမ့ၢ် သူတၢ်ဂၤ လိာ်ကွဲးတဖၣ်. တၢ်ဖးသ့ၣ် နီၣ်ထီၣ်က့ၤဝံၣ်လံာ်ဒီးလဲၤဆူတၢ်မၤလိလၢတနံၤအံၤအဂီၢ်.

၃.၁ တၢ်ဖးတၢ်ဟံာ်ဖျၢၣ်လံာ်ဗဲာ်ဖျၢၣ်, တၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၢ်ဒီးတၢ်သီၣ်ယၢဖုံ -: အတၢ်သီၣ်အိၤဒီးအခိပညီတဖၣ်.

(က) တၢ်ဖးလိတၢ်ဟံာ်ဖျၢၣ်တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ -: ဒီးလံာ်ဗဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၢ် ၉ ဖျၢၣ်.

သူလံာ်က့ဒီးဖးအိၤ မ့တမ့ၢ် ကွဲးလိၤလၢလၢာ်သ့ၣ်ဘၣ်လိၤဒီးဖးအိၤ.

-:

လံာ်ဗဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသီၣ်
ဆ	-:	ဆး
ဝ	-:	ဝး
ခ	-:	ခး
ဝ	-:	ဝး

း:

လံာ်ဗဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၢ်	တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသီၣ်
ဝ	း	-:	ဝံး
စ	း	-:	စံး
ဆ	း	-:	ဆံး
ခ	း	-:	ခံး

-၁-

လံာ်ဃာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်ဃိၢ်ပုၢ်	တၢ်သိၣ်ဃၢဖုံ	တၢ်ဖးအသိၣ်
တ	-၁	-း	တၢး
ဒ	-၁	-း	ဒၢး
မ	-၁	-း	မၢး
လ	-၁	-း	လၢး

-၂-

လံာ်ဃာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်ဃိၢ်ပုၢ်	တၢ်သိၣ်ဃၢဖုံ	တၢ်ဖးအသိၣ်
ခ	-၂	-း	ခး
ဒ	-၂	-း	ဒုး
ဝ	-၂	-း	ဝုး
ဖ	-၂	-း	ဖုး

-၃-

လံာ်ဃာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်ဃိၢ်ပုၢ်	တၢ်သိၣ်ဃၢဖုံ	တၢ်ဖးအသိၣ်
က	-၃	-း	ကူး
ဘ	-၃	-း	ဘူး
ဝ	-၃	-း	ဝူး

-၄-

လံာ်ဃာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်ဃိၢ်ပုၢ်	တၢ်သိၣ်ဃၢဖုံ	တၢ်ဖးအသိၣ်
ဃ	-၄	-း	ဃုး
ဝ	-၄	-း	ဝုး
ပ	-၄	-း	ပုး
ဂ	-၄	-း	ဂုး

-၅-

လံာ်ဃာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်ဃိၢ်ပုၢ်	တၢ်သိၣ်ဃၢဖုံ	တၢ်ဖးအသိၣ်
စ	-၅	-း	စး
ဝ	-၅	-း	ဝဲး
မ	-၅	-း	မဲး
ဒ	-၅	-း	ဒဲး

-၆-

လံာ်ဃာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်ဃိၢ်ပုၢ်	တၢ်သိၣ်ဃၢဖုံ	တၢ်ဖးအသိၣ်
တ	-၆	-း	တိး
က	-၆	-း	ကိး
စ	-၆	-း	စိး
ယ	-၆	-း	ယိး

၂၉

လံာ်ဃာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်	တၢ်သိၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသိၣ်
က	၉	-း	ကိး
ယ	၉	-း	ယိး
န	၉	-း	နိး
ဘ	၉	-း	ဘိး

ဝီၢ်ဩအသီ

သုတၢ်ဂီၤဒီးဝီၢ်ဩအလံာ်က့ၤဒီးဖးအိၤ.

ဆး

ထးရံာ်

မဲး

ပထိး

(ခ) တၢ်ဂဲၤလိတဖၣ်

တၢ်ဂဲၤလိ ၁- တၢ်ယီၤပနီၣ်ဘျၢလၢဝီၢ်ဩဒီးတၢ်ဂီၤဘၣ်လိာ်သးတက့ၢ်.

မဲး

ထးရံာ်

ဆး

ပထိး

တၢ်ဂဲၤလိ ၂

ကွဲးလီၤဝီၢ်ဩလၢအဘၣ်လိာ်သးဒီးတၢ်ဂီၤတက့ၢ်.

၄. တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ -ၣ်

ဟးသံ (-ၣ်) န့ၣ်သီၣ်ဆူၣ်န့ၣ်အးသံတဖဲး, ထုးအသးထီထဲသးအးသံ.

တၢ်သီၣ်လိအတၢ်န့ၣ်ကျဲတဖၣ်.

- ကတဲာ်ကတီၤတၢ်သီၣ်ယၢဖုံ -ၣ် အလံာ်က့ၤလၢကဟ်ဖိုၣ်ဒီးလံာ်ဗဲာ်ဖျၢၣ်အဂီၢ်.
- ကတဲာ်ကတီၤလံာ်ဗဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၢ်အလံာ်က့ၤတဖၣ်လၢကဟ်ဖိုၣ်ဒီးတၢ်သီၣ်ယၢဖုံအဂီၢ်.
- ကတဲာ်ကတီၤတၢ်ဖးလိတၢ်သီၣ်ဒီးအဝီၢ်ဩအလံာ်က့ၤတဖၣ်.
- ကတဲာ်ကတီၤဟ်တၢ်သးဝံၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်လိာ်က့ၤလၢကသူအီၤလၢတၢ်မၤလိအံၤအဂီၢ်.

တၢ်မၤသ့ၣ်နီၣ်က့ၤတၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၢ်, တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ -ၢ်, -ၣ်, -း ဒီးဝီၢ်ဩတဖၣ်.

တချးစးထီၣ်တၢ်မၤလိအသီဒဲးဘၣ်န့ၣ်, သရၣ်ကမၤသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤကိဖိလၢတၢ်သီၣ် မိၢ်ပုၢ်, တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ -ၢ် ဒီးဝီၢ်ဩလၢမၤလိတၢ်လံာ်တဖၣ် ခိဖျိတၢ်ဖးအီၤလၢလၢာ် သ့ၣ်ဘၣ်လိ မ့တ မ့ၢ်တၢ်သူလံာ်ဗဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်ဂီၤအလံာ်က့ၤတဖၣ် မ့တမ့ၢ် သူတၢ်ဂဲၤ လိာ်က့ၤတဖၣ်. တုၤဖးသ့ၣ် နီၣ်ထီၣ်က့ၤဝံၣ်လံးဒီးလဲၤဆူတၢ်မၤလိလၢတနံၤအံၤအဂီၢ်.

၄.၁ တၢ်ဖးတၢ်ဟ်ဖိုၣ်လံာ်ဗဲာ်ဖျၢၣ်, တၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၢ်ဒီးတၢ်သီၣ်ယၢဖုံ -ၣ် အတၢ်သီၣ်အိၣ်ဒီးအခိပညီတဖၣ်.

(က) တၢ်ဖးလိတၢ်ဟ်ဖိုၣ်တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ -ၣ် ဒီးလံာ်ဗဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၢ် ၉ ဖျၢၣ်.

သူလံာ်က့ၤဒီးဖးအီၤ မ့တမ့ၢ် ကွဲးလိလၢလၢာ် သ့ၣ်ဘၣ်လိဒီးဖးအီၤ.

-ၣ်

လံာ်ဗဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသီၣ်
ဆ	-ၣ်	ဆၣ်
ဝ	-ၣ်	ဝၣ်
ခ	-ၣ်	ခၣ်
ည	-ၣ်	ညၣ်

-ၣ်

လံာ်ဗဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၢ်	တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသီၣ်
ထ	◌်	-ၣ်	ထံၣ်
စ	◌်	-ၣ်	စံၣ်
ဆ	◌်	-ၣ်	ဆံၣ်
ခ	◌်	-ၣ်	ခံၣ်

-ၢ်

လံာ်ဗဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သီၣ်မိၢ်ပုၢ်	တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသီၣ်
တ	-ၢ်	-ၣ်	တၢ်
ဒ	-ၢ်	-ၣ်	ဒၢ်
ထ	-ၢ်	-ၣ်	ထၢ်
လ	-ၢ်	-ၣ်	လၢ်

၁၂၂

လံာ်ဃာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သီၣ်ဃိာ်ပုၢ်	တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသီၣ်
ခ	၁	-၃	ခၣ်
လ	၁	-၃	လၣ်
ဖ	၁	-၃	ဖၣ်

၁၂၃

လံာ်ဃာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သီၣ်ဃိာ်ပုၢ်	တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသီၣ်
သ	၁	-၃	သၣ်
ဘ	၁	-၃	ဘၣ်
ခ	၁	-၃	ခၣ်
ထ	၁	-၃	ထၣ်

၁၂၄

လံာ်ဃာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သီၣ်ဃိာ်ပုၢ်	တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသီၣ်
က	၁	-၃	ကၣ်
ဒ	၁	-၃	ဒၣ်
စ	၁	-၃	စၣ်
လ	၁	-၃	လၣ်

၁၂၅

လံာ်ဃာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သီၣ်ဃိာ်ပုၢ်	တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသီၣ်
အ	၁	-၃	အၣ်
ထ	၁	-၃	ထၣ်
မ	၁	-၃	မၣ်
ဒ	၁	-၃	ဒၣ်

၁၂၆

လံာ်ဃာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သီၣ်ဃိာ်ပုၢ်	တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသီၣ်
ထ	၁	-၃	ထီၣ်
က	၁	-၃	ကိၣ်
န	၁	-၃	နိၣ်
ယ	၁	-၃	ယိၣ်

၁၂၇

လံာ်ဃာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သီၣ်ဃိာ်ပုၢ်	တၢ်သီၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသီၣ်
ခ	၁	-၃	ခိၣ်
ဟ	၁	-၃	ဟိၣ်
န	၁	-၃	နိၣ်
ဘ	၁	-၃	ဘိၣ်

ဝီၤတြဲအသီ

သူတၢ်ဂီၤဒီးဝီၤတြဲအလံာ်က့တဖၣ်.

ညၣ်

ထီၣ်

ဘီၣ်

န့ၣ်

ထၢၣ်

ဝၣ်

နီၣ်

ခိၣ်

ဝီၤတြဲလၢအပၣ်ယုၣ်အါထီၣ်ဒီးလံာ်ဖျၢၣ်တဖၣ်.

သူတၢ်ဂီၤဒီးဝီၤတြဲအလံာ်က့တဖၣ်.

တၢ်ညၣ်

စပံးသၣ်

တဲၣ်တီၤသၣ်

တၢ်ဒီးတၢ်လၢၣ်

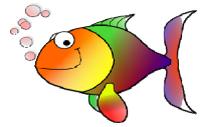
(ခ) တၢ်ဂဲၤလိတဖၣ်

တၢ်ဂဲၤလိ ၁- ကဝီၤဝီၤတြဲလၢအတၢ်လိာ်သးဒီးတၢ်ဂီၤတက့ၢ်.

	ဖိၣ်	ခိၣ်	နီၣ်
	ညၣ်	ဝၣ်	ဆၣ်
	ထၢၣ်	ကၢၣ်	လၢၣ်
	ဖိၣ်	ခိၣ်	ဘီၣ်
	တၢ်ညၣ်	စပံးသၣ်	တဲၣ်တီၤသၣ်

တၢ်ဂဲၤလိ ၂

ကွဲးလိၤတီၢ်ဩလၢအဘၣ်လိာ်သးဒီးတၢ်ဂီၢ်တက့ၢ်.

၅. တၢ်သိၣ်ယၢဖုံ -၁

က့ၣ်ဖိ (-၁) န့ၣ်အသိၣ်လိၤဒီးထူးအသးယံာ်ကတၢၢ်လိၤ.

တၢ်သိၣ်လိအတၢ်နဲၣ်ကျဲအကျိၤအကျဲတဖၣ်.

- ကတဲာ်ကတီၤတၢ်သိၣ်ယၢဖုံ -၁ အလံာ်က့ၣ်လၢကဟံာ်ဖိာ်ဒီးလံာ်ဗဲာ်ဖျၢၣ်အဂီၢ်.
- ကတဲာ်ကတီၤလံာ်ဗဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိာ်ပုၤအလံာ်က့ၣ်တဖၣ်လၢကဟံာ်ဖိာ်ဒီးတၢ်သိၣ်ယၢဖုံအဂီၢ်.
- ကတဲာ်ကတီၤတၢ်ဖးလိတၢ်သိၣ်ဒီးအတီၢ်ဩအလံာ်က့ၣ်တဖၣ်.
- ကတဲာ်ကတီၤဟံာ်တၢ်သးဝံၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်လိာ်က့ၣ်လၢကသုအိၤလၢတၢ်မၤလိအံၤအဂီၢ်.

တၢ်မၤသ့ၣ်နီၣ်က့ၢတၢ်သိၣ်မိာ်ပုၤ, တၢ်သိၣ်ယၢဖုံ -၁, -၁, -း, -ၣ် ဒီးတီၢ်ဩတဖၣ်.

တချုးစးထီၣ်တၢ်မၤလိအသိးဘၣ်န့ၣ်. သရၣ်ကမၤသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၢကိဖိလၢတၢ်သိၣ်မိာ်ပုၤ, တၢ်သိၣ်ယၢဖုံ -၁ ဒီးတီၢ်ဩလၢမၤလိတၢ်လံာ်တဖၣ် ခိဖျိတၢ်ဖးအိၤလၢလၢၢ် သ့ၣ်ဘၣ်လိၤ မ့တမ့ၢ်တၢ်သ့ လံာ်ဗဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်ဂီၢ်အလံာ်က့ၣ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် သူတၢ်ဂဲၤလိာ်က့ၣ်တဖၣ်.

၅.၁ တၢ်ဖးတၢ်ဟံာ်ဖိာ်လံာ်ဗဲာ်ဖျၢၣ်, တၢ်သိၣ်မိာ်ပုၤဒီးတၢ်သိၣ်ယၢဖုံ -၁ အတၢ်သိၣ်အိၣ် ဒီးအခိပညီတဖၣ်.

(က) တၢ်ဖးလိတၢ်ဟံာ်ဖိာ်တၢ်သိၣ်ယၢဖုံ -၁ ဒီးလံာ်ဗဲာ်ဖျၢၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်မိာ်ပုၤ ၉ ဖျၢၣ်.

သူလံာ်က့ၣ်ဒီးဖးအိၤ မ့တမ့ၢ် ကွဲးလိၤလၢလၢၢ် သ့ၣ်ဘၣ်လိၤဒီးဖးအိၤ.

-၁

လံာ်ဗဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသိၣ်
ဃ	-၁	ဃ၁
ဂ	-၁	ဂ၁
မ	-၁	မ၁

-၁

လံာ်ဗဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်မိာ်ပုၤ	တၢ်သိၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသိၣ်
ဝ	◌်	-၁	ဝံ၁
န	◌်	-၁	နံ၁
မ	◌်	-၁	မံ၁
လ	◌်	-၁	လံ၁

-၇၁

လံာ်ဃာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်ဃိၢ်ပုၢ်	တၢ်သိၣ်ဃၢဖုံ	တၢ်ဖးအသိၣ်
န	-၇	-၇	နၢၤ
ဂ	-၇	-၇	ဂၢၤ
ဃ	-၇	-၇	ဃၢၤ
မ	-၇	-၇	မၢၤ

-၇၂

လံာ်ဃာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်ဃိၢ်ပုၢ်	တၢ်သိၣ်ဃၢဖုံ	တၢ်ဖးအသိၣ်
က	-၇	-၇	ကူၤ
တ	-၇	-၇	တူၤ
ဂ	-၇	-၇	ဂူၤ

-၇၃

လံာ်ဃာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်ဃိၢ်ပုၢ်	တၢ်သိၣ်ဃၢဖုံ	တၢ်ဖးအသိၣ်
က	-၇	-၇	ကူၤ
ပ	-၇	-၇	ပူၤ
မ	-၇	-၇	မူၤ
ယ	-၇	-၇	ယူၤ

-၇၄

လံာ်ဃာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်ဃိၢ်ပုၢ်	တၢ်သိၣ်ဃၢဖုံ	တၢ်ဖးအသိၣ်
က	-၇	-၇	က့ၤ
မ	-၇	-၇	မ့ၤ
ဝ	-၇	-၇	ဝ့ၤ
လ	-၇	-၇	လ့ၤ

-၇၅

လံာ်ဃာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်ဃိၢ်ပုၢ်	တၢ်သိၣ်ဃၢဖုံ	တၢ်ဖးအသိၣ်
က	-၇	-၇	ကဲၤ
ဃ	-၇	-၇	ဃဲၤ
စ	-၇	-၇	စဲၤ
လ	-၇	-၇	လဲၤ

-၇၆

လံာ်ဃာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်ဃိၢ်ပုၢ်	တၢ်သိၣ်ဃၢဖုံ	တၢ်ဖးအသိၣ်
တ	-၇	-၇	တိၤ
က	-၇	-၇	ကိၤ
မ	-၇	-၇	မိၤ

၉၂

လံာ်ခဲာ်ဖျၢၣ်	တၢ်သိၣ်မိၢ်ပှၢ်	တၢ်သိၣ်ယၢဖုံ	တၢ်ဖးအသိၣ်
တ	၉	-၂	တီၤ
ဂ	၉	-၂	ဂီၤ
ဃ	၉	-၂	ယီၤ

ဝီၢ်တြဲအသိ

သုတၢ်ဂီၤဒီးဝီၢ်တြဲအလံာ်က့တဖၣ်.

ယၢ

က့ၤ

မ့ၤ

တီၤ

ဝီၢ်တြဲလၢအပၣ်ယုာ်အါထီၣ်ဒီးလံာ်ဖျၢၣ်တဖၣ်.

သုတၢ်ဂီၤဒီးဝီၢ်တြဲအလံာ်က့တဖၣ်.

တကံၤ

တကီၤသၣ်

ထံလူၤသၣ်

တကီၤဆံၣ်သၣ်

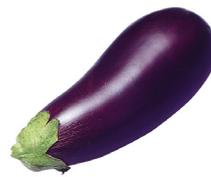
(ခ) တၢ်ဂဲၤလိတဖၣ်

တၢ်ဂဲၤလိ ၁- ကဝီၤဝီၢ်တြဲလၢအဘၣ်လိာ်သးဒီးတၢ်ဂီၤတက့ၢ်.

	က့ၤ	ထုၤ	ဟုၤ
	စ့ၤ	မ့ၤ	လ့ၤ
	ယၢ	မၤ	တၢ
	ကီၤ	လိၤ	တီၤ
	တကံၤ	တကီၤ	ထံလူၤ

တၢ်ဂၤလိ ၂

ကွဲးလိၤဝီၢ်တြိလၢအဘၣ်လိၤသးဒီးတၢ်ဂီၤတက့ၢ်.

၆. တၢ်ဖးလိတၢ်ဂ့ၢ်ဖုၣ်ဖုၣ်ဖိ

တချုးဖးလိၤက့ၢ်တဖၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်, ဒုးကွၢ်ဆိဖိသၣ်တၢ်ဂီၤဒီးမၤဖိသၣ် တဲထီၣ်အတၢ်ဆိကမိၣ် ဘၣ်ယး တၢ်ဂီၤလၢအထံၣ်ဝဲတဖၣ်တဘျီဘၣ်တဘျီတက့ၢ်. ဝီၢ်တြိအသီ

တၢ်ဟံာ်

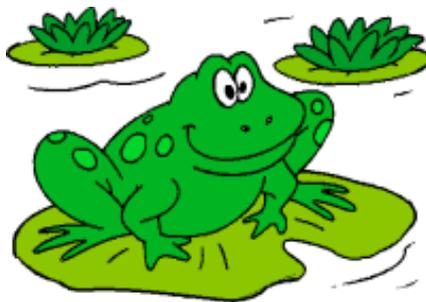

တကီလၣ်

ဒုၣ်အိၣ်တၢ်ဟံာ်

ဒုၣ်အိၣ်လၢကမၤပူၤ

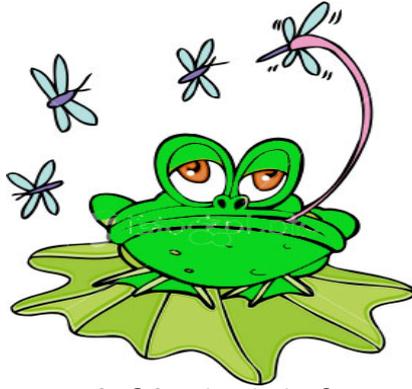
ဆုၣ်နီၤလၢတကီလၣ်လိၤ

ဒုၣ်ဒီးညၣ်တဲသကိးတၢ်

ဒုၣ်ထံၣ်တၢ်ယၢ်ဟဲယူၤပီၤ

ဒုၣ်အိၣ်တၢ်ယၢ်န့ၢ်အါမး

ဒုၣ်ဟၢဖၢကးတူလူ

တၢ်ဂဲၤလိ

- မၤကိၣ်ဖိတီၣ်ထီၣ်တၢ်ဂီၤအလွဲၤတက့ၢ်.
- မၤကိၣ်ဖိကွဲးလီၤတၢ်ဂီၤအမံၤဒီးကျိၤပွဲၤဖုၣ်ဖုၣ်တကျိၤလၢအဘၣ်ယးဒီးတၢ်ဂီၤန့ၣ်တက့ၢ်.
- မၤကိၣ်ဖိခံၣ်ဂၤစုၣ်စုၣ်ဒုးန့ၣ်လိာ်သးအတၢ်ဂီၤဒီးတဲဘၣ်လိာ်သးအတၢ်ဂီၤအဂ့ၢ်.
- ဝံၤမၤကိၣ်ဖိခံၣ်ဂၤစုၣ်စုၣ်ဟဲထီၣ်လၢတၢ်မဲာ်ညါဒီးတဲဖျါအတၢ်ဂီၤအဂ့ၢ်.

@KCED & KRCEE

တၢ်မၤကွၢ်ကဒါက့ၤကိဖိမၤလိန့ၢ်တၢ်လၢတၢ်မၤလိ ၅ အပူၤ

တၢ်သံကွၢ် (၁)

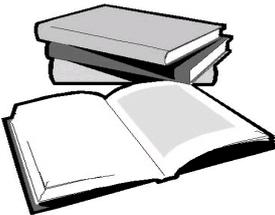
ကွဲးတၢ်သီၣ်ဃၢဖုံ ၅ ဖျၢၣ်တက့ၢ်.

တၢ်သံကွၢ် (၂)

ကွဲးလီၤတၢ်ပနီၣ်(✓) လၢတၢ်လွံၢ်န့ၢ်အပူၤလၢတီၢ်တြိအဘၣ်ကတၢၢ်တဖျၢၣ်အမဲၢ်ညါတက့ၢ်.

- မုၢ်
- တၢၢ်
- န့ၢ်

- လံာ်
- မံာ်
- ယံာ်

- စး
- ဖး
- သး

- ဆၣ်
- လၣ်
- ညၣ်

- မံၤ
- လံၤ
- မ့ၤ

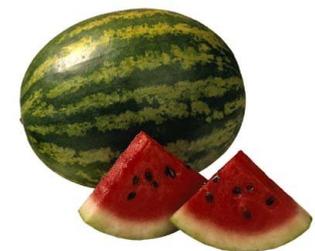
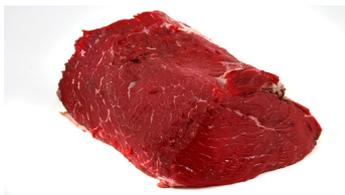
တၢ်သံကွၢ် (၃)

ကွဲးလီၤဝီၢ်ဩလၢတၢ်ဂီၤအဖိလၢတက့ၢ်.

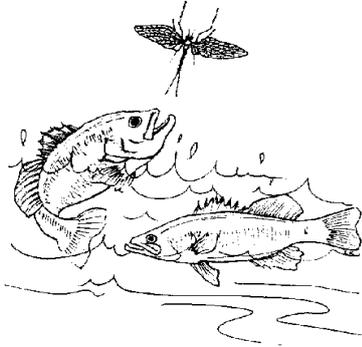

တၢ်သံကွၢ် (၄)
ကွၢ်တၢ်ဂီၤဒီးကွဲးကျိၤပုၤဖုၣ်ဖုၣ်တက့ၢ်.

တၢ်မၤလိ ၆ တၢ်ကတိၤဆးလၢ

တၢ်မၤလိအတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်

၁. တၢ်ယုတၢ်မၤစၢၤဒီးတၢ်စံးဘျးစံးဖှိၣ်

တၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်အစၢ

- သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢ်ဒီးသုတၢ်ယုးယိၣ်ဟံၣ်ကဲအတၢ်ကတိၤတဖၣ်အလီၢ်အကျဲဘၣ်ဘၣ်.
- သ့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်ကဲဒီးတၢ်ကတိၤမုၢ်မုၢ်ဖဲလၢလိၣ်ဘၣ်တၢ်အခါ
- သ့ၣ်ညါတၢ်စံးဘျးစံးဖှိၣ်ဖဲလၢဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤ.
- သ့ဖးဒီးကွဲးဝီၢ်ဩတဖၣ်ဘၣ်ဘၣ်.

တၢ်သိၣ်လိအပိးအလီၢ်လၢအလိၣ်တဖၣ်

- ဝီၢ်ဩအလံာ်က့ၢ်ဂီၣ်တဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်, ဝံသးစူၤ, တၢ်ဘျး
 - ကျိၤပဲၤဖုၣ်အလံာ်က့ၢ်ဂီၣ်တဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်, ယဟဲန့ၢ်လၢတၢ်ပူၤသ့ၣ်ခါ.
- ယလဲၤလၢတၢ်ဟးလီၢ်သ့ၣ်ခါ, ဝံသးစူၤပျဲန့ၢ်ယၤလၢတၢ်ပူၤ, ယသ့နထီၣ်ဒံးဘိသ့ၣ်ခါ, မ့ၢ်
နသ့သ့, မ့ၢ် နလဲၤသ့, မ့ၢ် နဟဲန့ၢ်သ့, မ့ၢ်, နအိၣ်သ့, ယလိာ်ကွဲးဒီးနၤသ့ၣ်ခါ. မ့ၢ်,
နလိာ်ကွဲးသ့.

၁. တၢ်ယုတၢ်မၤစၢၤဒီးတၢ်စံးဘျးစံးဖှိၣ်

တၢ်သိၣ်လိအတၢ်နဲၣ်ကျဲ

- သရၣ်ကတိၤကတိၤမၤတၢ်သိၣ်လိပိးလီၢ်လၢအလိၣ်တဖၣ်.
- သရၣ်ဒုးနဲၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ကတိၤတဖၣ်တဖျါဘၣ်တဖျါလၢလံာ်က့ၢ်ဂီၣ်အလိၢ်, ဖးယုၤအိၣ်ဒီး တဲ
န့ၢ်ပၢ်က့ၢ်ဖိလၢတၢ်ယုးယိၣ်ဟံၣ်ကဲအတၢ်ကတိၤတဖၣ်ကဘၣ်တၢ်သ့အိၣ်အလီၢ်အကျဲဖဲလဲဒီးဒ်လဲၣ်.
ဝံသးစူၤ, တၢ်ဘျး, ယဟဲန့ၢ်လၢတၢ်ပူၤသ့ၣ်ခါ. မ့ၢ်, နဟဲန့ၢ်သ့. တၢ်ဘျး.
ယလဲၤလၢတၢ်ဟးလီၢ်သ့ၣ်ခါ, မ့ၢ်, နလဲၤသ့. ဝံသးစူၤပျဲန့ၢ်ယၤလၢတၢ်ပူၤ, မ့ၢ်, ဟဲန့ၢ်.
ယသ့နထီၣ်ဒံးဘိသ့ၣ်ခါ, မ့ၢ်, သ့သ့. ယအိၣ်နကိၣ်တလိၣ်သ့ၣ်ခါ. မ့ၢ်, နအိၣ်သ့.
ယလိာ်ကွဲးဒီးနၤသ့ၣ်ခါ. မ့ၢ်, နလိာ်ကွဲးသ့. ဝံသးစူၤနမၤစၢၤယၤသ့ၣ်ခါ.
မ့ၢ်, ယမၤစၢၤနၤသ့. တၢ်ဘျး.
- တဲဖဲလၢလိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤ န့ၢ်ကဘၣ်သ့တၢ်ကတိၤစးထီၣ်အိၣ်ထံးကဘၣ်မ့ၢ်, ဝံသးစူၤ.....
ဒီးဖဲလၢဒီးန့ၢ် ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤလဲၣ်န့ၢ်ကဘၣ်စံးဆၢက့ၤဝဲ တၢ်ဘျး န့ၢ်လီၤ.
- သရၣ်ဒုးနဲၣ်အိၣ်အတၢ်, တဲလိက့ၢ်ဖိ, က့ၢ်ဖိဒိကန့ၢ်, မၤထွဲဒီးတဲလိ.

၁။ ဝံသးစူၤ, ယဟဲန့ၢ်လၢ တီၤပူၤသ့ၤဧါ။

၂။ မ့ၢ်, နဟဲန့ၢ်သ့။

၃။ တၢ်ဘျး

၁။ ဝံသးစူၤ, ယလဲၤလၢတၢ်ဟး လီၢ်သ့ၤဧါ။

၂။ မ့ၢ်, နလဲၤသ့။

၃။ တၢ်ဘျး

၁။ ဝံသးစူၤ, ယလဲၤအီထံသ့ၤဧါ။

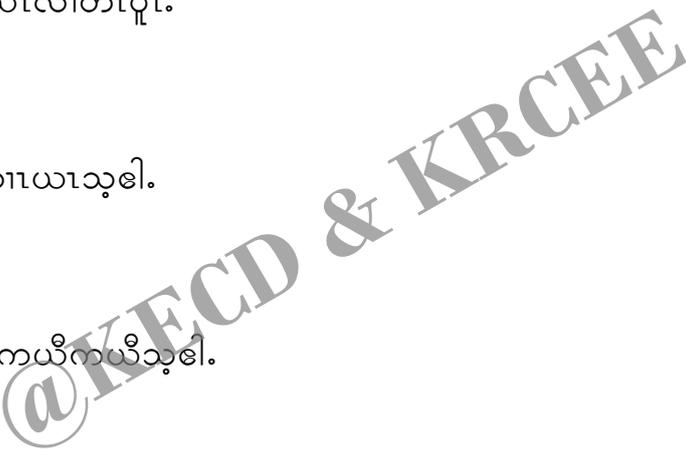
၂။ မ့ၢ်, နလဲၤသ့။

၃။ တၢ်ဘျး

- သရၢ်နီၤဖးလီၤကွီုဖိလၢတီၤပူၤခံဖု. တဖုန့ၣ်သံကွၢ်ဒီးတဖုန့ၣ်စံးဆၢ. တဲသကိးဝဲမ့ၢ်ဝံၤ ဆီတလဲ က့ၤ လၢအတဖုန့ၣ်သံကွၢ်ကဒါက့ၤဒီးတဖုန့ၣ်စံးဆၢကဒါက့ၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂဲၤလိတဖၣ်

- ကွီုဖိ ၁ - ဝံသးစူၤနပျဲယလဲၤတစဲးသ့ၤ.
- ကွီုဖိ ၂ - မ့ၢ်, သ့.
- ကွီုဖိ ၁ - တၢ်ဘျူး.
- ကွီုဖိ ၁ - ဝံသးစူၤ, ဟ့ၣ်လီၢ်ယၤန ထီၣ်ဒံးဘိတစီၢ်သ့ၤ.
- ကွီုဖိ ၂ - မ့ၢ်, သ့.
- ကွီုဖိ ၁ - တၢ်ဘျူး.
- ကွီုဖိ ၁ - ဝံသးစူၤ ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်ယၤနကိၣ်တလိၣ်သ့ၤ.
- ကွီုဖိ ၂ - မ့ၢ်, အိၣ်သ့.
- ကွီုဖိ ၁ - တၢ်ဘျူး.
- ကွီုဖိ ၁ - ဝံသးစူၤပျဲန့ၣ်ယၤလၢတီၤပူၤ.
- ကွီုဖိ ၂ - မ့ၢ်, ဟဲန့ၣ်သ့.
- ကွီုဖိ ၁ - တၢ်ဘျူး.
- ကွီုဖိ ၁ - ဝံသးစူၤ နမၤစၢၤယၤသ့ၤ.
- ကွီုဖိ ၂ - မ့ၢ်, သ့.
- ကွီုဖိ ၁ - တၢ်ဘျူး.
- ကွီုဖိ ၁ - ဝံသးစူၤတဲတၢ်ကယီၢ်ကယီၢ်သ့ၤ.
- ကွီုဖိ ၂ - မ့ၢ်, သ့.
- ကွီုဖိ ၁ - တၢ်ဘျူး.
- ကွီုဖိ ၁ - ဝံသးစူၤ သုးန့ၣ်ယလီၢ် တစဲးသ့ၤ.
- ကွီုဖိ ၂ - မ့ၢ်, သ့.
- ကွီုဖိ ၁ - တၢ်ဘျူး.

၆.၂ တၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သးဆဲးလၢအထီ

ကွီုဖိမူဒါ

ယူဖိးဖံးမၤဒီးပုၤဆုၤ
 သရၢ်တၢ်သိၣ်ဒိကန့ၣ်
 မ့ၢ်ထံၣ်သရၢ်ဆၢဂ့ၤအီၤ
 မ့ၢ်လိၣ်မၤစၢၤဘၣ်မၤလီၤ
 မၤလိတီၢ်န့ၣ်ဒီးမၤထွဲ
 မူဒါယံၢ်မံၤမၤလၢပဲၤ

တၢ်မၤလိ ၇ တၢ်အလွၢ်တဖၣ်

တၢ်မၤလိအတၢ်ဂ့ၢ်

၁. တၢ်လွၢ် ၁၁ ကလုာ်

တၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်အစၢ

- သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢ်တၢ်အလွၢ်လီၤဆီလိာ်သးကလုာ်ဒီးအမံၤအသၣ်တဖၣ်.
- ဖးဒီးကွဲးတၢ်အလွၢ်အမံၤအသၣ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးသ့
- သူဝီၢ်ဩတဖၣ်လၢကျိၤပုၤဖုၣ်ဖုၣ်ဖိသ့.

ဝီၢ်ဩအသီ

ဂီၤ, လါအး, ဃး, ဝါဃး, ဂီၤလုး, ဂီၤဝါ, ဂီၤဘီ

တၢ်အလွၢ်ဒ်အမ့ၢ်, ဝါ, လါဒီးဘီန့ၢ်မၤလိဘၣ်တၢ်လံာ်အယိတမ့ၢ်တၢ်ကတိၤဖျၢၣ်အသီ
လၢအဂီၢ်ဘၣ်.

တၢ်သိၣ်လိအပိးအလီၤလၢအလိာ်တဖၣ်

- ဝီၢ်ဩအလံာ်က့ၢ်ဂျိၣ်တဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်, ဂီၤ, လါ, သူ, ဝါ, ဘီ, လါအး, ဃး, ဝါဃး, ဂီၤလုး, ဂီၤဝါ, ဂီၤဘီ, လိာ်, ကဆီ, ထံၣ်, န့ၣ်, ဖိ, ဆီ, ကွၢ်, ပဒဲ, ထီၣ်, ဘု, ဆ့.
- တၢ်ဂီၤဖးလဲၢ်ဂျိၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်လွၢ်ဒီးအမံၤအသၣ်တဖၣ်.
- တၢ်လိာ်ကွဲး - “ယမ့ၢ်မတၢ်လဲၣ်.”

အဒိ, ယယံလၢဒိၣ်မး

ယအိၣ်ဒီးယလွၢ်အကလုာ်ကလုာ်

တၢ်သ့ၣ်လီၤယလၢကရၢၢ်ပူၤ

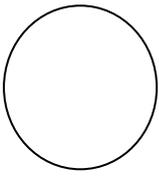
ယကဲမတၢ်လဲၣ်.

တၢ်စံးဆၢ - ဖိ

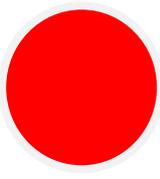
၁. တၢ်လွၢ် ၁၁ ကလုာ်

တၢ်ကွၢ်နီၣ်ဒီးဖးလိတၢ်အလွၢ်တဖၣ်

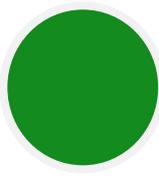
- သရၣ်ဒုးနဲၣ်တၢ်အလွၢ်လၢလံာ်က့ၢ်ဂျိၣ်လီၤ, ဖးယုၤဒီးတဲန့ၢ်ပၢ်ကိၣ်ဖိလၢတၢ်အလွၢ်အကလုာ်ဒီးအမံၤအသၣ်. ကိၣ်ဖိဖးပိာ်သရၣ်ခံ.
- သရၣ်ဒုးနဲၣ်တၢ်အလွၢ်တခါဘၣ်တခါလၢလံာ်က့ၢ်ဂျိၣ်လီၤဒီးသံကွၢ်ကိၣ်ဖိဒီးကိၣ်ဖိစံးဆၢ. သရၣ်သံကွၢ် - တၢ်လွၢ်အဝဲအံၤမ့ၢ်မန့ၢ်လဲၣ်. ကိၣ်ဖိစံးဆၢ - အဂီၢ်.

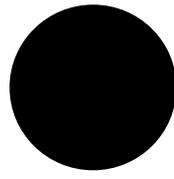
ဝါ

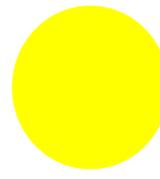
ဂီၤ

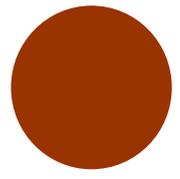
လါ

သူ

ဘီ

ဃး

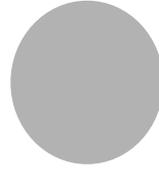
ဂီၤဘီ

လါအဲး

ဂီၤလုး

ဝါယး

ဂီၤဝါ

- သရၣ်နီၤဖးလီၤကွၢ်ဖိခံၤစုၣ်စုၣ်, ဟ့ၣ်လီၤတၢ်အလွၢ်တဘျီ နီၤမၤကွၢ်ဖိသံကွၢ်တၢ်တဂၤနီၤစံးဆၢတၢ်တဂၤ.
- သရၣ်မၤကွၢ်ဖိခံၤဟဲထီၣ်လၢတၢ်မဲာ်ညါနီၤသံကွၢ်လိာ်သးတၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်အလွၢ်တဖၣ်.

တၢ်ကွၢ်နီၣ်နီၣ်ဖးလိကျိၤပဲၤအိၣ်နီၣ်အလွၢ်တဖၣ်.

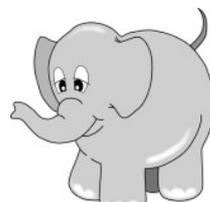
- သရၣ်နုးနဲၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤနီၣ်အလွၢ်တခါဘၣ်တခါလၢလံာ်က့ၣ်လီၤနီၣ်သံကွၢ်ကွၢ်ဖိလၢအလွၢ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်.
- သရၣ်နုးနဲၣ်တၢ်ဂီၤတဘျီဘၣ်တဘျီနီၣ်နီၣ်ဖိစံးဆၢ. သရၣ်သံကွၢ် - လံာ်တဘျီအံၤအလွၢ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်. ကွၢ်ဖိစံးဆၢ - လံာ်တဘျီအံၤအလွၢ်ဂီၤ.

လံာ်ဂီၤတဘျီ

ဆိဖိဘီတဘျီ

ကဆိဝါယးတဖၣ်

ထွံာ်ဃးတဖၣ်

ဖိဂီၤဝါတဖိး

ဒုၣ်လါတဘျီ

ပဒဲးဝါတဖၣ်

ထီၣ်လါအဲးတဘျီ

ကွၢ်သူတဘျီ

ဘုဂီၤဘီတကဒိၣ်

ဆုဂီၤလုးတဘျီ

- သရၣ်နီၤဖးလီၤကိဖိခံၣ်စ့ၣ်စ့ၣ်, ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤအလွၢ်တဘျီၣ် ဒီးမၤကိဖိသံၣ်ကွၢ် တၢ်တဂၤဒီးစံးဆၢတၢ်တဂၤ.
- သရၣ်မၤကိဖိခံၣ်ဂၤဟဲထီၣ်လၢတၢ်မဲာ်ညါဒီးသံၣ်ကွၢ်လိာ်သးတၢ်ဘၣ်ပးတၢ်ဖိတၢ်လံၤအလွၢ်တဖၣ်.

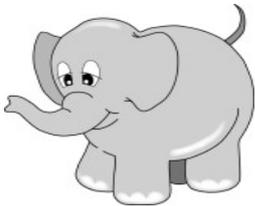
တၢ်ဂဲၤလိအတၢ်မၤတဖၣ်

- တချုးနစးထီၣ်မၤန့ၢ်ကိဖိတၢ်ဂဲၤလိအတၢ်မၤတဖၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်, မၤသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤ ကိဖိတဖၣ် လၢတၢ်အလွၢ်အမံၤအသၣ်တဖၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ဂဲၤလိ ၁

ကွၢ်တၢ်ဂီၤအလွၢ်ဒီးကွဲးလီၤတၢ်အလွၢ်လၢအဘၣ်လိာ်သးဒီးတၢ်ဂီၤလၢတၢ်လီၤဟိပူၤဝံၤဖးလိာ် ကျိၤတက့ၢ်.

လါ	သူ	ဘီ	ဝါ	ဂီၤလုး	ပး	ဝါပး	ဂီၤဝါ	ဘီဂီၤ
----	----	----	----	--------	----	------	-------	-------

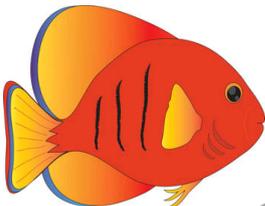
ကဆိ _____

သက့ံ _____

တကီလၣ် _____

ညၣ် _____

တကီဖိ _____

ဆၣ် _____

မ့ၤ _____

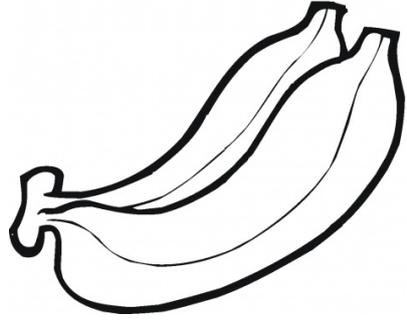
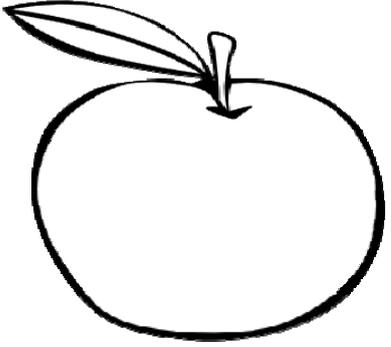
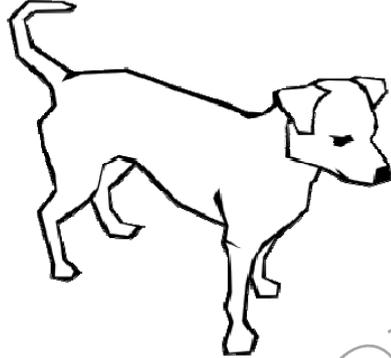
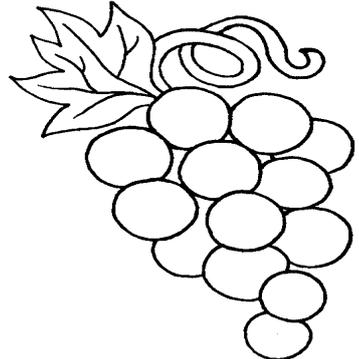
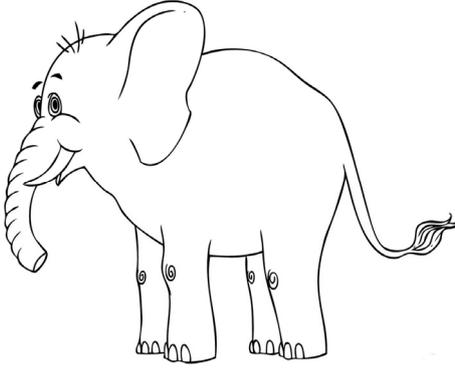
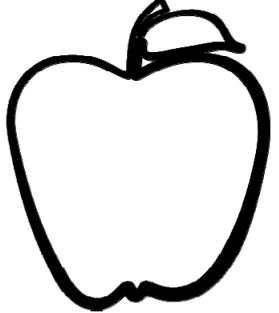

ဆိ _____

ထီၣ် _____

တၢ်ဂၤလိ ၂
တီၣ်ထီၣ်တၢ်ဂီၤအလွၢ်ဒ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤပၢ်အသိးတက့ၢ်.

<p>လိ</p> 	<p>ဘီ</p> 	<p>ဂီၤဘီ</p>
<p>သူ</p> 	<p>ဂီၤဝါ</p> 	<p>လိအဲး</p>
<p>ဂီၤလုး</p> 	<p>ဃး</p> 	<p>ဂီၤ</p>

တၢ်မၤလိ ၈ နီၣ်ဂံၢ်

တၢ်မၤလိအတၢ်ဂ့ၢ်

- ၁. နီၣ်ဂံၢ် ၁ တုၤ ၁၀
- ၂. နီၣ်ဂံၢ် ၁၁ တုၤ ၂၀

တၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်အစၢ

- သ့ၣ်ညါ, ဖးဒီးကွဲးနီၣ်ဂံၢ်လၢတၢ်ကတိၤဖျၢၣ်သ့ၣ်လိၤတံၢ်လိၤဆဲး
- သူဝီၢ်တြဲတဖၣ်လၢကတဲဖျါထီၣ်နီၣ်ဂံၢ်သ့ၣ်.

ဝီၢ်တြဲအသီ

နီၣ်ဂံၢ် ၁ တုၤ ၂၀လၢ နီၣ်ဂံၢ်အဖျၢၣ်ဒီးတၢ်ကတိၤဖျၢၣ်.

တၢ်သိၣ်လိအပိးအလိလၢအလိၣ်တဖၣ်

- နီၣ်ဂံၢ်အလံာ်က့ၣ်တဖၣ်.
- နီၣ်ဂံၢ်လၢတၢ်ဂီၤဖးလဲၢ်ရီၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဂီၤတဖၣ်.
- တၢ်လိာ်ကွဲး ဒီးတၢ်သးဝံၣ်

၁. နီၣ်ဂံၢ် ၁ တုၤ ၁၀

- တၢ်သိၣ်လိအတၢ်နဲၣ်ကွဲး**
- မၤသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၣ်တၢ်မၤလိ ၈ ခိဖျါတၢ်သူလံာ်က့ၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်လိာ်ကွဲး.
 - ဖးနီၣ်ဂံၢ်တၢ်တုၤတဆံယုာ်ဒီးအတၢ်ကတိၤအဖျၢၣ်တဖၣ်. နီၣ်ဂံၢ် တနီၤကွဲးဖိကမၤလိ တၢ်လံာ်လၢတၢ်မၤလိအပူၤကွဲးတဖၣ်.
 - သူလံာ်က့ၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ဂီၤဖးလဲၢ်.
 - **တၢ်လိာ်ကွဲး - တၢ်ပြၢ**
 နီၤဖးလိၤကွဲးဖိခံဖုၣ်သးသိး. တဖုန့ၣ်ဟ့ၣ်လိၤလံာ်က့ၣ်အိၣ်ဒီး နီၣ်ဂံၢ်သ့ၣ်ဖျၢၣ်တဖၣ်ဒီး အတဖုန့ၣ်ဟ့ၣ်လိၤနီၣ်ဂံၢ်လၢတၢ်ကွဲးလၢလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်တဖၣ်. သရၣ်ကိးထီၣ်နီၣ်ဂံၢ် ၁ ဒီး ကွဲးဖိလၢအဖိၣ်ယာ်နီၣ်ဂံၢ်အသ့ၣ်ဖျၢၣ်၁ မ့ၢ်ဂ့ၢ်နီၣ်ဂံၢ်အလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ် တၢ် မ့ၢ်ဂ့ၢ်ကဘၣ် ဒူး နဲၣ်ထီၣ်ဝဲဒီးပုၤလၢအနဲၣ်ထီၣ်ဝဲဆိတၢ်နၢၤဝဲလိၤ. ဂဲၤလိာ်ကွဲးတုၤကွဲးဖိကိးဂၤဒဲးဂဲၤဘၣ် ဝဲဒီးကရူၢ်လၢအမၤန့ၢ်အမးအါတဖုန့ၣ်နၢၤဝဲလိၤ.
 (တၢ်လိာ်ကွဲးအဂ့ၢ်အဂၤမ့ၢ်အိၣ်လိာ်ကွဲးသ့.)
 - တၢ်သးဝံၣ် (ယုထၢတၢ်သးဝံၣ်လၢအဘၣ်ယးဒီးနီၣ်ဂံၢ်လၢတၢ်ပာ်ဖျိၣ်တၢ်သးဝံၣ်အလီၢ်)

(က) ဖးနီၣ်ဂံၢ်ဒီးအတၢ်လိာ်မဲာ်ဖျၢၣ်တဖၣ်

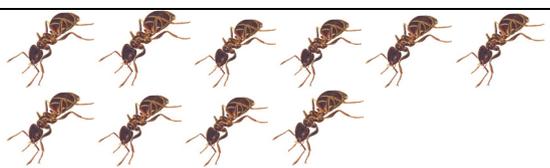
၁	၂	၃	၄	၅
တၢ	ခံ	သၢ	လွံာ်	ယံာ်
၆	၇	၈	၉	၁၀
ယု	ခွံ	ယိး	ခွံ	တဆံ

(ခ) ဖးနီၣ်ဂံၢ်အလိာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အိၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဂီၤ.

တၢ်သံကွၢ် - ညၣ်ပဲၤဘ့ၣ်လဲာ်.

တၢ်စံးဆၢ - ညၣ်တဘ့ၣ်.

သရၢ်မၤလိကိၣ်ဖိလၢတၢ်သံကွၢ်စံးဆၢဝံၤဒီးမၤကိၣ်ဖိခံၤစုာ်စုာ်သံကွၢ်လိာ်သး.

နီၣ်ဂံၢ်လၢလိာ်ဖျၢၣ်	တၢ်ဖိတၢ်လံၤမ့တမ့ၢ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအနီၣ်ဂံၢ်	တၢ်သူနီၣ်ဂံၢ်လၢတီၢ်သြဲပူၤ
တၢ		ညၣ်တဘ့ၣ်
ခံ		ဆိဖိခံဘ့ၣ်
သၢ		ဆၣ်သၢဖျၢၣ်
လွံာ်		ဖိလွံာ်ဖိး
ယံာ်		ထီၣ်ယံာ်ဘ့ၣ်
ယု		ဖိသၣ်ယုဖျၢၣ်
ခွံ		ဘုခုသၣ်ခွံဖျၢၣ်
ယိး		ဘျီၣ်ဘျၢသၣ်ယိးဖျၢၣ်.
ခွံ		ထူခွံလိာ်.
တဆံ		တၢ်အဘ့ၣ်တဆံ.

၂. နီၣ်ဂံၢ် ၁၁ တုၤ ၂၀

တၢ်သိၣ်လိအတၢ်နဲၣ်က့ၤ

- ဖးနီၣ်ဂံၢ်တဆံတၢတုၤခံဆံဒီးအတၢ်ကတိၤအဖျၢၣ်တဖၣ်.
- သူလိာ်က့ၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ဂီၤဖးလဲၢ်မ့တမ့ၢ်ကွဲးလီၤလၢလၢၢ်သ့ၣ်ဘၣ်အလိၤ.

(က) ဖးနီၣ်ဂံၢ်ဒီးအတၢ်လိာ်မဲာ်ဖျၢၣ်တဖၣ်

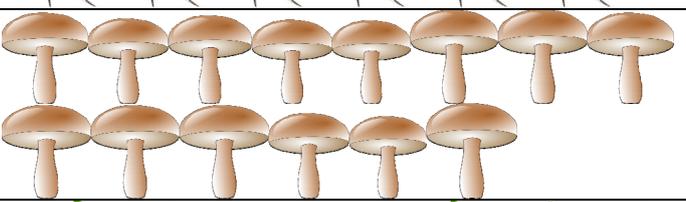
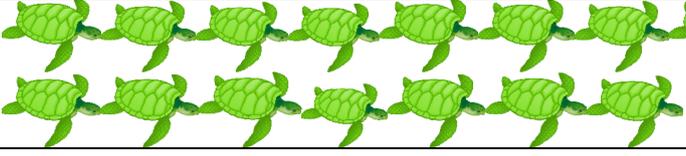
၁၁ တဆံတၢ	၁၂ တဆံခံ	၁၃ တဆံသၢ	၁၄ တဆံလွံာ်	၁၅ တဆံယဲာ်
၁၆ တဆံယု	၁၇ တဆံနွံ	၁၈ တဆံယိး	၁၉ တဆံခွံ	၂၀ ခံဆံ

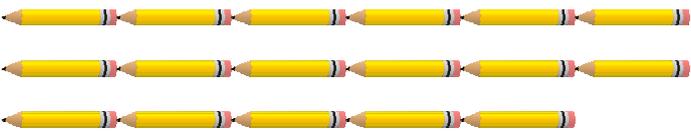
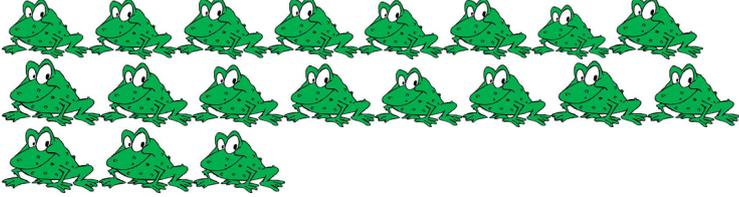
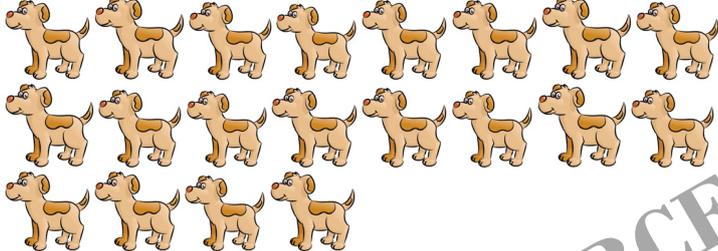
(ခ) ဖးနီၣ်ဂံၢ်အလိာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အိၣ်ယုာ်ဒီးတၢ်ဂီၤ.

တၢ်သံကွၢ် - သက့ၢ်သၣ်အိၣ်ပွဲၤဖျၢၣ်လဲၣ်.

တၢ်စံးဆၢ - သက့ၢ်သၣ်အိၣ်တဆံတဖျၢၣ်.

သရၣ်မၤလိက့ၢ်ဖိလၢတၢ်သံကွၢ်စံးဆၢဝံၤဒီးမၤက့ၢ်ဖိခံဂၤစုာ်စုာ်သံကွၢ်လိာ်သး.

နီၣ်ဂံၢ်လၢလိာ်ဖျၢၣ်	တၢ်ဖိတၢ်လံၤ မ့တမ့ၢ် ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအနီၣ်ဂံၢ်	တၢ်သူနီၣ်ဂံၢ်လၢတီၢ်သြဲပူၤ
တဆံတၢ		သက့ၢ်သၣ်တဆံတဖျၢၣ်.
တဆံခံ		တယုာ်သၣ်တဆံခံဖျၢၣ်.
တဆံသၢ		တၢ်ယၢ်တဆံသၢဘ့ၣ်.
တဆံလွံာ်		ကုၤတဆံလွံာ်ဖိး.
တဆံယဲာ်		ချဲးတဆံယဲာ်ဘ့ၣ်.
တဆံယု		ပံတဆံယုဘိ.

တဆံၣ်နွံ		စၢၢ်ဘိတဆံၣ်နွံဘိ.
တဆံၣ်ယိး		ပနဲတဆံၣ်ယိးဘိ.
တဆံၣ်ခွံ		ဒုၣ်တဆံၣ်ခွံဘုၣ်.
ခံဆံ		ထွံၣ်အဒုခံဆံ.

တၢ်လိာ်ကွဲ - လိာ်ကွဲၤသိးတၢ်လိာ်ကွဲၤလၢအဖီခိၣ်တခါသ့မ့တမ့ၢ်သရၣ်အတၢ်လိာ်ကွဲၤမ့ၢ်အိၣ်လိာ်ကွဲၤသ့ဝဲလီၤ.

၃. တၢ်ဂၤလိအတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်

တၢ်ဂၤလိ ၁

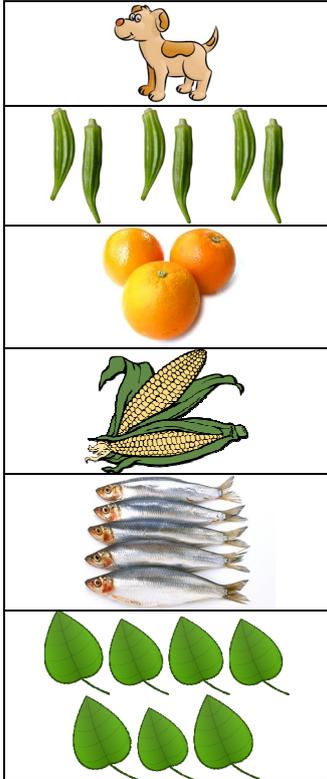
ထီၣ်သတြီၤနီၣ်ဂံၢ်ဒီးနီၣ်ဂံၢ်အလိာ်မဲာ်ဖျၢၣ်ဘၣ်ဘၣ်တက့ၢ်.

အဖီ	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="406 1366 1189 1433">တဆံ</td> <td data-bbox="1189 1366 1257 1433">၁၂</td> </tr> <tr> <td data-bbox="406 1433 1189 1500">ခံဆံ</td> <td data-bbox="1189 1433 1257 1500">၁၈</td> </tr> <tr> <td data-bbox="406 1500 1189 1568">တဆံတၢ</td> <td data-bbox="1189 1500 1257 1568">၁၀</td> </tr> <tr> <td data-bbox="406 1568 1189 1635">တဆံလွံာ်</td> <td data-bbox="1189 1568 1257 1635">၂၀</td> </tr> <tr> <td data-bbox="406 1635 1189 1702">တဆံယိး</td> <td data-bbox="1189 1635 1257 1702">၁၉</td> </tr> <tr> <td data-bbox="406 1702 1189 1769">တဆံခံ</td> <td data-bbox="1189 1702 1257 1769">၁၄</td> </tr> <tr> <td data-bbox="406 1769 1189 1948">တဆံခွံ</td> <td data-bbox="1189 1769 1257 1948">၁၁</td> </tr> </table>	တဆံ	၁၂	ခံဆံ	၁၈	တဆံတၢ	၁၀	တဆံလွံာ်	၂၀	တဆံယိး	၁၉	တဆံခံ	၁၄	တဆံခွံ	၁၁
တဆံ	၁၂														
ခံဆံ	၁၈														
တဆံတၢ	၁၀														
တဆံလွံာ်	၂၀														
တဆံယိး	၁၉														
တဆံခံ	၁၄														
တဆံခွံ	၁၁														

တၢ်ဂၢၤလိ ၃

တီၤလိၤတၢ်ဂီၤဒီးနီၣ်ဂံၢ်ဘၣ်လိၢ်သးတက့ၢ်.

အိၣ်

ယၢ်
ခံ
န့ၣ်
ယု
တၢ
သၢ

တၢ်ဂၢၤလိ ၃

ဂံၢ်တၢ်ဂီၤအနီၣ်ဂံၢ်ဒီးကွဲးလိၤနီၣ်ဂံၢ်အလံၢ်မၤဖျၢၣ်လၢတၢ်လိၤဟံပူၤတက့ၢ်.

	ကဆိ _____ ဖိ.
	တယုၣ်သၣ် _____ ဖျၢၣ်.
	ကနဲ _____ ဘ့ၣ်.
	ယၢ _____ ဖျၢၣ်.
	ဖိ _____ ဖိး.
	ဖိသၣ် _____ ဖျၢၣ်.

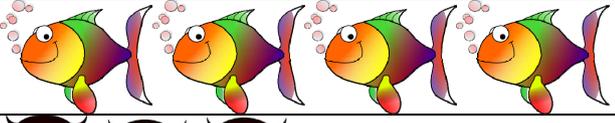
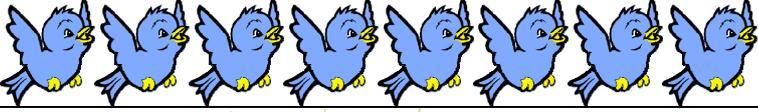
တၢ်ဂၤလိ ၄

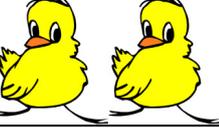
ကွဲးကွၢ်ဆူလိာ်မံၢ်ဖျၢၣ်တက့ၢ်.

၁ _____ တၢ	၂ _____	၃ _____	၄ _____	၅ _____
၆ _____	၇ _____	၈ _____	၉ _____	၁၀ _____
၁၁ _____	၁၂ _____	၁၃ _____	၁၄ _____	၁၅ _____
၁၆ _____	၁၇ _____	၁၈ _____	၁၉ _____	၂၀ _____

တၢ်ဂၤလိ ၅

ကွဲးကွၢ်ဆူကျိၤပဲၤတက့ၢ်.

@KUN & KRCEE

တၢ်မၤလိ ၉ မိၢ်ပှၢ်က့ၢ်ဂီၤတဖၣ်

တၢ်မၤလိအတၢ်ဂ့ၢ်
၁. ယမိၢ်ပှၢ်က့ၢ်ဂီၤတဖၣ်

တၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်အစၢ
➢ သ့ၣ်ညါ, ဖးဒီးကွဲးမိၢ်ပှၢ်က့ၢ်ဂီၤအတၢ်ကိးတဖၣ်သ့ၣ်လိတၢ်လိဆဲး

ဝီၢ်ဩအသီ
မဲာ်ချံ, နါဒု, ကိာ်ပူၤ, နာ်, စု, ခိာ်, စုမုၢ်ကျၢ်, စုနာ်ဘိ, ဖံဘၣ်ခိာ်, ကိာ်ဘိ, ခိာ်ဆူၣ်, ခိာ်, ခိာ်လ့ၣ်ခိာ်, မဲာ်တူၢ်, မဲ, ခိာ်နာ်ခံ, နိးဖံး, ခိာ်မုၢ်ကျၢ်, စုနာ်ခံ

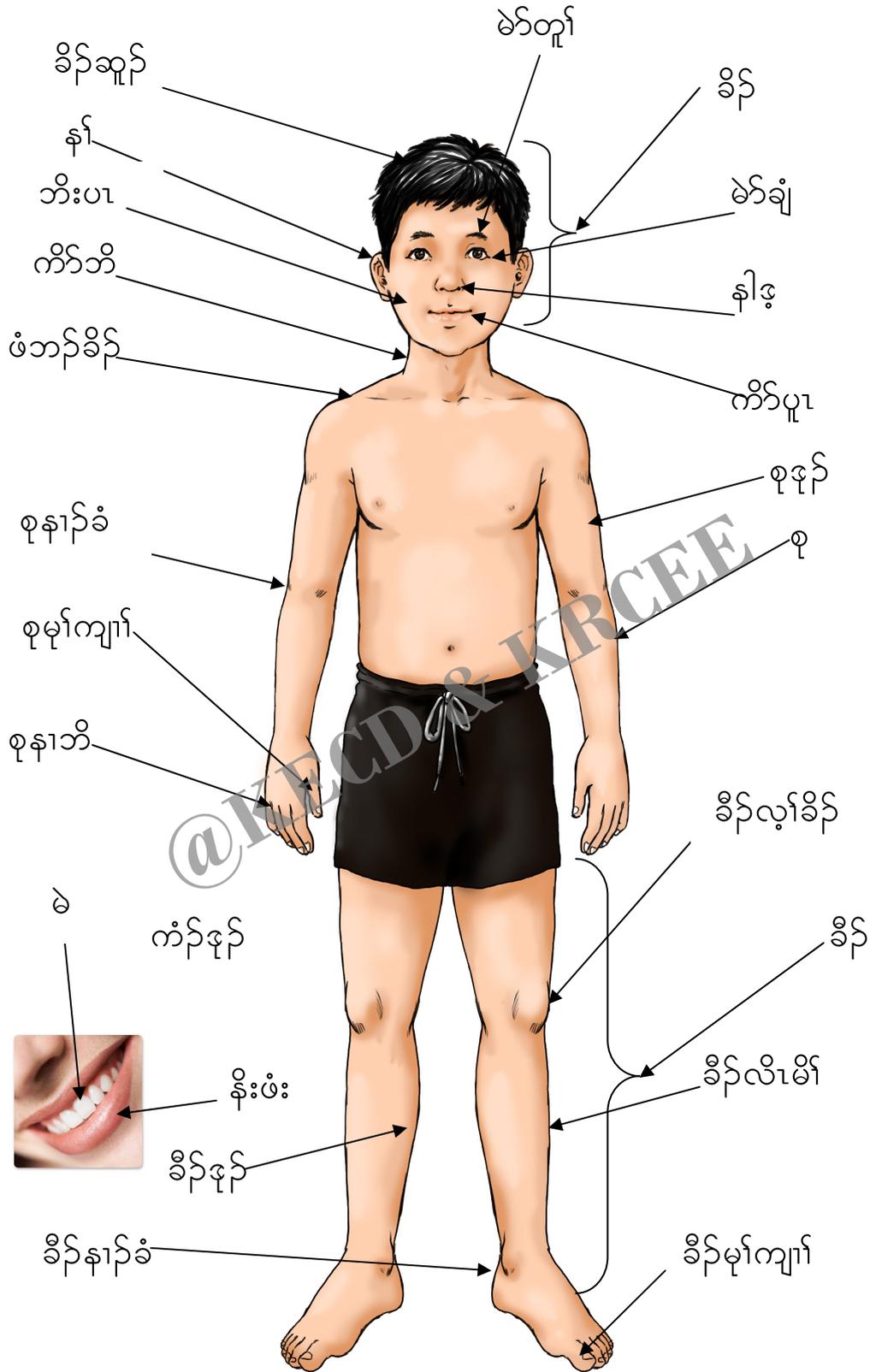
တၢ်သိၣ်လိအပိးအလီၤလၢအလိာ်တဖၣ်
➢ မိၢ်ပှၢ်က့ၢ်ဂီၤဝီၢ်ဩအလံာ်က့ၢ်ဂီၤတဖၣ်.
➢ မိၢ်ပှၢ်က့ၢ်ဂီၤအတၢ်ဂီၤအလံာ်က့ၢ်ဂီၤတဖၣ်.
➢ မိၢ်ပှၢ်က့ၢ်ဂီၤအလံာ်က့ၢ်ဂီၤဖးလဲၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဂီၤတဖၣ်.
➢ တၢ်လိာ်က့ၢ် ဒီးတၢ်သးဝံၣ်

၁. မိၢ်ပှၢ်က့ၢ်ဂီၤတၢ်ကိးတဖၣ်

တၢ်သိၣ်လိအတၢ်နဲၣ်ကျဲ

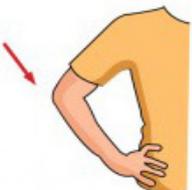
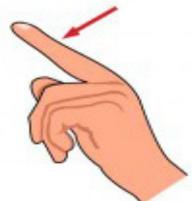
- မၤသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၢ်တၢ်မၤလိ ၉ အတၢ်မၤလိတဖၣ်ခီဖျိတၢ်ဂဲၤလိမ့တမ့ၢ်တၢ်လိာ်က့ၢ်.
- စးထီၣ်တၢ်မၤလိအသီခီဖျိတၢ်ဒုးနဲၣ်တၢ်ဂီၤမ့တမ့ၢ်ဒုးနဲၣ်လိၤကစၢ်ဒဲၣ်အက့ၢ်အဂီၢ်တဖၣ်ဒီးဖးဒုးသ့ၣ်ညါကိာ်ဖိတခါဘၣ်တခါ.
- သရၣ်မၤကိာ်ဖိတဲၤဖျါထီၣ်က့ၢ်ဂီၤမိၢ်ပှၢ်တခါဘၣ်တခါမၤတၢ်မနုၤလဲၣ်. ကိာ်ဖိတဲၤထီၣ်အတၢ်သ့ၣ်ညါနာ်ပာ်ဘၣ်ယးက့ၢ်ဂီၤမိၢ်ပှၢ်လၢအမၤလိဘၣ်တဖၣ်ဝံၤသရၣ်တဲၤနာ်ပာ်ကိာ်ဖိလၢပက့ၢ်ဂီၤမိၢ်ပှၢ်တခါဘၣ်တခါအမူၤဒါတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- သရၣ်ဒုးနဲၣ်မိၢ်ပှၢ်က့ၢ်ဂီၤအဝီၢ်ဩတဖၣ်ဒီးမၤကိာ်ဖိဖးလိအီၤ. သူလံာ်က့ၢ်ဂီၤမ့တမ့ၢ် တၢ်ဂီၤ ဖးလဲၢ်မ့တမ့ၢ်နီၢ်ကစၢ်ဒဲၣ်.
- သရၣ်ဂဲၤလိကိာ်ဖိ - မၤကိာ်ဖိခံၤစုာ်စုာ်သံက့ၢ်လိာ်သးလၢအမိၢ်ပှၢ်က့ၢ်ဂီၤတၢ်ကိးတဖၣ်. အဒိ, ကိာ်ဖိတဂၤသံက့ၢ် - ဒုးနဲၣ်ယၢနမဲာ်ချံ ဒီးကိာ်ဖိအဝဲတဂၤဒုးနဲၣ်အမဲာ်ချံ.

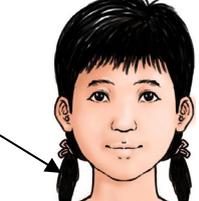
(က) ငှးနဲၣ်နီၢ်ကစၢ်အက့ၢ်ဂီၤဒီးမၤက့ၢ်ဖိတပိာ်အခံ

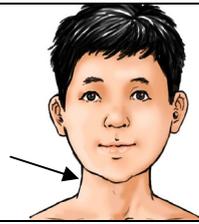
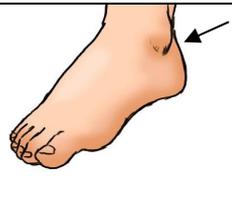

(ခ) သရၣ်ဒုးန့ၣ်လံာ်က့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဂီၤဒီးလံာ်မဲၢ်ဖျၢၣ်တဖၣ်. သရၣ်ဖးဒီးကိၣ်ဖိဖးပိာ်ခံ.

				
မဲၢ်ချ့	မဲ	စု	ကိာ်ပူၤ	ခိၣ်

				
စုနၢ်ခံ	စုနၢ်ဘိ	စုမ့ၢ်ကျၢၢ်	မဲၢ်တူၢ်	နၢ်

				
ခိၣ်	ခိၣ်ဆူၣ်	နၢ်ဒု	ခိၣ်လုၢ်ခိၣ်	ဖံဘၣ်ခိၣ်

			
နိးဖံး	ခိၣ်မ့ၢ်ကျၢၢ်	ကိာ်ဘိ	ခိၣ်နၢ်ခံ

➢ ကိၣ်ဖိသ့ၣ်ညါက့ၢ်ဂီၤမိၢ်ပုၢ်တၢ်ကိးတဖၣ်လံာ်ဒီးသရၣ်ဂဲၤလိာ်က့ၢ်တၢ်လိာ်က့ၢ်. တၢ်လိာ်က့ၢ် - သရၣ်တဲ.....

သရၣ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုၢ်ဒီးကိၣ်ဖိမၤပိာ်ထွဲ. သရၣ်ကဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုၢ်ဒ်အမ့ၢ်, ဖိၣ် လီၤနၢ်ဒု ဒီးသရၣ်တဲဖိၣ်လီၤနၢ်ဒု. ကိၣ်ဖိကဘၣ်မၤပိာ်ထွဲအခံမဲၢ်လၢမ့ၢ်နၢ်ဟူဝဲ တၢ်ကလုၢ် ပၣ်ယုာ်ဒီးသရၣ် အမံၤ. သရၣ်အမံၤမ့ၢ်တပၣ်ယုာ်ဘၣ်န့ၣ်တဘၣ်မၤထွဲဘၣ်. ကိၣ်ဖိမ့ၢ်မၤ ကမၣ်ဘၣ်ဝဲတဂၤ လၢ လၢန့ၣ်ကဘၣ်ဟးထီၣ်လၢတၢ်လိာ်က့ၢ်န့ၣ်အပူၤလီၤ. ပုၤလၢအိၣ် တ့ၢ်က့ၤလၢခံကတၢ်တဂၤန့ၣ် နၢၤဝဲလီၤ. (တၢ်လိာ်က့ၢ်အဂုၤအဂၤမ့ၢ်အိၣ်လိာ်က့ၢ်သ့.)

(ဂ) တၢ်လၢယမိၢ်ပှၢ်မၤသ့
သရၣ်ဒုးသ့ညါကွီုဖိတဖၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်လၢပမိၢ်ပှၢ်မၤသ့တဖၣ်.

ယထံၣ်တၢ်လၢယမဲာ်ချံၣ်သ့.

ယန့ၢ်ဟူတၢ်လၢယန့ၢ်ခံၣ်သ့.

ယန့ၢ်တၢ်လၢယန့ၢ်ဒုးသ့.

ယအ့ၣ်တၢ်လၢယမဲာ်သ့.

ယကျၢ်ကျၢ်လီၤတၢ်လၢယခိၣ်သ့.

ယဖဲစုသ့.

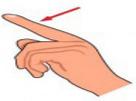
ယဆဲးထူခိၣ်သ့.

၂. တၢ်ဂၤလိအတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်

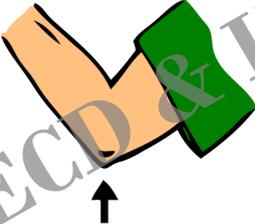
တၢ်ဂၤလိ ၁

ထီၣ်သတြီၤတၢ်ဂီၤဒီးဝီၢ်တြီၣ်ဘၣ်ဘၣ်တက့ၢ်.

မၢ်ချ့	
ကိၣ်ပူၤ	
နၢ်	
မ	
ခိၣ်	
စု	
ခိၣ်	
နၢ်ဒု	
ခိၣ်သူ	
စုနၢ်ဘိ	
ဖံဘၣ်ခိၣ်	
စုနၢ်ခံ	

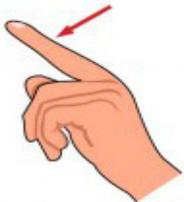
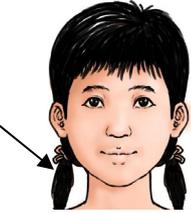
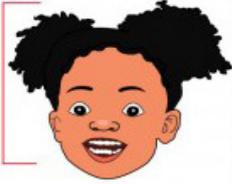
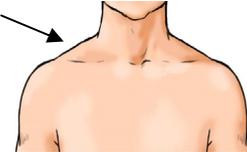
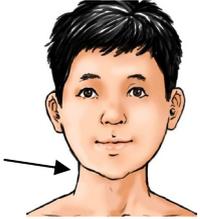
တၢ်ဂၤလိ ၂

ယုထၢပိၢ်တြိလၢအဘၣ်လိာ်သးဒီးတၢ်ဂီၤဝံၤကွဲးလိၤအိၤလၢတၢ်လိၤဟံပူၤတက့ၢ်.

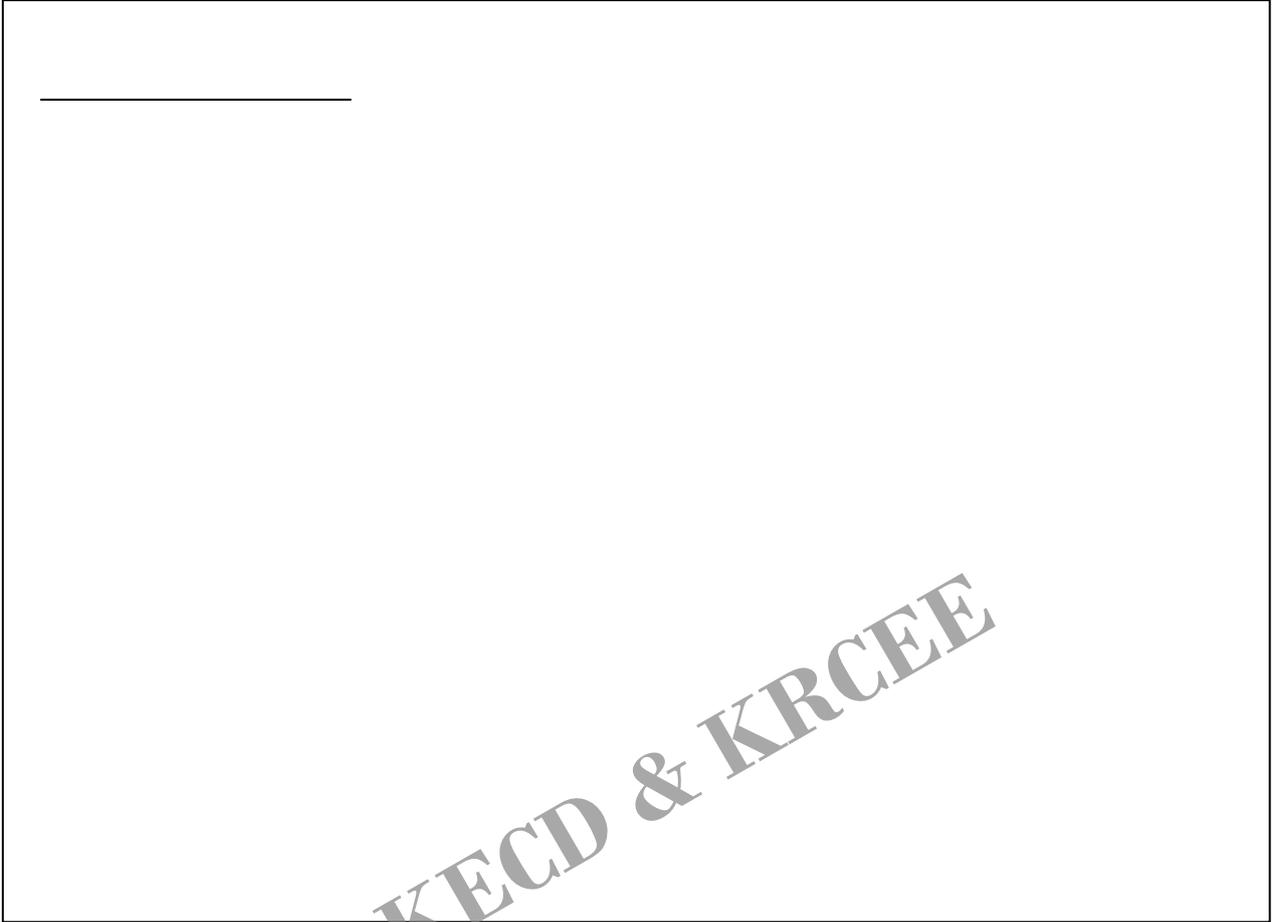
နၢ်	မံာ်ချံ	ခိၣ် စုနၢ်ခံ	နါဒ့ မဲ	စု ကိာ်ပူၤ	ခိၣ်
					
					
					

တၢ်ဂၤလိ ၄

ကွၢ်တၢ်ဂီၤဒီးကွဲးလိၤပိၢ်တြိတက့ၢ်.

				
_____	_____	_____	_____	_____
				
_____	_____	_____	_____	_____

တၢ်ဂဲၤလိ ၅
တုၤလိၤနက့ၢ်ဂီၤတခါဒီးကွဲးလိၤအမံၤတက့ၢ်.

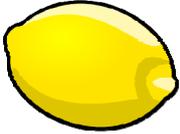
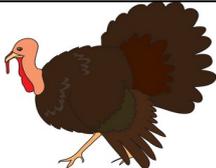

@KECD & KRCEE

တၢ်မၤကွၢ်ကဒါက့ၤကိဖိမၤလိန့ၢ်တၢ်လၢတၢ်မၤလိ ၇, ၈ ဒီး ၉

တၢ်သံကွၢ် (၁)

ကွၢ်တၢ်ဂီၤဒီးကွဲးလီၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်အမံၤယုၣ်ဒီးအလွဲၢ်မနုၤတဖၣ်တက့ၢ်.

တၢ်သံကွၢ် (၂)

ကွၢ်တၢ်ပနီၣ်သူၤဖိဒီးတၢ်အီၤတက့ၢ်တၢ်တက့ၢ်, ပိာ်အကျဲၣ်နီၣ်ဂံၢ်အဂ့ၢ်အဝီၤလဲၤဝဲအသိးစး ထီၣ်လၢတၢ်တုၤလၢတဆံတက့ၢ်. ဝံၤတီၣ်ထီၣ်အလွဲၢ်တက့ၢ်.

ယုၣ်

န့ၢ် • ယု • လွံၢ် • သၢ

ယိး •

ခံ

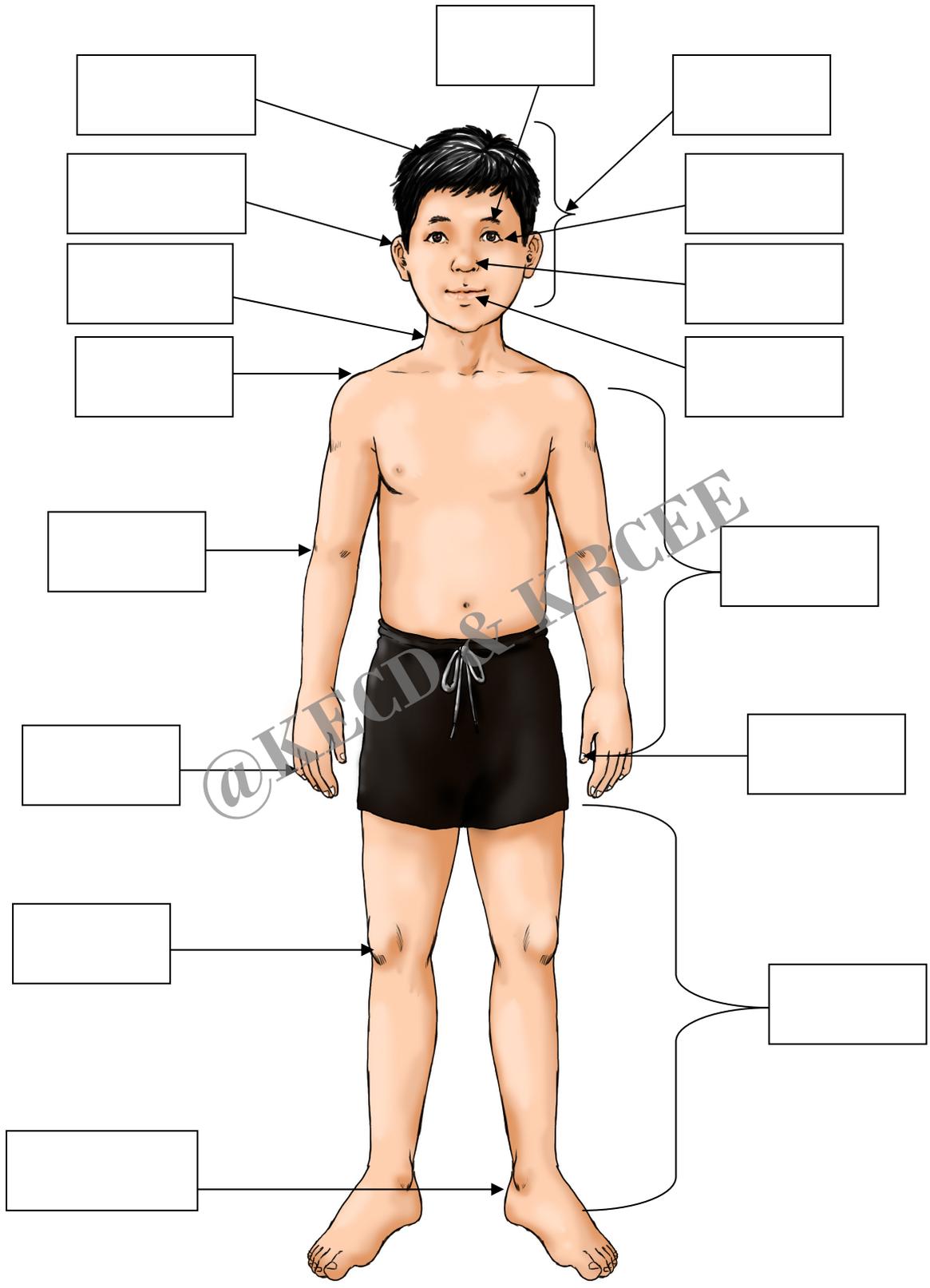
တဆံ

ခံ •

တၢ

တၢ်သံကွၢ် (၁)

ကွၢ်ပျၢ်အတၢ်ဒုးန့ၣ်ဆူတၢ်အကွၢ်အဂီၢ်တခါဘၣ်တခါဒီးကွဲးလီၤတၢ်ကိးအီၤန့ၣ်လၢတၢ်လီၤဟံပူၤတက့ၢ်.

တၢ်မၤလိ ၁၀ ပဒဲလၢကူၣ်တၢ်သ့တဒု

တၢ်မၤလိအတၢ်ဂ့ၢ်

၁. တၢ်ဂဲၤလိ, ဒိကနၣ်ဒီးစံးဆၢတၢ်ဒီးကွဲးလိာ်လံာ်
၂. တၢ်ဖးဘျုးလံာ်

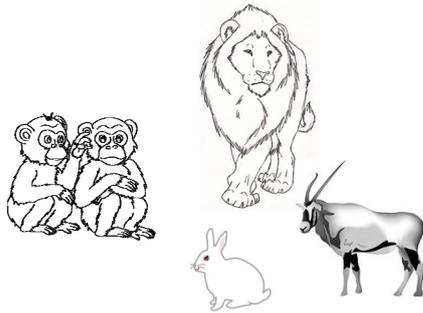
တၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်အစၢ

- ကိၣ်ဖိကမၤလိန့ၢ်တၢ်ဖးကျိၤပဲၤအလၢအပဲၤ
- ကိၣ်ဖိကဖးဘၣ်ကျိၤပဲၤဟံၣ်ဖိၣ်အသးလၢအကဲထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တခါ, ဒိပူဖိအသိး
- ကိၣ်ဖိကမၤလိဘၣ်ဝီၤသြအသိလၢအဘၣ်ထွဲဒီးကိးမုၢ်န့ၢ်အတၢ်အိၣ်မူ
- ကိၣ်ဖိကဒီးဒီးကွဲးဝီၤသြအသိလံာ်ဖျၢၣ်ကဘၣ်အါထီၣ်ဆူညါကွၢ်ကွၢ်

တၢ်လၢသရၣ်ကဘၣ်ကတီၤလၢတၢ်မၤလိအံၤအဂီၢ်

၁. ဖးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီးကတီၤဟံၣ်ဝီၤသြအသိလၢအဘၣ်ထွဲဒီးကိးမုၢ်န့ၢ်အတၢ်အိၣ်မူတဖၣ်.
၂. ဒိလံာ်ကညီမုၢ်ကျိၣ်တခါအသိး, သရၣ်ကဘၣ်ကတီၤအသးဒီးမၤလိတၢ်လၢအကိၣ်ဖိတဖၣ် ကကဒီးလံာ်ဖျၢၣ်ဘၣ်ဘၣ်ဖးဝဲလီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီးကွဲးဝဲဘၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး
၃. ကဒုးသ့ညါကိၣ်ဖိတဖၣ်လၢ တၢ်ဂ့ၢ်တခါအံၤဘၣ်ထွဲဒီးကိးမုၢ်န့ၢ်အတၢ်အိၣ်မူ **အဒိ-** တၢ်ကၢၣ်, တၢ်သၣ်ဝံၤ, တၢ်တဲလံာ်တဲလီ, ကိာ်ပူၤန့ၢ်အုၣ်, ကိာ်ပူၤန့ၢ်မူ, တၢ်ဖး, တၢ်မံၤလၢာ်, ဆၣ်ဖိကိာ်ဖိ, နၢကွၢ်, နၢဒုခံးတၢ်ဒိန့ၢ်တဖၣ်မုၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်န့ၢ်ဒုးန့ၢ်ကိၣ်ဖိဒိးသိးကသ့ညါဝဲအဂ့ၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး
၄. တၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်အံၤကြၢး ဟံးန့ၢ်တၢ်မၤ လိဒိလဲၣ်ဒီးဘၣ်ဖးဘျုး လံာ်လၢဖးလံာ်ကမုာ်အဂီၢ်ဒီးကွဲး လံာ်ဖျၢၣ်ကဒီးဝဲကဘၣ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်, ဒိသိးအခိပညီသ့တကမုာ်တဂ့ၢ်ဒီးကွဲးလံာ်ဆီရဲၣ်လီၤဝဲကဘၣ်အကျိၤအကျဲအဂီၢ်, သရၣ်ကဘၣ်ဟံၣ်သ့ညါပာ်သးသပုၤကတၢ်န့ၢ်လီၤ.

ပဒဲဖိလၢအကူၣ်တၢ်သ့တဒု

လၢတၢ်လိာ်တတီၤန့ၣ်ပဒဲဖိအိၣ်ဝဲတဒုလီၤ. ပဒဲဖိန့ၣ်ကူၣ်တၢ်သ့ဂ့ၤမးလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အိၣ်ဝဲက စုဒုလီၤ. ဖဲတၢ်လိာ်အဝဲန့ၣ်ခ့ၣ်ယုာ်ကဲစီၤပၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်သၣ်ဝံၤအသးဒိၣ်မးဘၣ်ဆၣ်ကၢၣ်ယုာ်အိၣ်အဆၣ် လီၤ. အဝဲကူၣ်ထီၣ်လၢကမၤန့ၣ်အဆၣ်အိၣ်အဂီၢ်လီၤ. တနံၤတခီၣ်ပဒဲဖိအသကိးဟဲတဲအီၤလၢစီၤပၤခ့ၣ်ယုာ်မၤလိာ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ တၢ်မၤလၢကိးဒုလၢကဟဲသကိးဆူအအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တုၤဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိဟဲတုၤဝဲလၢလံာ်န့ၣ်, စီၤပၤခ့ၣ်ယုာ်မၤဝဲတၢ်အုးလၢကနၢကွၢ်အကိၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အုးနၢကွၢ်ခ့ၣ်ယုာ်အကိၣ်ပူၤဒီးမ့ၢ်လၢအကိၣ်ပူၤနၢအုၣ်အယိ, စံးဆၢဝဲတီတီလီၤလီၤလၢ “နကိၣ်ပူၤနၢအုၣ်” န့ၣ် လီၤ. ခ့ၣ်ယုာ်စံးဘၣ်အီၤလၢ “ယမ့ၢ်နစီၤပၤဒိၣ်ဂၤညါ, နတပးကဲယၤဘၣ်ဒီးနစံးလၢယကိၣ်ပူၤနၢအုၣ်အယိယကအိၣ်နၢလီၤ.” ဒီးခ့ၣ်ယုာ်အိၣ်ဝဲတၢ်အုးန့ၣ်လီၤ ။

ခ့ၣ်ယုာ်အိၣ်တၢ်အုးဝံၤ မၤကဒီး တၢ်ဖး လၢကဟဲနၢအကိၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖးဆိကမိၣ်ဝဲလၢ ယမ့ၢ်တဲလၢ အကိၣ်ပူၤနၢမူန့ၣ် တမ့ၢ်လၢ အကအိၣ်ယၤဘၣ်အယိ, တၢ်ဖးစံးဘၣ်ခ့ၣ်ယုာ်လၢ “နကိၣ် ပူၤနၢမူလီၤ. ခ့ၣ်ယုာ်စံးဘၣ်အီၤလၢ “နတဲလံာ်တဲလီၤတၢ်လီၤ. ယအိၣ်တၢ်ဖဲတၢ်ညၣ်တဘးဘးညါန့ၣ် နစံးလၢယကိၣ်ပူၤနၢမူကသ့ဝဲလဲၣ်” ဒီးခ့ၣ်ယုာ်အိၣ်ကဒီးတၢ်ဖးတဒုန့ၣ်လီၤ ။

ခ့ၣ်ယုာ်အိၣ်တၢ်ဖးတဒုလၢဝံၤကိးထီၣ်ပဒဲဖိလၢကနၢကွၢ်အကိၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ပဒဲဖိဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲ, တၢ်အုးစံးလၢအကိၣ်ပူၤနၢအုၣ်ဒီးအိၣ်တၢ်အုး, တၢ်ဖးစံးလၢအကိၣ်ပူၤနၢမူဒီးအိၣ်တၢ်ဖးအယိ, လၢ ခံကတၢ်ပဒဲဖိစံးဆၢခ့ၣ်ယုာ်လၢ, “ကစၢ်စီၤပၤဒၤ, ယနါဒုခံးဘံးအယိယနၢတၢ်တဘၣ်နီတမံၤဘၣ်.” သတးဒီးပဒဲဖိလၢအနါဒုခံးဘံးဒီးကူၣ်တၢ်သ့တဒုအံၤပူၤဒီးခ့ၣ်ယုာ်အတၢ်အိၣ်သံအီၤန့ၣ်လီၤ.

ဝီၢ်တြိသီ-အခိပညီ

တၢ်မၤလၢ-ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢ တၢ်တဘၣ်ဒၤအီၤဘၣ်, ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအအိၣ်လၢပျၢ်ပူၤ. တၢ်ဖး- မဲာ်တဲးလဲးမံၤ

တၢ်ဂဲၤလိ ဒိကန့ၣ် ဒီး စံးဆၢတၢ် ဒီး ကွဲးလိလံာ်.

စံးဆၢ တၢ်သံကွၢ်လၢ လၢတဖၣ်အံၤ လၢထးခိၣ်ဝံၤ ကွဲးလိၤက့ၤ တၢ်စံးဆၢ ဆူနလံာ်အပူၤတက့ၢ်.

- ၁. ဘၣ်မနုၤအယီၤ ခုယုၢ် ကိးတၢ်မံၤလၢတဖၣ်လၢ အကဟဲဆူအအိၣ်လဲၣ်.
- ၂. တၢ်အုး နၢ ခုယုၢ် အကိာ်ပူၤဒီး စံးဝဲၣ်လဲၣ်.
- ၃. ဘၣ်မနုၤလၢ ခုယုၢ် အိၣ် တၢ်အုး လဲၣ်.
- ၄. ခံဝီတဝီန့ၣ် မတၢ်ဘၣ်နၢ ခုယုၢ် အကိာ်ပူၤလဲၣ်.
- ၅. ဆၣ်ဖိကိာ်ဖိဖဲလဲၣ်တဖၣ်လၢ အစံးလၢခုယုၢ်အကိာ်ပူၤနၢအုၣ်လဲၣ်.
- ၆. ဘၣ်မနုၤအယီၤလၢ တၢ်ဖးစံးလၢ ခုယုၢ်အကိာ်ပူၤနၢမူလဲၣ်.
- ၇. ခုယုၢ် မၤဝဲၣ်လဲၣ်.
- ၈. သၢဝီတဝီ ဒီးလၢခံကတၢ်တဝီန့ၣ် မတၢ်ဘၣ်နၢကွၢ် ခုယုၢ်အကိာ်ပူၤလဲၣ်.
- ၉. စံးဆၢဝဲ ခုယုၢ် နီလဲၣ်.
- ၁၀. နဆိကမိၣ်လၢ ပဒဲဖိမ့ၢ်ပုၤနီလဲၣ်.

၂. တၢ်ဂ့ၢ်-တၢ်ဖးဘျုးလံာ်

တၢ်အစၢ-ကိာ်ဖိတဖၣ်ဖးလံာ်ကဘျုးထီၣ်ခိဖျိဒိတလ့ၤလံာ်

သရၣ်အဂီၢ်-

- ၁. ကတီၤပာ်လံာ်ကတီၣ်ဒီးလံာ်ကတီၣ်တဖၣ်, ဝံၤကွဲးလိၤထါလၢစုလီၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အသးတစး နီသိး ကိာ်ဖိတဖၣ်ကထံၣ် ဝဲကိးဂၤဒီးအဂီၢ်.
- ၂. သရၣ် ကဖးယုၤကိာ်ဖိတဖၣ် လိၤတံၢ်လိၤဒီးကိာ်ဖိတဖၣ် ကဖးပိာ်သရၣ်အခံဘၣ်ဘၣ်အဂီၢ် သရၣ်ကဟံၣ်သ့ၣ်ပာ်သး, ဒီးတဲယုၤကိာ်ဖိတဖၣ်လၢထါဖိသ့ၣ်တဖၣ်အခိပညီ
- ၃. ကွၢ်ထါလၢအဘၣ်လိာ်အသးဒီးကိာ်ဖိအတၢ်အိၣ်အသးဒီးဂဲၤလိယုၤအီၤ. မ့ၢ်ဒုးကဲထီၣ်ဒိတၢ် သးဝံၣ်အသိးဒီးသးဝံၣ်ယုၤအီၤသ့စ့ၢ်ကိး

၁၀. ၂ တၢ်ဖးဘျး လံာ်
ထါဒိတလုၤ (ရူးတၢ်သံ)

၁. ပုၤကလုာ်အတၢ်သးဝံၣ်
ယပုၤကလုာ်ယဲဒါ
ပုၤလၢအဂ့ၢ်ကတၢ်
ယအဲၣ်ဒိၣ်န့ၤ
နအဲၣ်တၢ်တီၢ်တၢ်လိာ်
တမံၤနအဲၣ်တူၢ်လိာ်
နတၢ်အဂ့ၢ်ကိးမံၤ
ယအဲၣ်ဒိၣ်န့ၤ

၂. သူၣ်သကိးသ့ၣ်ဖိ
ပကသ့ၣ်လိၤသ့ၣ်ဖိလါ
ပဟီၣ်ခိၣ်ကမုာ်ယံလၢ
တကၤမ့ၢ်သ့သ့ၣ်တခိၣ်
ပဟီၣ်ခိၣ်လါဟ့ၣ်ထီၣ်

၃. ပဝဲဖိသၣ်တနံၤတၢ်မၤ
ထူးမဲ ပျါမဲာ် ချံးထီၣ်လိာ်
အိၣ်အိၣ်ဝံၤသပုၤကိာ်ပုၤ
လဲကူလဲကၤလဲၤဆူကိာ်
ဟဲက့ၤဟံၣ်မၤစၢၤမိာ်ပာ်
လိာ်ကွဲလုာ်ထံဟါတၢ်အိၣ်
ကွၢ်လံာ်ထူးမဲမံၤအိၣ်ဘျး

၄. မံဆိဆိ ပာ်ထီၣ်ဂီၤဂီၤ
မံဆိဆိပာ်ထီၣ်ဂီၤဂီၤ
တၢ်ဘျးကစၢ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်
နီၢ်ခိၣ်နီၢ်သးအိၣ်ဆူၣ်ကိး
ခိၣ်န့ၣ်ဂ့ၤမၤလံာ်ဘၣ်ဂီၢ်
ကထူးတီၤသးဒီးနီၢ်ခိၣ်
ကကဲပဝဲဖိန့ၣ်လိာ်
မၤမုာ်မိာ်ပာ်သးထီၣ်ဘိ
တၢ်ဆိၣ်ဂ့ၤအါဘၣ်ပုၤဒိၣ်

၅. တၢ်အိၣ်ဆူၣ်မၤကဲ
ဘူးကမံနဲဘၣ်ထူး
တချူးအိၣ်သ့စုစီစီ
လုာ်ထံလုာ်နဲကိးမုာ်နံၤ
ခွဲခိၣ် ကူကၤ ရူၤကိးမံၤ
စုမ့ၣ်ထီၣ်တံၣ်ကွဲၣ်နဲ
ခိၣ်မ့ၣ်ထီၣ်တံၣ်ကွဲၣ်နဲ
ပုၤတၢ်ဆါမၤန့ၢ်အိၣ်ကဲ

၆. ဆိဖိပံ
ဆိဖိပံဒါမံမံ
နမိနုၤပါလဲၤဆူယိာ်
ဟဲက့ၤစိာ်သးသၣ်ဝါခိၣ်
အိၣ်ဒီးပုၤဂၤတိၣ်ဂၤတိၣ်
မံနဲဒါ ဆိဖိဒါမံ

၇. ဒိကအိ
ဒိကအိဖိဒိကအိ
န့ၣ်ဒဲဒဲလၢသ့ၣ်ကအိ
အိၣ်န့ၣ်သ့ၣ်ဝဲလၢမုာ်ဆါ
မုာ်န့ၢ်ခါယုအိၣ်အဆၣ်
ပလီၢ်သးဒိပလီၢ်သး

၈. သ့စုဖိသ့အိၤစီစီ
အိၣ်တၢ်အိၣ်ဝံၤသ့ကဒီး
ဟးကသ့ၣ်ဟဲက့ၤသ့အိၤ
စီဖုကလုၤစုဒီးခိၣ်
မုာ်ပာ်အိၤဘၣ်အါဘၣ်သီ
နကထံၣ်ဘၣ်နဲတၢ်ကိ
သ့စုသ့ခိၣ်သ့စီစီ
ထီၣ်ပလီၢ်သးသ့ၣ်နီၣ်

၉. ကညီဖိအမုာ်နံၤမုာ်သီ
မုာ်ဆၣ်မုာ်ယုာ် မုာ်တၢ်ခံ
မုာ်ပျဲၤမုာ်လုာ်ဒါ မုာ်သၢလုာ်
မုာ်ဖိဖး မုာ်မုာ်ယံနံၤ
မုာ်ဘျး မုာ်ဖဲးသဘျးလံ

၁၀. မၤဆူၣ်ဆူၣ်
မၤဆူၣ်ဆူၣ်မၤမၤ
တၢ်အဝံၣ်အိၣ်လၢတၢ်ကိပုၤ
မၤဆူၣ်ဆူၣ်မၤမၤ
ခိၣ်ဖးအိၣ်လၢတၢ်သးစူၤပုၤ

၁၁. ဟၢဖၢဆါ
ညၣ်အုၣ်ထံဒီးတန့ၣ်သ့ၣ်
မိၣ်ဂံာ်တၢ်ဒီးပသၢသ့ၣ်
အိၣ်ဝံၤဟၢဖၢဆါဆါ
အိၣ်ဝံၤဟၢဖၢဆါဆါ

၁၂. ဖဲအဘၣ်နသး
ဆ့ၣ်နီၤဆ့ၣ်နီၤဆ့ၣ်နီၤ
ဆၢထၢၣ်ဆၢထၢၣ်ဆၢထၢၣ်
ဆ့ၣ်နီၤဆၢထၢၣ်
ဆ့ၣ်နီၤဆၢထၢၣ်
ဆ့ၣ်နီၤဖဲအဘၣ်နသး

၁၃. တၢ်ခံသာ
တၢ်ခံသာလွံၣ်ယဲာ်
ယဖီၣ်န့ၣ်ညၣ်ဖိတဘျီ
ဘၣ်မနုၤန့ၣ်ပျဲလီၤလဲၣ်
အ့ၣ်ယစုမုၢ်ဆါဒိၣ်မး
အၣ်လါလါ အၣ်လါ

၁၄. ကညိဖိ အနီၣ်တယၢ်
ဒ်ကလုာ်တကလုာ်သိး
ဖံဖုမိၢ်ပၢ်ဟ့ၣ်သါဖိ
ပနီၣ်တယၢ်အံၤ အိၣ်ဖျါ
လွံၣ်လါအဲး လွံၣ်ဂီၤလွံၣ်ဝါ
လွံၣ်ဂီၤတၢ်သ့ၣ်န့ၣ်သးန့ၣ်
လွံၣ်ဝါ တၢ်စီဆံ့ဘၣ်မူ
လွံၣ်လါအဲးသ့ၣ်တီသးရၤ
မုၢ်စ့ၢ်ထီၣ် လဲၤထီၣ်ကိးဂၤ
မုၢ်စ့ၢ်ဖိခိၣ်ကျိၣ်အိၣ်ဖျါ
ကညိဖိတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ
ယုယု ကညိနီၣ်တယၢ်
ပးကဲ ယုးယီၣ် ပဝဲကိးဂၤ
မုၢ်စ့ၢ်နီၣ်တယၢ်ပၢ်ဖျါ
သ့းသ့ၣ်လၢကပိၤကအါ

တံၣ်နီၣ် (သဝီတၢ်)

၁၅. “တၢ်သီၣ်မိၢ်ပျၢ်အထါ”

လး ပမ့ၢ်ပၢ်ဖျိၣ်ဒီး (-၁)
ကဲထီၣ်ဒဲဒၣ် “လါ”

မးအံၤမံးဒီးခးအ့ၣ် ခု (၁ - ၂)
ဒုဒုဖိ “မံးခု”

တးအဲတဲဒီးဆးအါဆါ (၃ - ၄)
တကြးပ “တဲဆါ”

စးအုစုဒီးသးအုသု (၅ - ၆)
မိမိအ “စုသု”

လးအိလိဒီးကးအိကီ (၇ - ၈)
ပါပါလဲၤ “လိကီ”

တၢ်သီၣ်မိၢ်ပျၢ်ပဖးလိ
တၢ်ညိညိကိၣ်ဖိ

